

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

STANOVISKÁ

Európsky hospodársky a sociálny výbor

522. plenárne zasadnutie EHSV z 25. a 26. januára 2017

2017/C 125/01	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Hrozby a prekážky pre jednotný trh (stanovisko z vlastnej iniciatívy)	1
2017/C 125/02	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov — Otvorenie konzultácie týkajúcej sa európskeho piliera sociálnych práv [COM(2016) 127 final]	10

III Prípravné akty

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

522. plenárne zasadnutie EHSV z 25. a 26. januára 2017

2017/C 125/03	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu [COM(2016) 593 final — 2016/0280 (COD)] Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a s ním súvisiacich práv uplatniteľné na niektoré online vysielania vysielacích organizácií a retransmisie televíznych a rozhlasových programov [COM(2016) 594 final — 2016/0284 (COD)] a Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o určitých povolených spôsoboch používania diel a iných materiálov chránených autorským právom a s ním súvisiacimi právami v prospech osôb, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, a o zmene smernice 2001/29/ES o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti [COM(2016) 596 final — 2016/0278 (COD)]	27
---------------	--	----

2017/C 125/04	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje certifikačný systém Únie pre detekčné zariadenia na zaistenie bezpečnostnej ochrany letectva [COM(2016) 491 <i>final</i> — 2016/0236 (COD)]	34
2017/C 125/05	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje rámec Únie pre presídľovanie a ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 516/2014 [COM(2016) 468 <i>final</i> — 2016/0225 (COD)] . . .	40
2017/C 125/06	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k Návrhu nariadenia Rady o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie) [COM(2016) 411 <i>final</i> — 2016/019 (CNS)]	46
2017/C 125/07	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k Oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov — Pripojenie pre konkurencieschopný jednotný digitálny trh — smerom k európskej gigabitovej spoločnosti [COM(2016) 587 <i>final</i>]	51
2017/C 125/08	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru o Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronickej komunikácie — (Prepracované znenie) [COM(2016) 590 <i>final</i> — 2016/0288 (COD)]	56
2017/C 125/09	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Orgán európskych regulátorov pre elektronickej komunikácie [COM(2016) 591 <i>final</i> — 2016/0286(COD)]	65
2017/C 125/10	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru o Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1316/2013 a (EÚ) č. 283/2014, pokiaľ ide o podporu internetového pripojenia v miestnych spoločenstvách [COM(2016) 589 <i>final</i> — 2016/0287 (COD)]	69
2017/C 125/11	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru o Oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov — 5G pre Európu: akčný plán [COM(2016) 588 <i>final</i>]	74
2017/C 125/12	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o účasti Únie v partnerstve pre výskum a inováciu v oblasti Stredozemia (PRIMA), na ktorom sa spoločne podieľajú niektoré členské štáty [COM(2016) 662 <i>final</i> — 2016/0325 (COD)]	80

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

522. PLENÁRNE ZASADNUTIE EHSV Z 25. A 26. JANUÁRA 2017

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Hrozby a prekážky pre jednotný trh

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2017/C 125/01)

Spravodajca: **Oliver RÖPKE**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	21.1.2016
Právny základ	článok 29 ods. 2 rokovacieho poriadku stanovisko z vlastnej iniciatívy
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Prijaté v sekcii	13.1.2017
Prijaté v pléne	25.1.2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	166/62/8

1. Závbery a odporúčania

1.1 Jednotný trh je významným úspechom a kľúčovým prvkom európskeho integračného procesu. Mal by predstavovať pilier prosperity Európy. Zavedenie eura v eurozóne a Schengenská dohoda boli rozhodujúcimi okamihmi na ceste k dokončeniu jednotného trhu. Dostávajú sa však pod rastúci tlak, čiastočne pre krátkozraké štátne záujmy, a významná časť obyvateľstva ich čoraz viac spochybňuje, a to sčasti pre opodstatnené obavy európskych občanov.

1.2 EHSV vždy presadzoval kroky na posilnenie voľného pohybu tovaru, služieb, kapitálu, platieb a osôb a na udržiavanie potrebnej rovnováhy medzi hospodárskou, sociálnou a environmentálnou politikou. Je nevyhnutné udržať cestu k hospodárskej a sociálnej konvergencii medzi členskými štátmi.

1.3 V záujme ďalšieho rozvoja jednotného trhu je potrebné odstrániť zbytočné prekážky s cieľom zabezpečiť rast, pracovné miesta, dlhodobú prosperitu a vysoko konkurencieschopné sociálne trhové hospodárstvo. Osobitný význam tu majú trhové prekážky, ako je nedostatočné uznávanie kvalifikácie a diplomov, technické obmedzenia na miestnej úrovni, regulačné prekážky spôsobené rozdielmi v štátnych právnych predpisoch a nedostatočná koordinácia riešenia elektronickej verejnej správy na úrovni EÚ.

1.4 EHSV je znepokojený tým, že jednotný trh EÚ sa od finančnej krízy takmer nerozšíril. Úroveň hospodárstva eurozóny v období od roku 2008 do roku 2015 v skutočnosti klesla o 1,6 %. Naopak, iné hospodárske regióny, ako je USA, Austrália a Japonsko, ďaleko predstihli EÚ z hľadiska domáceho dopytu a rastu. Preto sú potrebné aktívne kroky na vrátenie Európy k politickým cieľom stratégie Európa 2020.

1.5 EHSV opätovne zdôrazňuje význam cezhraničnej mobility pre podniky a pracovníkov. Nemala by sa však prehliadať skutočnosť, že zásady jednotného trhu majú teraz oveľa menšiu podporu významnej časti populácie. Jedným z dôvodov je rastúce riziko pretrvávajúcich nekalých a protizákonných praktík spojených s cezhraničným poskytovaním služieb. Vysoké riziko zneužitia vážne podkopáva dôveru pracovníkov a čestných spoločností v jednotný trh.

1.6 Je potrebné prijať rozhodujúce opatrenia proti týmto trendom a takisto je dôležité zabezpečiť spravodlivú súťaž v záujme podnikania. Dobre fungujúci jednotný trh si vyžaduje súlad s európskymi a štátnymi právnymi predpismi pri vykonávaní cezhraničných činností. Väčšina členov EHSV preto podporuje všetky snahy o to, aby sa v praxi rovnaká práca na rovnakom mieste odmeňovala v EÚ rovnakým spôsobom, ako to žiadal predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker.

1.7 Hoci jednotný trh má silnú spoločenskú základňu v ZFEÚ a v sekundárnych právnych predpisoch EÚ, malo by sa zvážiť vytvorenie lepšej rovnováhy medzi trhovými slobodami a základnými sociálnymi právami v primárnom práve. Cieľom tohto posunu je riešiť nespokojnosť mnohých ľudí, ktorí majú čoraz silnejší pocit, že v rámci jednotného trhu nie sú riadne zabezpečené ich sociálne záujmy a požiadavky.

1.8 EHSV v zásade víta úsilie kontrolovať efektívnosť práva Únie. Táto iniciatíva by mohla hrať významnú úlohu pri znižovaní zbytočných regulačných nákladov, ktoré vznikajú, keď sa na tú istú oblasť vzťahujú rozdielne štátne alebo regionálne predpisy. Mala by sa kontrolovať nevyhnutnosť harmonizovaných právnych predpisov, najmä v záujme malých a stredných podnikov. EHSV však opakuje svoj názor, že prísne spotrebiteľské normy nie sú zbytočnou záťažou.

1.9 EHSV zdôrazňuje svoj názor, že digitálny jednotný trh by mal byť politickou prioritou vzhľadom na jeho obrovský rastový potenciál. Existujúce právne neistoty v oblasti zamestnanosti, hospodárstva a ochrany spotrebiteľa je potrebné preskúmať a rýchlo odstrániť. Komisia by mala zaviesť jasný právny rámec pre nové formy hospodárstva a nové obchodné modely v rámci jednotného trhu vrátane rôznych foriem hospodárstva spoločného využívania zdrojov s cieľom odstrániť regulačné medzery. Platné právne predpisy sa tu musia plne rešpektovať s mimoriadnym úsilím o ochranu spotrebiteľov a práv pracovníkov, ako aj spravodlivej hospodárskej súťaže.

1.10 Vybudovanie únie kapitálových trhov musí zostať na poprednom mieste programu, pretože s tým spojená účinnejšia alokácia kapitálu bude mať pozitívny dosah na hospodárstvo a pracovné príležitosti, ako aj na spotrebiteľov. Uskutočnenie týchto plánov nesmú zbytočne spomaliť alebo ohroziť ani niektoré nedávne udalosti, ako napríklad Brexit.

1.11 EHSV opakuje svoj názor, že regulačné medzery v daňovej politike vedú k nekalej súťaži na jednotnom trhu. Podporuje preto úsilie smerujúce k vytvoreniu spoločného konsolidovaného základu dane z príjmu právnických osôb, vykazovanie podľa jednotlivých krajín, ako aj pokračujúce úsilie v boji proti daňovým únikom a daňovým rajom. Zavedenie spoločnej minimálnej dane z príjmov právnických osôb by mohlo byť užitočným doplnkom k týmto iniciatívam a mohlo by ukončiť preteky o najnižšiu sadzbu dane.

1.12 Verejné služby, ktoré sú známe aj ako služby vo všeobecnom záujme, zohrávajú kľúčovú úlohu v sociálnom trhovom hospodárstve a majú zásadný význam pre širokú verejnosť. Služby vo všeobecnom záujme majú svoje miesto medzi spoločnými hodnotami EÚ a sú súčasťou podporovania sociálnej a územnej súdržnosti.

1.13 Táto úloha podporovania sociálnej a územnej súdržnosti by sa mala brať do úvahy ako súčasť „zásad a podmienok“, ktoré EÚ môže stanoviť pre tieto služby. V súvislosti s plánovanou reformou smernice o službách EHSV zdôrazňuje protokol č. 26 k Zmluve o EÚ, ktorý sa týka služieb vo všeobecnom záujme, podľa ktorého celoštátne, regionálne a miestne orgány členských štátov dostávajú široký priestor, pokiaľ ide o služby vo všeobecnom hospodárskom záujme.

1.14 Je potrebný celý rad opatrení s cieľom riešiť nekalé praktiky pri zadávaní verejných zákaziek, ktoré tlačia ponuky pod spravodlivý štandard, niekedy nie sú v súlade s požiadavkami na minimálne mzdy platné v príslušných štátnych právnych predpisoch a postupoch a v mnohých prípadoch majú za následok vysoké prekročenie nákladov. Musí byť transparentná najmä najlepšia ponúkaná cena a služba a akékoľvek prekročenie nákladov, ktoré môže nastať v neskoršej fáze. Cieľom musí byť uplatnenie zásady najvýhodnejšej ponuky, nie najnižšej cenovej ponuky.

2. Úlohy jednotného trhu

2.1 Európska integrácia musí sledovať cieľ dosiahnuť potrebnú rovnováhu medzi hospodárskou, sociálnou a environmentálnou politikou. Voľný obeh tovaru, služieb, kapitálu, platieb a voľný pohyb osôb sa musí doplniť o dodržiavanie základných sociálnych práv zahrnutých do zmlúv EÚ prostredníctvom Charty základných práv. Základné sociálne práva treba presadzovať na vnútornom trhu v praxi. Súčasne by sa mali odstrániť všetky nepotrebné prekážky pretrvávajúce na jednotnom trhu s cieľom zabezpečiť dlhodobú prosperitu a vysoko konkurencieschopné sociálne trhové hospodárstvo.

2.2 Európsky hospodársky a sociálny výbor vo svojom nedávnom stanovisku na tému Zlepšovanie jednotného trhu ⁽¹⁾ opakovane zdôraznil, že jednotný trh je ústredným prvkom európskej integrácie, ktorý môže európskym ekonomikám poskytnúť konkrétne výhody a generovať udržateľný rast.

2.3 Jednotný trh je významným úspechom a mal by predstavovať pilier prosperity Európy. Zavedenie eura v eurozóne a Schengenská dohoda boli rozhodujúce okamihy na ceste k vytvoreniu spoločného jednotného trhu. Teraz sú však pod veľkým tlakom, z čoho vyplýva, aké rozličné sú záujmy členských štátov EÚ. Do istej miery sa rozhodovanie a dohľad stále vykonávajú na štátnej úrovni.

2.4 Európsky hospodársky a sociálny výbor upozorňuje, že stále existujú významné prekážky na trhu vo forme neprimeraného uznávania kvalifikácií a diplomov, technických miestnych obmedzení, pravidelných prekážok predovšetkým v dôsledku fragmentácie jednotného trhu z dôvodu rôznych štátnych právnych rámcov, administratívnej záťaže, ako je súlad so štátnymi pravidlami v oblasti daní a cieľ alebo chýbajúca elektronizácia verejnej správy, a nedostatočnej koordinácie riešení elektronizácie verejnej správy na európskej úrovni.

2.5 Komisia sa v niektorých oblastiach usiluje o vykonanie úplnej harmonizácie, ktorá môže v niektorých členských štátoch spôsobiť zníženie súčasnej úrovne ochrany. EHSV zdôrazňuje, že v mnohých stanoviskách namietal proti takýmto opatreniam. Úplná harmonizácia, keď ju presadzuje Komisia, sa musí dosiahnuť pri súčasnom zachovaní zavedenej úrovne ochrany.

2.6 Občania členských štátov majú čoraz intenzívnejší pocit, že Európa robí málo pre ochranu sociálnej úrovne a miezd alebo dosiahnutie spravodlivého zdaňovania a spravodlivého sociálneho zabezpečenia. Jednotný trh má pevný sociálny rozmer založený na ZFEÚ a sekundárnych právnych predpisoch EÚ, ale malo by sa uvažovať o väčšej rovnováhe medzi hospodárskou trhovou slobodou a základnými sociálnymi právami.

2.7 Opatrenia navrhované v rámci európskeho piliera sociálnych práv odrážajú základné zásady EÚ a stavajú na presvedčení, že dôsledkom hospodárskeho rozvoja by mal byť väčší sociálny pokrok a sociálna súdržnosť a že sociálna politika by sa mala pri súčasnom zaistení bezpečnostných sietí v súlade s európskymi hodnotami vnímať aj ako produktívny faktor.

2.8 Napriek mnohým úspechom politiky súdržnosti EÚ je hospodárska a sociálna konvergencia medzi členskými štátmi stále vzdialená a existujú veľké rozdiely v mzdách a sociálnej úrovni. Súčasná nízka mzda v niektorých členských štátoch sú dôsledkom historického vývoja a prirodzenej rozdielnosti rozsiahleho európskeho vnútorného trhu a odrážajú miestne úrovne produktivity a mnohé iné faktory vrátane záujmov investorov. Napriek tomu by sa malo viac pozornosti venovať sociálnemu dampingu, ktorý by sa mal definovať ako nekalá a protizákonná praktika, pri ktorej sa nedodržiavajú pravidlá odmeňovania za prácu, ani platenia sociálneho a zdravotného poistenia, čím sa získa nespravodlivá výhoda voči konkurentom ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 177, 18.5.2016, s. 1.

⁽²⁾ Sociálny damping: politická fráza alebo hrozba pre pracovné normy? – Magdalena Bernaciak, pracovný dokument z roku 2012, Európsky odborový inštitút.

2.9 Od začiatku finančnej krízy, t. j. v období od roku 2008 do roku 2015, rast jednotného trhu predstavoval 0,4 % – v reálnom vyjadrení bol rast takmer nulový. V eurozóne sa rast jednotného trhu dokonca znížil o 1,6 %. Pokiaľ ide o domáci dopyt, väčšina ostatných hospodárskych regiónov EÚ ďaleko prebehla (napríklad USA + 8,8 %, Austrália + 17,9 %, Japonsko + 3,8 %) ⁽³⁾. Opatrenia na obnovenie dopytu na jednotnom trhu, ako je európsky investičný plán s Európskym fondom pre strategické investície, stále nemali požadovaný účinok.

2.10 EHSV sa obáva, že nemožno dosiahnuť ciele zamestnanosti a sociálnych vecí v rámci stratégie Európa 2020 založené na inteligentnom, udržateľnom a inkluzívnom raste ⁽⁴⁾. Spomalenie hospodárstva, pomalé vykonávanie zmysluplných štrukturálnych reforiem a nedostatočný dopyt na jednotnom trhu mali doteraz opačný účinok – miera zamestnanosti 70,3 % z roku 2008 klesla na 69,2 % v roku 2014. V roku 2020 by však mala byť na úrovni 75 %. Namiesto toho, aby sa počet ľudí zasiahnutých chudobou a sociálnym vylúčením do roku 2020 znížil o 20 miliónov, v roku 2014 stúpol o 4,9 milióna. Navyše, do konca roku 2015 bolo v Európskej únii o vyše šesť miliónov nezamestnaných viac než pred krízou.

2.11 Ďalším dôležitým aspektom v stratégii Európa 2020 je vzdelanie. EHSV víta skutočnosť, že podiel populácie, ktorá predčasne ukončila vzdelávanie a odbornú prípravu, sa zo 14,2 % v roku 2008 znížil na 11 %. Dosiahnutie terciárneho vzdelania sa takisto zlepšilo z 31,3 % v roku 2008 sa zvýšilo na úroveň 38,7 % v roku 2015. EHSV víta stratégiu Európskej komisie pre zručnosť a zdôrazňuje, že vysoká úroveň kvalifikácie je nevyhnutná v záujme prilákania spoločností a vytvárania pracovných miest.

2.12 Rozhodnutie Spojeného kráľovstva vystúpiť z Európskej únie predstavuje pre európsky jednotný trh veľkú výzvu. EHSV odporúča, aby sa pri budúcich rokovaniach rešpektovali všetky základné zásady a hodnoty jednotného trhu.

3. Konkrétne pripomienky

3.1 Samostatná zárobková činnosť a mobilita na jednotnom trhu

3.1.1 Mobilita pracovnej sily môže byť dôležitá pre spoločnosti, ktoré tak majú prístup ku kvalifikovaným pracovníkom, pre samostatne zárobkovo činné osoby, ako aj pre pracovníkov, ktorí tak majú možnosť získať dobré zamestnanie, prístup k novým zručnostiam a k dobrým pracovným podmienkam. Ešte stále však existujú prekážky.

3.1.2 V štúdiu skúmajúcej prekážky a náklady ⁽⁵⁾ sa poukazuje na to, že okrem úspory nákladov pre administratívne služby, občanov a podniky sa očakáva, že veľký vplyv na mobilitu pracovnej sily budú mať najmä interoperabilné služby elektronickej verejnej správy. Zlepšenie uznávania odborných diplomov má pre spoločnosti aj pracovníkov zásadný význam, aby sa mohli presúvať cez hranice.

3.1.3 EHSV vo svojom stanovisku na tému Zneužívanie štatútu samostatne zárobkovo činnnej osoby ⁽⁶⁾ zdôraznil, že zdanlivá samostatná zárobková činnosť by mohla viesť k neplateniu príspevkov na sociálne zabezpečenie, daňovým únikom a zneužívaniu pracovných práv, ako aj k nelegálnej práci, a preto by sa mala odstrániť. EHSV v tomto ohľade víta už zavedenú európsku platformu nelegálnej práce ako krok správnym smerom ⁽⁷⁾.

3.1.4 Účelom platformy je zabraňovať nelegálnej práci a odrádzať od nej zlepšenou spolupracou medzi výkonnými orgánmi členských štátov, ako sú inšpektoráty práce, daňové úrady a orgány sociálneho zabezpečenia. Spolupráca zahŕňa výmenu najlepších postupov týkajúcich sa preventívnych a odradzujúcich opatrení, určenie spoločných zásad pri inšpekciách zamestnávateľov, podporu výmen pracovníkov, spoločnú odbornú prípravu a zlepšovanie opatrení spoločnej kontroly.

⁽³⁾ Európska komisia, GR ECFIN, databáza Ameco.

⁽⁴⁾ Oznámenie Európskej komisie – Európa 2020: Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, 3. marca 2010, KOM(2010) 2020 v konečnom znení.

⁽⁵⁾ „Zníženie nákladov a prekážok pre podniky na jednotnom trhu“, štúdiá pre Výbor EP pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa, GR pre vnútorné politiky Únie.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 14.

⁽⁷⁾ COM(2014) 221 final, rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o zriadení európskej platformy na posilnenie spolupráce v oblasti prevencie a odrádzania od nelegálnej práce.

3.1.5 Mnoho pracovníkov sa v súčasnosti prijíma skôr ako „samostatne zárobkovo činné osoby poskytujúce služby“ než ako zamestnanci, ako to bolo predtým. Tieto osoby nemajú pracovnú zmluvu, pretože pracujú pre seba v súlade so štatútom samostatne zárobkovo činných osôb. Pri takomto pracovnoprávnom vzťahu vo väčšine prípadov nie je potrebný súlad s pracovným právom členských štátov. Jasné a záväzné kritériá sa musia použiť na posúdenie toho, či je osoba v skutočnosti zamestnaná alebo samostatne zárobkovo činná. EHSV z tohto dôvodu kritizoval návrh smernice Komisie o spoločnostiach s ručením obmedzeným s jediným spoločníkom, ktorý sa výboru „nejaví dostatočne prepracovaný“⁽⁸⁾. Vyvíja sa v ňom tlak predovšetkým na mikropodniky, MSP a skutočne samostatne zárobkovo činné osoby.

3.2 Jednotný trh a vysielanie pracovníkov

3.2.1 V smernici z roku 1996 sa stanovuje regulačný rámec EÚ na vytvorenie správnej a spravodlivej rovnováhy medzi cieľmi zameranými na podporu a uľahčenie cezhraničného poskytovania služieb, poskytovania ochrany vyslaným pracovníkom a zabezpečenie rovnakých podmienok medzi zahraničnými a domácimi konkurentmi.

3.2.2 V smernici o presadzovaní z roku 2014⁽⁹⁾ sa uvádzajú nové posilnené nástroje na boj proti praktikám obchádzania, podvodom a zneužívaniu a o ich sankcionovaní, ktorými sa dopĺňa smernica 96/71/ES a prispieva sa k účinnejšiemu komplexnému rámcu pre vysielanie pracovníkov.

3.2.3 EHSV nedávno prijal osobitné stanovisko k návrhu Komisie o cielej revízii smernice o vysielaní pracovníkov a predložil pripomienky k hlavným zmenám a návrhom⁽¹⁰⁾ na základe výzvy predsedu Junckera v jeho politických usmerneniach pre budúcu Komisiu: „V našej Únii rovnaká práca na rovnakom mieste by sa mala odmeňovať rovnako“⁽¹¹⁾.

3.2.4 Vo svojom stanovisku na tému Spravodlivejšia mobilita pracovnej sily v EÚ⁽¹²⁾ EHSV naliehal na Komisiu, aby sa zamerala na nekalé praktiky, ktoré vedú k sociálnemu dämpingu. Tento problém je čoraz naliehavší, keďže z praktických príkladov z členských štátov vyplýva, že riziko mzdového a sociálneho dämpingu prudko stúpa v cezhraničnej súvislosti. Pri kontrolách, ktoré vykonal fond BUAK⁽¹³⁾ v Rakúsku, sa zistilo, že zo 7 238 rakúskych podnikov, v ktorých sa v roku 2015 vykonala inšpekcia, bolo 38 podozrivých z toho, že nedostatočne platia svojim zamestnancom podľa zákona o boji proti mzdovému a sociálnemu dämpingu. To znamená, že 0,53 % podnikov bolo podozrivých z toho, že nedostatočne platia svojim zamestnancom. V tom istom období boli vykonané kontroly 1 481 podnikov, ktoré pôsobia v Rakúsku, ale majú sídlo v iných krajinách EÚ. Z týchto podnikov bolo 398 podozrivých z toho, že nedostatočne platia svojim zamestnancom, t. j. zo mzdového dämpingu. Zodpovedá to 26,87 %.

3.2.5 V prípade zahraničných spoločností, ktoré pôsobia na cezhraničnom základe a využívajú vyslaných pracovníkov, je pravdepodobnosť mzdového dämpingu 50-násobne vyššia než u miestnych dodávateľov. To je varovanie o (ne)fungovaní jednotného trhu. Vysoké riziko zneužívania výrazne podkopáva dôveru európskych pracovníkov vo vnútorný trh.

3.2.6 Ďalším problémom je zdanlivé vysielanie pracovníkov. Prípady zahŕňajúce zdanlivých vyslaných pracovníkov, t. j. zneužívanie prostredníctvom falošných vysielacích certifikátov A1, signalizujú problémy spôsobené osvedčeniami, certifikátmi alebo podobnými dokumentmi vydanými úradne alebo verejnými orgánmi. Preto je pre mikropodniky, MSP a kvalifikovaných pracovníkov čoraz ťažšie obstať proti konkurentom, ktorí konajú nečestne. Zdanlivé vysielanie pracovníkov preto treba odstrániť.

3.2.7 Komisia nedávno navrhla úpravu nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia. EHSV prijme osobitné stanovisko v súlade s požiadavkou Európskej komisie, v ktorom vyjadrí očakávanie, že sa bude rozvíjať modernizovaný systém koordinácie sociálneho zabezpečenia, ktorý bude reagovať na sociálnu a hospodársku realitu v členských štátoch a rešpektovať zásady právnych predpisov EÚ, najmä pokiaľ ide o rovnaké zaobchádzanie a nediskrimináciu.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2014, s. 19.

⁽⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/67/EÚ z 15. mája 2014 o presadzovaní smernice 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu („nariadenie o IMI“) (Ú. v. EÚ L 159, 28.5.2014, s. 11)..

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 75, 10.3.2017, s. 81.

⁽¹¹⁾ Úvodné vyhlásenie na plenárnom zasadnutí Európskeho parlamentu v Štrasburgu 15. júla 2014.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ C 264, 20.7.2016, s. 11.

⁽¹³⁾ Rakúsky fond pre dovolenky a odstupné stavebných pracovníkov, ročná štatistika za rok 2015.

3.2.8 EHSV berie na vedomie návrh o pase pre oblasť služieb (alebo preukáže totožnosti pre oblasť služieb), ktorý by mal odstrániť potrebu viacnásobných žiadostí o informácie a dokumenty, ktoré už boli domácemu členskému štátu poskytnuté, a to vytvorením spoločnej elektronickej úschovne dokumentov. EHSV je proti akémukoľvek oslabeniu zásady krajiny určenia. Na túto tému vypracuje osobitné stanovisko.

3.3 REFIT a lepšia tvorba práva

3.3.1 Opatrenia na kontrolu, či je právo Únie účinné, treba v zásade privítať. V medziinštitucionálnej dohode medzi Komisiou, Radou a Európskym parlamentom sa stanovila užitočná dohoda, aby bolo ľahšie dosiahnuť cieľ jednoduchšieho a účinnejšieho práva Únie. Pokiaľ však ide o spoluprácu, treba zabezpečiť, aby sa právne normy EÚ, na základe ktorých sa poskytujú dávky v rámci sociálnej a hospodárskej politiky, ochraňovali a nespochybňovali.

3.3.2 MSP sú zasiahnuté takisto ako spotrebiteľia a zamestnanci. Podľa zásady „najskôr myslieť na malých“ je obzvlášť dôležité predchádzať zbytočnej záťaži pre MSP. Politika ochrany spotrebiteľa založená na vysokej úrovni ochrany v súlade s článkom 169 ZFEÚ je potrebná na riadne fungovanie vnútorného trhu.

3.3.3 REFIT by mohol hrať významnú úlohu aj pri znižovaní regulačných nákladov, ktoré vznikajú, ak sa na tú istú oblasť vzťahujú rozdielne regionálne predpisy. Harmonizované právne predpisy by viedli k významným úsporám nákladov, mohli by podporiť rast v regiónoch EÚ odstránením týchto prekážok. Preto by sa mala preskúmať ich uskutočniteľnosť.

3.3.4 Legislatívne akty, ktoré sa majú preskúmať v rámci programu REFIT s cieľom zmenšiť byrokráciu, sa v mnohých prípadoch týkajú právnych noriem, ktorými sú chránení zamestnanci a spotrebiteľské normy, a preto majú značný sociálno-politický a hospodársky prínos. EHSV opakuje svoj názor, že prísne spotrebiteľské normy nie sú zbytočnou záťažou.

3.3.5 EHSV uvádza odkaz na svoje stanovisko zo 14. decembra 2014⁽¹⁴⁾ a opakuje svoj postoj, že prezieravá regulácia neznamená odstránenie povinnosti ochraňovať verejnosť, spotrebiteľov a pracovníkov, ako aj normy v oblasti rovnosti pohlaví alebo pravidiel ochrany životného prostredia. Okrem toho, dôsledkom zásady „najskôr myslieť na malých“ nemôže byť to, že mikropodniky a SME budú z právnych predpisov vyňaté, ale v právnych predpisoch by sa mali zväziť ich záujmy a potreby.

3.3.6 Odmietnutie Komisie pokračovať v plánovanej legislatívnej iniciatíve v súvislosti s kaderníkmi napriek tomu, že v tejto otázke existuje medzi európskymi sociálnymi partnermi dohoda, je úplne nepochopiteľné. Prístup Komisie je v rozpore so zásadami a hodnotami sociálneho dialógu, s rešpektovaním zásady reprezentatívnosti a je mimoriadne krátkozraký, lebo nedostatočná regulácia v oblasti ochrany zdravia pri práci môže vyústiť do chorôb z povolania, a tak spôsobiť značné náklady pre podniky aj pre verejný sektor.

3.3.7 EHSV upozorňuje na spoločné vyhlásenie európskych sociálnych partnerov o novom začatí sociálneho dialógu založenom na výsledkoch od tematických skupín, kde sa uvádza interakcia medzi sociálnym dialógom EÚ a prístupom založeným na zásade lepšej právnej regulácie.

3.3.8 EHSV víta začatie dialógu v rámci novovytvorenej platformy REFIT. Okrem cieľa zjednodušiť podnikateľskú činnosť a zabezpečiť normy pre zamestnancov musí Komisia, ako aj odborníci z platformy zabezpečiť ochranu práv spotrebiteľov pri práci na zjednodušení práva Únie.

3.4 Digitálne hospodárstvo, nové formy hospodárstva a nové obchodné modely

3.4.1 Digitálny jednotný trh by mal byť jednou z priorít vzhľadom na prínosy, ktoré možno očakávať, keby sa dokončil jednotný trh v tejto oblasti. Potenciálny rast HDP v dôsledku dokončenia digitálneho jednotného trhu sa odhaduje na 415 miliárd EUR ročne⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ C 230, 14.7.2015, s. 66.

⁽¹⁵⁾ Štúdia „Reducing costs and barriers for businesses in the Single Market“ (Zníženie nákladov a prekážok pre podniky na jednotnom trhu).

3.4.2 EHSV súhlasí s Európskou komisiou, že existujúce právne neistoty v oblasti zamestnanosti, hospodárstva a spotrebiteľov sa musia analyzovať a vyriešiť. Malo by sa tu zväziť zaručenie existujúcich pracovných a sociálnych noriem a noriem ochrany spotrebiteľa a zabezpečenie spoľahlivého právneho rámca podnikania. Na digitálnom jednotnom trhu by nemali byť rôzne pravidlá pre „plne digitálny“ svet a „skutočný“ svet. Komisia by mala poskytnúť právne normy, ktoré by sa mohli použiť pre digitálny a skutočný jednotný trh.

3.4.3 EHSV vo svojom stanovisku k neodôvodnenému geografickému blokovaniu⁽¹⁶⁾ víta návrh nariadenia o geografickom blokovaní, ktoré je pre spoločnosti aj spotrebiteľov nevyhnutnou súčasťou stratégie digitálneho jednotného trhu. Je to však len malý krok, ktorý sám osebe neprinesie rozhodujúcu zmenu. Prax geografického blokovania, t. j. diskriminácia prístupu spotrebiteľov k službám online na základe pobytu, geografickej internetovej adresy alebo štátnej príslušnosti, sa musí skončiť. Odkázanie spotrebiteľa na miestne webové sídlo s vyššími cenami takisto predstavuje diskrimináciu na jednotnom trhu. EHSV sa bude zaoberať závermi Rady COMPET z novembra 2016, ktoré sa týkajú všeobecného prístupu k navrhovanému zneniu, pričom jasne zdôrazňuje, že je nevyhnutné rozlišovať medzi cenovou diskrimináciou a cenovou diferenciáciou.

3.4.4 V oblastiach, ako je geografické blokovanie, cezhraničná preprava balíkov, cezhraničné poistenie, licencie na autorské práva a finančné trhy, je potrebné vziať do úvahy, že Európska únia a členské štáty sú predovšetkým zodpovedné za odstraňovanie prekážok cezhraničného obchodu a zabezpečenie lepšieho fungovania trhu.

3.4.5 Voľný tok údajov si vyžaduje väčšiu ochranu osobných údajov a súkromia, čo bude v budúcnosti kľúčové, a mala by sa zväziť zosúladená politika veľkých dát, cloudových služieb a internetu vecí.

3.4.6 So stúpajúcou digitalizáciou hospodárstva sa vytvárajú nové obchodné modely, otvárajú sa nové príležitosti, ale vznikajú aj nové problémy. EHSV o tomto novom jave podrobne diskutoval a výsledkom je niekoľko stanovísk⁽¹⁷⁾.

3.4.7 Komisia by mala takisto pokračovať vo svojom návrhu jednotnej digitálnej brány tak, aby bol tento nástroj skutočne účinný.

3.4.8 Sociálne a kolaboratívne podnikanie je veľmi dôležité pre sociálnu súdržnosť v záujme zabezpečenia účinnejšieho a udržateľného hospodárskeho rastu pre Európanov. EHSV znovu naliehavo žiada Komisiu, aby prijala politické opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na podporu, zavádzanie a budovanie dôveryhodnosti a spoľahlivosti rôznych foriem a variantov hospodárstva spoločného využívania zdrojov na úrovni EÚ a jednotlivých členských štátov⁽¹⁸⁾.

3.5 Vytvorenie jednotného kapitálového trhu

3.5.1 Komisia zverejnila v roku 2015 akčný plán na vybudovanie európskej únie kapitálových trhov. Výbor uviedol⁽¹⁹⁾, že táto únia sa má usilovať o hospodársku a finančnú stabilitu v EÚ a viesť k lepšej a účinnejšej alokácii kapitálu, čo bude mať pozitívny dosah na investície a rast, ako aj na pracovné príležitosti a spotrebiteľov. V tom čase tiež vyjadril obavu⁽²⁰⁾, že potrvá veľmi dlho, kým sa dosiahne konečný výsledok. V dôsledku nedávnych udalostí, ako Brexit a iných už spomínaných udalostí (pozri bod 2), sa tieto obavy len prehĺbili.

3.5.2 Akčný plán obsahuje prinajmenšom 33 opatrení v rôznych oblastiach, ktoré sa majú zrealizovať v krátkodobom alebo strednodobom horizonte. Touto cestou je možné sprístupniť ďalšie finančné prostriedky, a to najmä pre MSP a domácnosti. Výbor sa domnieva⁽²¹⁾, že tieto návrhy by sa mali zrealizovať v krátkodobom horizonte, pričom by sa mali zohľadniť zásady bezpečnosti, transparentnosti a vynučovania (presadzovania). Na základe tej istej obavy o bezpečnosť a stabilitu výbor⁽²²⁾ už viackrát tvrdil, že otázku nebankových subjektov je potrebné riešiť a tieto subjekty regulovať.

⁽¹⁶⁾ Ú. v. EÚ C 34, 2.2.2017, s. 93.

⁽¹⁷⁾ Ú. v. EÚ C 264, 20.7.2016, s. 57, Ú. v. EÚ C 303, 19.8.2016, s. 28, Ú. v. EÚ C 303, 19.8.2016, s. 36, Ú. v. EÚ C 264, 20.7.2016, s. 86, Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 50.

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ C 303, 19.8.2016, s. 36.

⁽¹⁹⁾ Ú. v. EÚ C 133, 14.4.2016, s. 17 (body 1.2, 1.3 a 1.7).

⁽²⁰⁾ Ú. v. EÚ C 133, 14.4.2016, s. 17 (bod 1.12).

⁽²¹⁾ Ú. v. EÚ C 82, 3.3.2016, s. 1 (body 1.2, 1.6 a 1.7).

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ C 133, 14.4.2016, s. 17 (body 1.9 a 3.8) a Ú. v. EÚ C 251, 31.7.2015, s. 33 (bod 4.2).

3.5.3 Regulácia finančných trhov Európskou úniou a jej presadzovanie neboli dostatočné na to, aby sa zabránilo špekulatívnym operáciám, nadmernej zadlženosti a nezodpovednému riskovaniu, ktoré viedli k finančnej kríze s vážnymi dôsledkami pre celú spoločnosť. EHSV pripomína Komisii, aby predložila návrh týkajúci sa nadmernej zadlženosti domácností.

3.6 Daňová politika

3.6.1 Ako EHSV tvrdil v roku 2012 vo svojej správe „Prekážky európskeho jednotného trhu“, regulačné medzery v daňovej politike môžu viesť k nekalej súťaži. Plány Európskej komisie na zavedenie spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb budú vítané. EHSV vytvoril študijnú skupinu na túto tému. S cieľom ukončiť preteky o najnižšiu daň z príjmov právnických osôb a dosiahnuť spravodlivejšiu daňovú politiku treba takisto zaviesť minimálnu sadzbu dane z príjmov právnických osôb.

3.6.2 Výmena daňových informácií medzi členskými štátmi a právne kroky na blokovanie najbežnejších metód používaných na obchádzanie platenia daní budú vítané. Kľúčovou požiadavkou je zaviesť v každej krajine požiadavku ohlasovania pre podniky, ktoré pôsobia cezhranične, a to bez zvyšenia zbytočnej administratívnej záťaže.

3.6.3 Mali by sa takisto podniknúť kroky proti daňovým rajom. Joseph Stiglitz, ekonóm a nositeľ Nobelovej ceny, na vypočutí Európskeho parlamentu vyzval na prijatie celosvetových opatrení proti týmto systémom daňových únikov⁽²³⁾. Francúzsky akademik Gabriel Zucman odhaduje, že v daňových rajoch po celom svete sa nachádzajú finančné aktíva vo výške približne 5 800 miliárd EUR a 80 % z nich je nezdanených⁽²⁴⁾. Komisia teraz navrhuje opatrenia na medzinárodnej úrovni na riešenie otázky daňových rajov.

3.6.4 V prvom kroku sa musí zabezpečiť, aby sa vykonávali dohody o vzájomnej pomoci a uskutočňovala sa automatická výmena informácií medzi jednotlivými krajinami. Pre nadnárodné spoločnosti by sa mala zväziť medzinárodná sieť daňových auditov. V prípade prevodov aktív a kapitálu do krajín klasifikovaných ako daňové raje je možným začiatočným bodom zavedenie povinnosti pre finančné inštitúcie ohlasovať svoje prevody⁽²⁵⁾.

3.7 Služby všeobecného záujmu, smernica o službách

3.7.1 EHSV už zdôraznil súčasné prekážky v odvetví služieb vo svojej správe z roku 2012 o prekážkach jednotného trhu. Komisia zistila, že mnoho členských štátov neplní svoju povinnosť oznamovať orgánom EÚ regulačné opatrenia, a preto Komisia nemôže posúdiť, či je nové pravidlo odôvodnené a primerané.

3.7.2 Komisia preto plánuje reformovať postup oznamovania, ktorý by sa teraz mal uplatňovať aj na služby, ktoré sú v súčasnosti vylúčené z rozsahu pôsobnosti smernice o službách. Komisia sa musí postarať o to, aby návrhy nemali takú formu, ktorou by sa spochybnila zvrchovanosť alebo demokratické zásady členských štátov.

3.7.3 Služby všeobecného záujmu, zohrávajú kľúčovú úlohu v sociálnom trhovom hospodárstve. Dostupnosť bývania, vody a elektrickej energie, služieb likvidácie odpadu a odpadových vôd, verejnej dopravy, zdravotnej starostlivosti, sociálnych služieb, služieb pre mladých a rodiny, kultúry a komunikácie je pre verejnosť zásadná. Služby všeobecného záujmu majú svoje miesto medzi spoločnými hodnotami EÚ a sú súčasťou podporovania sociálnej a územnej súdržnosti. Táto úloha podporovania sociálnej a územnej súdržnosti by sa mala brať do úvahy ako súčasť „zásad a podmienok“.

3.7.4 V súvislosti s plánovanou reformou smernice o službách EHSV zdôrazňuje protokol č. 26 k Zmluve o EÚ, ktorý sa týka služieb vo všeobecnom záujme, t. j. právne záväzný výklad článku 14 ZFEÚ – celoštátne, regionálne a miestne orgány členských štátov majú vzhľadom na kultúrne, sociálne a geografické rozdiely široké právomoci v oblasti služieb všeobecného hospodárskeho záujmu. Pokiaľ ide o tieto služby, ktoré majú byť dostupné podľa potrieb používateľov, mala by sa zabezpečiť vysoká úroveň kvality, bezpečnosti, dostupnosti a rovnakého zaobchádzania, mal by sa podporovať univerzálny prístup a práva používateľov a súčasne by sa mala zabezpečiť ich efektívnosť a riadne spravovanie.

⁽²³⁾ Pozri záznam spravodajstva Európskeho parlamentu, ref. č. 20161114STO51063 zo 17. novembra 2016.

⁽²⁴⁾ Pozri *Steueroasen: wo der Wohlstand der Nationen versteckt wird* (Daňové raje: kde sa ukrýva bohatstvo národov), Gabriel Zucman, 2014, Suhrkamp-Verlag.

⁽²⁵⁾ Ú. v. EÚ C 264, 20.7.2016, s. 93.

3.8 Verejné obstarávanie

3.8.1 Pokiaľ ide o verejné obstarávanie, neexistujú žiadne štatistiky o skutočných nákladoch v porovnaní s nákladmi predloženými najlepším uchádzačom v postupe predkladania ponúk. V mnohých prípadoch dochádza k výraznému prekročeniu nákladov ⁽²⁶⁾.

3.8.2 Víťazmi sú opakovane uchádzači, ktorí konajú nečestne, znižujú náklady vo svojich ponukách pod primeranú cenu a používajú nespoľahlivých subdodávateľov. Často sa následne vyskytnú dodatočné náklady, ktorými sa prekročí cena druhého alebo tretieho najlepšieho uchádzača.

3.8.3 Na obmedzenie tejto praxe je potrebných niekoľko opatrení: zavedením elektronického postupu verejného obstarávania by sa mala vytvoriť možnosť štatistického zberu, na základe ktorého by malo byť možné zistiť totožnosť uchádzačov s nízkymi cenovými ponukami a podporiť zodpovedné osoby, aby sa správali pozitívne. V rámci štatistického zisťovania najlepšia ponúkaná cena a následné skutočné náklady, ktoré vzniknú, sa musia zaznamenať centrálné, aby sa zabezpečila transparentnosť v súvislosti s každým prekročením nákladov. Ponuky na základe cien, ktoré nespĺňajú minimálne požiadavky stanovené v príslušných štátnych právnych ustanoveniach a postupoch, musia byť vylúčené z výberového konania, aby sa predišlo nožnej úpornej snahe o zníženie nákladov a noriem kvality.

V Bruseli 25. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽²⁶⁾ V prípade berlínskeho letiska, projektu Skylink na viedenskom letisku alebo železničnej stanice v Stuttgarte.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov — Otvorenie konzultácie týkajúcej sa európskeho piliera sociálnych práv

[COM(2016) 127 final]

(2017/C 125/02)

Spravodajcovia: **Jacek KRAWCZYK**

Gabriele BISCHOFF

Luca JAHIER

Konzultácia	Európska komisia, 8.3.2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo
Dátum schválenia v sekcii	10.1.2017
Dátum schválenia v pléne	25.1.2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržali sa hlasovania)	247/1/2

Predslov

Článok 3 ZEÚ: „[Únia sa usiluje] o trvalo udržateľný rozvoj Európy založený na vyváženom hospodárskom raste a cenovej stabilite, o sociálne trhové hospodárstvo s vysokou konkurencieschopnosťou zamerané na dosiahnutie plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku, ako aj o vysokú úroveň ochrany životného prostredia a zlepšenie jeho kvality.“

Toto stanovisko je prvým príspevkom Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k formovaniu dohody, ktorá sa môže stať európskym pilierom sociálnych práv. Pri príprave stanoviska sa čerpal z bohatých a rozmanitých rozpráv, ktoré sa uskutočnili počas 28 celoštátnych diskusií organizovaných výborom. Výbor zdôrazňuje, že pilier sa musí pripraviť za intenzívnej účasti občianskej spoločnosti vrátane sociálnych partnerov, a to na všetkých úrovniach. Zdôrazňuje potrebu väčšej jednoznačnosti, pokiaľ ide o konečný účel a rozsah pôsobnosti piliera.

Výbor zastáva názor, že pilier musí byť pozitívnym projektom pre všetkých, a mal by sa uplatňovať vo všetkých členských štátoch EÚ, aj keď uznáva, že v eurozóne môžu byť potrebné osobitné nástroje/mechanizmy. Výbor sa domnieva, že kľúčovou prioritou všetkých diskusií o pilieri by mala byť budúcnosť práce so všetkými príležitosťami a výzvami, ktoré táto problematika prináša.

1. Úvod

1.1 V nadväznosti na žiadosť predsedu Európskej komisie adresovanú Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru (EHSV) o príspevok EHSV ku konzultácii týkajúcej sa európskeho piliera sociálnych práv⁽¹⁾ sa výbor zapojil do rozsiahlych konzultácií občianskej spoločnosti v 28 členských štátoch⁽²⁾. Na týchto celoštátnych diskusiách sa zúčastnilo celkovo asi 116 členov EHSV a takmer 1 800 ďalších zástupcov organizácií občianskej spoločnosti.

1.2 Stanovisko EHSV na tému *Európsky pilier sociálnych práv* odráža a obsahuje hlavné závery a odporúčania z týchto celoštátnych rozpráv. Výbor berie na vedomie zámer Komisie „...vyjadriť niekoľko základných zásad na podporu dobre fungujúcich a spravodlivých trhov práce a systémov sociálneho zabezpečenia“⁽³⁾ a európsky pilier sociálnych práv považuje za veľmi dôležitú iniciatívu pre udržateľnosť EÚ. Stanovisko EHSV v tejto súvislosti predstavuje prvý krok v prebiehajúcom

⁽¹⁾ List od pána Junckera, predsedu Európskej komisie, pánovi Dassisovi, predsedovi EHSV, z 8. marca 2016.

⁽²⁾ V terminológii EHSV sa pojem „občianska spoločnosť“ vzťahuje na „organizovanú a reprezentatívnu občiansku spoločnosť“. Pozri stanovisko Ú. v. ES C 329, 17.11.1999, s. 30 a Ú. v. ES C 193, 10.7.2001, s. 117.

⁽³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

procese smerom k vytvoreniu európskeho piliera sociálnych práv. Výbor uvádza svoj zámer naďalej prispievať do diskusií na túto tému, a to najmä po prijatí bielej knihy Komisie v roku 2017.

2. Výzvy a priority

2.1 V roku 2017 Európska únia oslávi 60. výročie podpísania Rímskej zmluvy. Toto pamätné výročie ponúka príležitosť na oslávenie úspechov EÚ, ale musí byť aj príležitosťou na riešenie hlavných politických, hospodárskych a sociálnych problémov Európy. Dôvera občanov v Európsku úniu sa v mnohých členských štátoch znížila. Únia po prvýkrát vo svojej histórii pravdepodobne zaznamená odchod členského štátu.

2.2 Od šoku z finančnej krízy v roku 2008 Európska únia aj naďalej čelí mnohým ďalším krízam. Aj keď sa situácia medzi jednotlivými členskými štátmi líši a boli zaznamenané rôzne politické reakcie, EÚ v súčasnosti čelí mnohým problémom, medzi ktoré patria: predĺžené obdobie vysokej nezamestnanosti, neprijateľné úrovne nezamestnanosti mládeže, hospodárska nestabilita a zhoršenie sociálnej situácie vrátane zvýšenej miery chudoby a nerovnosti. K tomu možno pridať globalizáciu, demografický vývoj a digitalizáciu. Neschopnosť EÚ primerane reagovať na prílev žiadateľov o azyl a migrantov prispel k všeobecnému dojmu, že EÚ už nemôže prinášať ani politické, ani praktické riešenia, ktoré by fungovali v záujme všetkých. Euroskeptické, populistické a nacionalistické strany sa snažia ťažiť z týchto obáv tým, že ponúkajú zjednodušené riešenia na zložité problémy, poukazujú na niektoré časti našich komunít a vytvárajú v spoločnosti nebezpečný rozkol.

2.3 Niektoré z problémov a nezhôd medzi členskými štátmi a v rámci nich sa v dôsledku krízy ešte zhoršili. Vyplyvajú, okrem iného, z nedostatočného rastu a zo štrukturálnych nedostatkov na našich trhoch práce a v systémoch sociálnej ochrany, čo do veľkej miery predznamenovalo krízu, alebo tieto problémy zhoršujú. Pomôcť môže kolektívna schopnosť EÚ a jej členských štátov vytvárať podmienky pre udržateľný rast a zamestnanosť.

2.4 EHSV víta iniciatívu Komisie začať verejnú konzultáciu o európskom pilieri sociálnych práv ako súčasť snahy o zabezpečenie „spravodlivého a skutočne celoeurópskeho pracovného trhu“, dosiahnutie „najvyššej známky za výsledky Európy v sociálnej oblasti“ a slúžiť ako usmernenie obnoveného procesu konvergencie v eurozóne. Panuje však veľká neistota v súvislosti s tým, čím má byť tento „pilier“ v konečnom dôsledku. EHSV predovšetkým zdôrazňuje, že európsky pilier sociálnych práv musí byť pozitívnym projektom pre všetkých. Týmto spôsobom môže prispieť k obnoveniu dôvery v schopnosť EÚ zlepšiť životné vyhliadky pre súčasnú a budúcu generáciu.

2.5 Na tento účel sa v rámci piliera musia riešiť aj konkrétne problémy, ku ktorým dochádza na trhu práce a v systémoch sociálnej ochrany s cieľom dosiahnuť spravodlivú rovnováhu medzi hospodárskym a sociálnym rozmerom, ako aj prispieť k boju proti chudobe, sociálnemu vylúčeniu a nerovnostiam.

2.6 EHSV uznáva, že európsky hospodársky a sociálny model je založený na spoločnom chápaní významu zvyšovania zamestnanosti, sociálneho pokroku a produktivity ako základných kľúčových faktorov pre udržateľný hospodársky rast, ktorý je spravodlivo prínosom pre všetkých. Príprava piliera je príležitosťou, ako znovu potvrdiť náš spoločný záväzok pre európsky sociálny model a zároveň zabezpečiť, aby boli štátne systémy sociálneho zabezpečenia a trhy práce prispôsobiteľné a pripravené na budúcnosť⁽⁴⁾. EHSV zdôrazňuje potrebu rastu a konkurencieschopnosti v celej EÚ. EHSV v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu previazanosti hospodárskej, zamestnaneckej a sociálnej politiky⁽⁵⁾.

2.7 EHSV je presvedčený, že politiky EÚ a členských štátov a opatrenia na dosiahnutie hospodárskeho úspechu a sociálneho pokroku musia byť vo väčšej miere ústrednou témou politických diskusií v EÚ. Okrem toho je dôležité dosiahnuť súdržné rozhodovanie na úrovni politiky EÚ a členských štátov, ktoré by sa vzájomne posilňovali. V rámci tohto úsilia je potrebný nový spôsob myslenia smerom k zmene.

2.8 Zatiaľ čo proces európskeho semestra pokračuje, stratégia Európa 2020 zameraná na „inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast“ bola odsunutá na okraj a stratila sa nádej na dosiahnutie jej sociálnych cieľov, najmä cieľov týkajúcich sa dosiahnutia 75 % miery účasti na zamestnanosti alebo vymanenia 20 miliónov ľudí z chudoby. Odporúčanie o aktívnom začleňovaní z roku 2008⁽⁶⁾ malo podobný obmedzený vplyv.

⁽⁴⁾ Celostátne diskusie v Írsku, Lotyšsku, Portugalsku a Španielsku.

⁽⁵⁾ Článok 3 ZEÚ: „[Únia sa usiluje] o trvalo udržateľný rozvoj Európy založený na vyváženom hospodárskom raste a cenovej stabilite, o sociálne trhové hospodárstvo s vysokou konkurencieschopnosťou zamerané na dosiahnutie plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku, ako aj o vysokú úroveň ochrany životného prostredia a zlepšenie jeho kvality.“

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 307, 18.11.2008, s. 11.

2.9 Ako východiskový bod by mal pilier podporovať existujúce sociálne *acquis* EÚ a ich plné a riadne presadzovanie. V prípade, že sa zvažujú nové záväzné legislatívne iniciatívy a nástroje, musí sa tak uskutočniť v súlade s existujúcimi právnymi základmi a postupmi. Právne postavenie piliera sa ešte musí určiť, rovnako ako jeho vzťah ku kľúčovému medzinárodnému nástroju pre ľudské práva⁽⁷⁾. EHSV však zdôrazňuje, že sociálne práva sa musia uplatňovať na každého, kto žije v EÚ a vo všetkých členských štátoch, pričom uznáva, že pre eurozónu môžu byť potrebné osobitné nástroje/mechanizmy.

2.10 Investícia do budúcnosti je nevyhnutná, pričom Európa aj naďalej trpí nedostatkom verejných a produktívnych súkromných investícií. EHSV uznáva úsilie vynaložené v „Junckerovom pláne“ pre investície⁽⁸⁾ a víta jeho rozšírenie. V druhej fáze musia byť väčšie investície vynaložené na tie krajiny a regióny, ktoré ich najviac potrebujú, s cieľom podporiť ich hospodárstva a rast a zabrániť ešte väčším rozdielom medzi členskými štátmi a v rámci nich. Investičné projekty do sociálnej infraštruktúry by sa mali dostatočne podporovať aj prostredníctvom Junckerovho plánu.

2.11 Diskusie o pilieri prebiehajú súbežne s ostatnými kľúčovými diskusiami na európskej a globálnej úrovni, najmä o budúcnosti Európy a budúcnosti práce. V rámci diskusií o budúcnosti Európy by sa na samite, ktorý sa v roku 2017 bude konať v Ríme, mali zohľadniť diskusie o európskom pilieri sociálnych práv. EHSV zdôrazňuje potrebu synergie a súdržnosti v týchto diskusiách, ktoré budú formovať našu spoločnú budúcnosť. Pri budovaní piliera by sa mala zohľadniť stratégia Európa 2020 a treba sa poučiť z jej problematického vykonávania. Takisto by mal byť prepojený s komplexnou stratégiou EÚ⁽⁹⁾ s cieľom vykonávať program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, ktorý prijala OSN v roku 2015, vrátane jeho cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Tá vypracovala program pre globálnu transformačnú zmenu na odstránenie chudoby, ochranu planéty, zabezpečenie ochrany ľudských práv vrátane ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím zakotvených v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD), ktorý sú EÚ a členské štáty povinné vykonávať, a zaručenie blahobytu pre všetkých⁽¹⁰⁾. Na úrovni EÚ sa musí vynaložiť aj úsilie o zabezpečenie uplatňovania všetkých právnych predpisov EÚ proti diskriminácii a právnych predpisov o rovnosti mužov a žien⁽¹¹⁾.

2.12 EHSV súbežne s verejnou konzultáciou Komisie začal sériu celoštátnych rozpráv v 28 členských štátoch s cieľom zvýšiť informovanosť o iniciatíve aj mimo Bruselu, podnietiť diskusiu a otvorene diskutovať o rozvoji piliera. Toto stanovisko odráža mnohé výsledky týchto celoštátnych rozpráv.

2.13 Je nevyhnutné lepšie definovať rozsah tohto piliera. EHSV zastáva názor, že táto iniciatíva by mala zahŕňať všetkých občanov a všetky fázy životného cyklu. EHSV vyjadruje znepokojenie, že v oznámení Komisie o pilieri sa nedostatočne odkazuje na žiadateľov o azyl a migrantov.

2.14 Je potrebné väčšmi uznať a posilniť úlohu občianskej spoločnosti. Treba posilniť občiansky dialóg s cieľom zabezpečiť, aby ľudia vrátane mladých ľudí⁽¹²⁾ a osôb, ktoré sa nachádzajú v zraniteľnej situácii alebo ktoré čelia diskriminácii, mali pocit, že sa môžu podieľať na navrhovaní, vykonávaní a revízii postupov tvorby politiky. Sociálni partneri musia zohrávať osobitnú úlohu pri príprave a vykonávaní politík, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú zamestnanosť a trhy práce. Musí sa presadzovať a podporovať sociálny dialóg, pričom je potrebné rešpektovať autonómiu sociálnych partnerov a kolektívne vyjednávanie a zvýšiť schopnosť sociálnych partnerov zapájať sa do sociálneho dialógu. Náležité zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do diskusií týkajúcich sa piliera bolo zdôraznené v mnohých celoštátnych diskusiách⁽¹³⁾. V troch diskusiách bol zdôraznený význam vytvorenia konsenzuálneho prístupu a vlastníctva⁽¹⁴⁾.

⁽⁷⁾ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CoreInstruments.aspx>.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_sk.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 34, 2.2.2017, s. 58.

⁽¹⁰⁾ <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

⁽¹¹⁾ Smernica o rovnakom zaobchádzaní s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (2000/43/ES) (Ú. v. ES L 180, 19.7.2000).

Všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (2000/78/ES) (Ú. v. ES L 303, 2.12.2000).

Smernica o rovnakom zaobchádzaní medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu (2004/113/EC) (Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004).

Smernica o rovnosti príležitostí a rovnakom zaobchádzaní s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania „prepracované znenie“ (2006/54/ES) (Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006).

⁽¹²⁾ Význam zapojenia mladých ľudí do dialógu bol zdôraznený v niekoľkých celoštátnych diskusiách, napr. v Slovinsku.

⁽¹³⁾ Celoštátne diskusie v Írsku, Holandsku, Portugalsku, Fínsku, Belgicku, Grécku, na Slovensku, v Slovinsku a Chorvátsku.

⁽¹⁴⁾ Napríklad celoštátne diskusie na Cypre, v Belgicku a Holandsku.

3. Budúcnosť práce

3.1 EHSV je presvedčený, že budúcnosť práce by v rámci rozpráv o pilieri mala byť hlavnou prioritou s cieľom riešiť hlavné zmeny, ku ktorým dochádza vo svete práce. EHSV sa domnieva, že v súčasnosti je potrebný konzistentnejší a integrovanejší prístup, a preto žiada o ucelenú európsku stratégiu zamestnanosti, okrem iného o práci budúcnosti, ktorá sa bude zaoberať:

- investíciami a inováciou,
- zamestnanosťou a tvorbou kvalitných pracovných miest,
- spravodlivými pracovnými podmienkami pre všetkých,
- spravodlivými a hladkými prechodmi podporovanými aktívnymi politikami trhu práce,
- účasťou všetkých zainteresovaných strán, najmä sociálnych partnerov⁽¹⁵⁾.

3.2 Úloha formovania a riadenia transformácie vo svete práce je rozdelená medzi niekoľko inštitucionálnych subjektov. Všetky relevantné zainteresované strany musia spolupracovať, aby sa zabezpečila spravodlivá a inkluzívna budúcnosť práce, a ponúkať pracovné príležitosti pre všetkých, čo povedie k sociálnemu pokroku. EHSV je presvedčený, že riadne vzdelaná, kvalifikovaná a motivovaná pracovná sila so slušným príjmom a prístupom ku kvalitným pracovným miestam je v záujme všetkých. Zaisťovanie pozitívnych budúcich výsledkov bude závisieť od potrebných investícií s cieľom poskytnúť ľuďom nástroje potrebné na prispôsobenie sa týmto zmenám, zabezpečiť vhodné bezpečnostné siete a posilniť inovácie, v neposlednom rade sociálnu inováciu.

3.3 Zmeny vo svete práce by sa mali využiť na „podporu trvalého, inkluzívneho a udržateľného hospodárskeho rastu, úplnej a produktívnej zamestnanosti a dôstojnej práce pre všetkých⁽¹⁶⁾“. Týmto cieľom by sa mala zaoberať EÚ, členské štáty a sociálni partneri v rámci svojich príslušných úloh. Mali by sa zapájať aj organizácie občianskej spoločnosti zastupujúce ľudí vzdialených z trhu práce. Predpoklady na vytvorenie väčšieho množstva kvalitných pracovných miest sú medzi jednotlivými členskými štátmi a v rámci nich nerovnomerne rozdelené. EHSV vyzýva inštitucionálne subjekty členských štátov, aby urýchlili napredovanie smerom k tzv. *high-road strategy* kombinovanej s aktívnou politikou na trhu práce. Malo by sa to podporiť prepracovanou a inkluzívnou európskou stratégiou zamestnanosti a súdržnou a ambicióznou európskou priemyselnou stratégiou.

3.4 EHSV už ocenil zakotvenie Programu EÚ pre nové zručnosti a nové pracovné miesta⁽¹⁷⁾ do koncepcie flexiistoty a zdôraznil potrebu nastolenia správnej rovnováhy medzi vnútornou a vonkajšou flexiistotou v záujme účinnejšieho fungovania trhu práce a zároveň ochrany pracovníkov. Zdôraznil tiež význam aktívnej účasti sociálnych partnerov na monitorovaní a hodnotení vykonávania politik týkajúcich sa flexiistoty⁽¹⁸⁾. EHSV okrem toho zdôraznil, že premyslené makroekonomické politické opatrenia posilňujúce rast zamestnanosti, ako aj priaznivé podnikateľské prostredie využívajúce a podporujúce plný rastový potenciál sú dôležitými predpokladmi pre fungovanie flexiistoty. EHSV takisto navrhol členským štátom a EÚ, aby pri realizácii flexiistoty vytvorili a udržiavali právny rámec, ktorý bude podporovať adaptabilitu, bude jednoduchý, transparentný a predvídateľný, a aby zároveň posilnili práva zamestnancov, ako aj ich dodržiavanie a vymáhateľnosť, a v celej EÚ podporovali stabilný právny rámec pre kolektívne vyjednávanie a sociálny dialóg. Takisto zdôraznil, že je dôležité, aby sociálni partneri boli aktívne zapojení do diskusií a rozhodovania o flexiistote⁽¹⁹⁾. Vyváženie flexibility a istoty⁽²⁰⁾, ako aj schopnosť trhu práce prispôbiť sa novým výzvam boli riešené a zdôraznené v celoštátnych diskusiách v mnohých členských štátoch⁽²¹⁾.

3.5 Rámcové podmienky na trhoch práce musia podporovať nové a rozmanitejšie pracovné kariéry. V pracovnom živote sú potrebné rôzne formy získavania práce a rôzne formy práce. To si vyžaduje zabezpečenie vhodného legislatívneho prostredia na ochranu zamestnanosti s cieľom poskytnúť rámec pre spravodlivé pracovné podmienky a stimulovať prijímanie do zamestnania v rámci všetkých pracovných zmlúv.

⁽¹⁵⁾ Napríklad celoštátne diskusie vo Fínsku a v Maďarsku.

⁽¹⁶⁾ Cieľ trvalo udržateľného rozvoja č. 8.

⁽¹⁷⁾ Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta, COM(2010) 682 final.

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 142.

⁽¹⁹⁾ Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 48.

⁽²⁰⁾ Celoštátne diskusie v Dánsku, vo Fínsku a v Maďarsku.

⁽²¹⁾ Napríklad celoštátne diskusie v Bulharsku, Lotyšsku, Poľsku, Rumunsku, na Slovensku a v Slovinsku.

3.6 Vo svete práce dochádza k mnohým a všestranným zmenám. Musíme nájsť spôsob, ako pre všetku pracovnú silu zaistiť bezpečné prechody medzi pracovnými príležitosťami, postaveniami a od nezamestnanosti k zamestnaniu, ako aj od vzdelávaniu k práci. Schopnosť ľudí uskutočniť nevyhnutný prechod v rôznych fázach ich života a dostupnosť rámcov a mechanizmov podpory s cieľom umožniť im to formujú spoločnosť, v ktorej žijeme, a našu hospodársku prosperitu. EHSV navrhuje prediskutovať holistický spôsob rámcov a mechanizmov podpory na podporu týchto prechodov.

3.7 Rýchly technologický pokrok takisto formuje spôsob, akým žijeme a pracujeme. Proaktívna tvorba politiky na úrovni EÚ a členských štátov môže a musí umožniť rozvinúť príležitosti digitalizácie a zároveň zabrániť jej nástrahám alebo ich zmierniť⁽²²⁾. V celoštátnych diskusiách bola digitalizácia spolu s častými odkazmi na potrebu nevyhnutných investícií do vzdelania a infraštruktúry⁽²³⁾ do veľkej miery označená za jednu z hlavných výziev, ktoré by mal pilier zohľadniť⁽²⁴⁾. Preto je potrebné dôkladne posúdiť vplyv tohto vývoja na trh práce a pracovné normy, hospodárstvo, daňový systém, systém sociálneho zabezpečenia a životné minimum⁽²⁵⁾.

3.8 Digitálna agenda a iniciatíva pre jednotný digitálny trh by mali byť súčasťou nového celkového prístupu k budúcnosti práce. Tento prístup musí riešiť výzvy v oblasti hospodárstva, zamestnanosti a sociálnych vecí vrátane cieľa poskytovania potrebných zručností a rovnakých podmienok. EHSV sa domnieva, že v súlade so zmluvami to možno najlepšie dosiahnuť prístupom na vhodnej úrovni, ktorý bude založený na právach, podporou prístupu okrem iného k vzdelávaniu a sociálnej ochrane a lepšou koordináciou Európskou úniou v oblastiach, v ktorých nemá legislatívnu právomoc.

3.9 Ako už EHSV zdôraznil, „kľúčová je spolupráca“ pri riešení problémov spojených s digitalizáciou⁽²⁶⁾. EHSV sa v tejto súvislosti obracia najmä na Európsku komisiu a európsku úroveň riadenia ako celok, národné vlády, sociálnych partnerov a širšiu občiansku spoločnosť ako celok. EHSV už odporučil, aby Európska komisia, OECD a MOP spolupracovali so sociálnymi partnermi na všetkých príslušných úrovniach a s organizáciami občianskej spoločnosti na rozvoji príslušných ustanovení o dôstojných pracovných podmienkach a potrebnej ochrane s cieľom zohľadniť nové formy práce (ako je práca online, hospodárstvo založené na príležitostných pracovných výkonoch na dohodu a hospodárstvo spoločného využívania zdrojov)⁽²⁷⁾.

3.10 Osobitnú pozornosť treba venovať zvyšovaniu miery zamestnanosti mládeže. Ako už bolo uvedené v predchádzajúcich stanoviskách EHSV, v rámci národných programov reforiem treba zohľadniť osobitné opatrenia na boj proti nezamestnanosti mládeže⁽²⁸⁾. Dobré fungujúce systémy učňovskej prípravy a iné kvalitné formy učenia sa na pracovisku môžu pomôcť mladým ľuďom k bezproblémovejšiemu prechodu zo školy do zamestnania⁽²⁹⁾. EHSV podporil myšlienku zaviesť systém záruk pre mladých ľudí v členských štátoch, ktorý bude financovaný prostredníctvom osobitného fondu iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci viacročného finančného rámca, a ocenil jeho vytvorenie⁽³⁰⁾.

3.11 V mnohých celoštátnych diskusiách bola zdôraznená úloha sociálneho dialógu⁽³¹⁾. EHSV vyjadruje znepokojenie, že existuje celý rad krajín, ktoré nevedú primeraný sociálny dialóg⁽³²⁾, ako aj krajín a odvetví, v ktorých zamestnávateľia a zamestnanci nie sú zastúpení v sociálnom dialógu a nie sú zapojení do kolektívneho vyjednávania. Malo by sa to vziať do úvahy⁽³³⁾, rovnako ako potreba podporovať riešenie zamerané na sociálny dialóg, ktoré pozitívne prispieje k ochrane pracovníkov a ku konkurencieschopnosti podnikov. Kolektívne vyjednanie by sa malo presadzovať na všetkých príslušných úrovniach; na jeho monitorovanie EHSV odporúča zhromažďovať údaje o rozsahu kolektívneho vyjednávania v celej Európe prostredníctvom ukazovateľov v európskom semestri a zároveň plne dodržiavať štátne postupy a systémy priemyselných vzťahov.

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 161.

⁽²³⁾ Celoštátne diskusie v Rakúsku, Bulharsku, Českej republike, Chorvátsku, Dánsku, Nemecku, vo Fínsku, v Maďarsku, Luxembursku, Poľsku, na Slovensku a v Španielsku.

⁽²⁴⁾ Napríklad celoštátne diskusie v Bulharsku.

⁽²⁵⁾ Ú. v. EÚ C 303, 19.8.2016, s. 54.

⁽²⁶⁾ Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 50.

⁽²⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 25.

⁽²⁸⁾ Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 67.

⁽²⁹⁾ Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 57.

⁽³⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 28.

⁽³¹⁾ Celoštátne diskusie na Cypre, v Estónsku, vo Fínsku, v Maďarsku, Írsku, Lotyšsku, Rumunsku, Slovinsku a na Slovensku.

⁽³²⁾ Napríklad celoštátne diskusie v Maďarsku.

⁽³³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 25.

3.12 Technologický pokrok pri vytváraní nových pracovných príležitostí, pričom pracovné miesta sa budú aj rušiť. Miera, do akej k tomu bude dochádzať, je sporná a najnovšie výhľadové štúdie sa líšia⁽³⁴⁾.

3.13 V každom prípade však základom budúcej pracovnej stratégie musia byť investície do ľudí. Úroveň právomocí a zručností, najmä digitálnych zručností, bude zohrávať kľúčovú úlohu pri vybavení občanov a pracovníkov do budúcnosti. Zavedenie „záruky získania zručností“⁽³⁵⁾, podporenej nevyhnutnými investíciami, by mohlo poskytnúť rámec s cieľom povzbudiť ľudí, aby počas svojho života nadobudli potrebné zručnosti. Základom bude prístup ku kvalitnému vzdelaniu pre všetkých občanov EÚ vrátane odborného vzdelávania, celoživotného vzdelávania a príležitostí na rekvalifikáciu a zvýšenie úrovne zručností.

3.14 Technologická zmena môže podnietiť rozvoj zručností, ale môže mať aj potenciál urýchliť zastarávanie zručností pracovníkov v mnohých povolaniach. Okrem vzdelávacích subjektov musia podniky, ktoré pracujú s odborními, strediskom CEDEFOP a vládami takisto zohrávať dôležitú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby sa schopnosti a zručnosti rozvíjali tak, aby zodpovedali meniacemu sa svetu práce⁽³⁶⁾, a to aj zvýšením reakcie národných systémov vzdelávania a odbornej prípravy na meniace sa potreby zručností. Je to potrebné vykonať jednotným spôsobom. Rozvoj schopností si vyžaduje čas a dostatočné zdroje, pričom sú naliehavo potrebné väčšie a efektívnejšie investície do vzdelávania a odbornej prípravy. Takisto je potrebné zohľadniť rozdielny vplyv/výsledky vzdelávania a systémov sociálneho zabezpečenia v európskych krajinách a regiónoch.

3.15 Nové formy práce sa rýchlo menia, takže zmluvné dohody s nimi nedokážu udržať krok, preto je potrebné preskúmať ich právne postavenie. EHSV vyzval na urýchlené sprehľadnenie postavenia sprostredkovateľov na trhu práce a online platforiem, ako aj na preskúmanie zamestnaneckého postavenia pracovníkov zamestnaných v rámci hromadnej práce a ďalších nových foriem práce a pracovnoprávných vzťahov. Na objasnenie prípadných nedostatkov súvisiacich s postavením pracovníkov v súvislosti so zdaňovaním a sociálnym poistením sú takisto potrebné usmernenia⁽³⁷⁾. Hlavným cieľom musí byť zaručiť spravodlivé pracovné podmienky pre všetkých a zamerať sa na zabezpečenie toho, aby sa na všetkých pracovníkov vzťahovali základné pracovné normy a primeraná sociálna ochrana.

3.16 V centre pozornosti sú najmä sociálni partneri, pokiaľ ide o presadzovanie dohodnutej flexiistoty a stability práce na všetkých príslušných úrovniach, čo si však vyžaduje záväzok vlád a riadenia na európskej úrovni okrem zlepšenia spolupráce medzi inštitúciami EÚ, vládami a sociálnymi partnermi. EHSV už uviedol, že EÚ a členské štáty by mali v dialógu so sociálnymi partnermi preskúmať, ako by sa dala oblasť pôsobnosti sociálnych a pracovnoprávných noriem prispôbiť tak, aby zodpovedala podmienkam digitalizovaného pracovného sveta⁽³⁸⁾.

3.17 „Hospodárstvo spoločného využívania zdrojov“ a ďalšie nové modely zamestnania by sa nemali zneužívať ako prostriedok na vyhýbanie sa vyplácaniu slušných odmien alebo plneniu daňových povinností a povinností súvisiacich so sociálnym zabezpečením⁽³⁹⁾. EHSV už tiež navrhol, že EÚ by mala zvážiť, ako by bolo možné podporiť európske platformy tak, aby vytvorená hodnota zostala v miestnych hospodárstvach⁽⁴⁰⁾.

3.18 Účastníci v niektorých celoštátnych diskusiách nastolili otázku konvergencie miezd a zavedenia minimálnych miezd v členských štátoch⁽⁴¹⁾. EHSV sa domnieva, že v tomto smere treba vyvinúť ďalšie úsilie. Vhodnou referenciou je štúdia MOP s názvom *Building a Social Pillar for European convergence*⁽⁴²⁾. Zdôrazňuje sa v nej, že je možné použiť rad ukazovateľov na porovnávanie minimálnej úrovne miezd, ktoré berú do úvahy podmienky konkrétneho štátu, ale v súčasnosti je najpopulárnejší pomer minimálnej mzdy k mediánu mzdy alebo k priemernej mzde. Navyše sa v nej uvádza, že prijatie spoločného prístupu k politike minimálnej mzdy na úrovni EÚ by mohlo pomôcť obmedziť mieru chudoby

⁽³⁴⁾ Pozri napr. *The Future of employment: How susceptible are jobs to computerisation*, Frey and Osborne 2013 a *The computerization of European Jobs*, Breugel 2014.

⁽³⁵⁾ Dňa 21. a 22. novembra 2016 dospela Rada k politickej dohode o odporúčaní s názvom *Cesty zvyšovania úrovne zručností: nové príležitosti pre dospelých* (predtým „Záruka získania zručností“).

⁽³⁶⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 25.

⁽³⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 25.

⁽³⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 22.

⁽³⁹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 22..

⁽⁴⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 22..

⁽⁴¹⁾ Prediskutované v krajinách východnej a strednej Európy, napr. v Bulharsku, Českej republike a na Slovensku, ale aj vo Francúzsku.

⁽⁴²⁾ Štúdie o kapitálovom raste: Budovanie sociálneho piliera pre európsku konvergenciu, Medzinárodná organizácia práce, 2016.

v rozšírenej EÚ a podiel ľudí s nízkou mzdou na úrovni štátov. Navrhuje sa v nej, že východiskom by mohla byť tripartitná analýza na úrovni štátu, a to pokrytia minimálnou mzdou, úrovne a zhody, ako sa to uvádza v nástrojoch MOP. V štúdiu sa tiež uvádza, že v zisteniach z niekoľkých štúdií sa zdôrazňuje význam vyváženého prístupu (ako sa to zdôrazňuje v dohovore č. 131) s rešpektovaním prvkov, ktoré sa musia zvažovať pri určovaní úrovne minimálnej mzdy a medzi ktoré vzhľadom na možnosti a vhodnosť z hľadiska národnej praxe a národných podmienok patria: a) potreby zamestnancov a ich rodín so zohľadnením všeobecnej úrovne miezd v krajine, životných nákladov, dávok sociálneho zabezpečenia a relatívnej životnej úrovne iných sociálnych skupín; b) ekonomické činitele vrátane požiadaviek ekonomického rozvoja, úrovne produktivity a vhodnosti dosiahnuť a zachovať vysokú úroveň zamestnanosti. K tejto problematike sú potrebné ďalšie diskusie, ktoré by mali prebiehať v kontexte rozvoja sociálneho piliera. EHSV zdôrazňuje, že kľúčové schopnosti a autonómia národných sociálnych partnerov pri stanovovaní miezd sa musí plne rešpektovať v súlade s národnou praxou. V niektorých celoštátnych diskusiách sa poukazovalo aj na potrebu rešpektovania rozdelenia právomocí a zásadu subsidiarity, ako aj na úlohu sociálnych partnerov pri stanovovaní úrovne minimálnych miezd⁽⁴³⁾. EHSV už uviedol, že medzi členskými štátmi eurozóny nedošlo k zblíženiu ani napriek očakávaniam endogénnej optimálnej menovej zóny⁽⁴⁴⁾.

3.19 V niektorých celoštátnych diskusiách bolo uznané, že demografické zmeny⁽⁴⁵⁾ a meniace sa vzory v spoločnosti sú ďalšie činitele, ktoré zásadne ovplyvňujú svet práce. Aktívne politiky trhu práce musia byť efektívne a ciele v záujme dosiahnutia dobrých výsledkov v oblasti zamestnanosti. V jednej krajine sa diskutovalo o možnosti zapojenia súkromných agentúr s cieľom zlepšiť aktívnu pomoc poskytovanú uchádzačom o zamestnanie⁽⁴⁶⁾. Politiky zamestnanosti a trhu práce v Európe musia pokračovať vo vykonávaní konkrétnych opatrení v záujme uplatňovania zásady nediskriminácie pri práci a v záujme zabezpečenia rovnosti všetkých skupín pracovníkov⁽⁴⁷⁾.

3.20 Rodová rovnosť je kľúčovým prvkom pre zabezpečenie spravodlivých pracovných podmienok pre všetkých. Okrem väčšieho počtu žien na trhu práce prináša zvýšenú pravdepodobnosť opatrovateľských povinností počas celého životného cyklu aj starnutie obyvateľstva a predlžovanie pracovného života. Flexibilita v pracovnom živote, pracovný čas a udržateľná rovnováha medzi pracovným a súkromným životom budú mať pre všetkých pracovníkov čoraz väčší význam. EHSV už zdôraznil, že zosúladienie pracovného a súkromného života si vyžaduje koordináciu rôznych oblastí, ako je napr. poskytovanie starostlivosti, rodičovská dovolenka a pracoviská, ktoré sú ústretové voči rodine⁽⁴⁸⁾. EHSV žiada o zavedenie integrovaného prístupu medzi legislatívnymi a nelegislatívnymi opatreniami na primeranej úrovni s cieľom podporiť zosúladienie pracovného a súkromného života v členských štátoch. Dôležité je, aby boli dostatočné investície zamerané na dostupné a prístupné zariadenia starostlivosti. Prispieje to k celkovému zvýšeniu účasti na zamestnanosti, najmä účasti žien, ako aj práce na plný pracovný úväzok.

3.21 Osobitná pozornosť by sa mala venovať začleneniu zraniteľných sektorov spoločností a menších do trhu práce. Hospodárska, sociálna a kultúrna situácia Rómov sa vo väčšine členských štátov nezlepšuje a ako sa uvádza v správe EHSV, rómska stratégia by mala byť konzistentne zahrnutá do európskeho semestra⁽⁴⁹⁾.

3.22 Udržateľné dôchodkové systémy majú vzhľadom na starnutie európskej populácie rozhodujúci význam. Komisia uviedla, že zvýšenie veku odchodu do dôchodku v súlade so zvýšením strednej dĺžky života v kombinácii so snahou podporovať aktívne starnutie neumožňuje len výrazne znížiť výdavky na dôchodky, ale umožňuje aj získať väčšie dôchodkové nároky. EHSV sa však už predtým kriticky vyjadril k návrhu Komisie, že vek odchodu do dôchodku by sa mal indexovať podľa zvyšovania strednej dĺžky života a namiesto toho navrhol opatrenia, ktoré súčasný vek odchodu do dôchodku približujú zákonnému veku odchodu do dôchodku⁽⁵⁰⁾. Ako uviedol Výbor pre sociálnu ochranu, zníženie nezamestnanosti a súčasná podpora dlhšej účasti ľudí na trhu práce, a to aj prostredníctvom zvyšovania účasti žien na trhu

⁽⁴³⁾ Napríklad celoštátna diskusia vo Fínsku a v Dánsku.

⁽⁴⁴⁾ Hospodárske zmeny vo svete – dôsledky pre konkurencieschopnosť EÚ (informačná správa).

⁽⁴⁵⁾ Napríklad celoštátna diskusia vo Fínsku, v Slovinsku, na Malte, v Írsku, Poľsku a Estónsku.

⁽⁴⁶⁾ Celoštátna diskusia v Českej republike.

⁽⁴⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 18.

⁽⁴⁸⁾ Ú. v. EÚ C 341, 21.11.2013, s. 6.

⁽⁴⁹⁾ Správa EHSV s názvom Lepšie začlenenie rómskej komunity prostredníctvom iniciatív občianskej spoločnosti, 2014.

⁽⁵⁰⁾ Ú. v. EÚ C 299, 4.10.2012, s. 115, Ú. v. EÚ C 332, 8.10.2015, s. 68.

práce, budú mať zásadný význam pre budúcu udržateľnosť a primeranosť dôchodkových dávok⁽⁵¹⁾. Napríklad európsky komparatívny index udržateľnosti a primeranosti dôchodkov by bol užitočným referenčným rámcom na podporu úsilia členských štátov o reformu ich dôchodkových systémov a zníženie chudoby.

3.23 Cieľ zabezpečiť, aby ľudia pracovali dlhšie, musí sprevádzať prístup životného cyklu zahŕňajúci dobré pracovné podmienky vrátane politik týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia a pracovného času, ktoré povzbudia ľudí, aby využívali príležitosti, ktoré ponúka celoživotné vzdelávanie. Potrebná je aj dlhšia pracovná kariéra až do dôchodkového veku so slušným príjmom počas odpracovaných rokov, ktorej výsledkom je slušný dôchodok, a politiky, ktoré umožňujú plynulý odchod starších pracovníkov do dôchodku: vývoj spôsobu práce je v tejto súvislosti takisto kľúčovým faktorom.

3.24 Normy sociálneho zabezpečenia v EÚ sa podstatne líšia v závislosti od rozdielnych systémov a tradícií. EHSV sa prihovára za jasnejšie strategické priority EÚ v sociálnej politike a vytvorenie rámca všeobecných zásad sociálnej politiky, ktorý by bol súčasťou solídneho pracovného programu. EHSV poukázal aj na potrebu usilovať sa o záväznú úroveň minimálnej sociálnej ochrany⁽⁵²⁾ a navrhuje definovať prísne normy na vhodných úrovniach, pričom treba zohľadniť požiadavky udržateľnosti a primeranosti. Pre inkluzívnejšiu sieť sociálneho zabezpečenia je potrebná lepšia výmena najlepších postupov pre každého, kto legálne žije v EÚ. V kontexte výziev programu Práca 4.0 a s príchodom nových foriem zamestnanosti a zamestnanosti na polovičný úväzok je zásadné zohľadniť a rozhodnúť, ako môžu členské štáty zreformovať svoje systémy sociálneho zabezpečenia tak, aby rozvíjali poistenia v nezamestnanosti na inkluzívne poistenia zamestnanosti, ktoré môžu v budúcnosti fungovať ako bezpečná záchranná sieť a zároveň uľahčiť zamestnanosť a dôstojnú prácu. Dôležité je zabezpečiť, aby bola práca atraktívnejšou možnosťou než poberanie dávok tým, že sa pre ľudí vytvorí správne stimuly ako byť lepšie zabezpečený prácou, a zároveň zaistiť stálosť príjmov pre ľudí, ktorí si nenájdu prácu. Referenčné porovnanie v tejto oblasti by mohlo pre členské štáty predstavovať prínos, pokiaľ ide o to zlepšiť tam, kde je to potrebné, podmienky oprávnenosti, dĺžku trvania a výšku vyplácania dávok.

3.25 EHSV už v roku 2009 zdôraznil, že Európa musí znovu získať svoje vedúce postavenie v oblasti výskumu a inovácií. Zdôraznil, že výkonnosť vo vedeckých a technických odboroch a ich uplatňovanie v konkurenčnom globalizovanom hospodárstve by zabezpečili budúcnosť Európy v globálnej priemyselnej sfére. Okrem toho zdôraznil, že predpokladom inovácií je spoločenské prostredie otvorené pokroku⁽⁵³⁾. Kľúčovú úlohu pri formovaní prostredia nakloneného inováciám zohráva tvorivé podnikanie, ktoré poskytuje pracovné príležitosti. Občianska spoločnosť bude v tomto procese zohrávať kľúčovú úlohu.

3.26 EHSV vidí súvislosť medzi kapacitou pre inovácie na pracovisku a účasťou pracovníkov. Okrem toho musí byť „dobrá“ a „udržateľná“ správa a riadenie spoločnosti založené na takých právnych štruktúrach a postupoch spoluúčasti zamestnancov prostredníctvom práva pracovníkov na informácie a konzultácie v rámci podniku a prípadne aj spolurozhodovania, ktoré sa na vnútornom trhu osvedčili⁽⁵⁴⁾. Ustanovenie o povinnej účasti zamestnancov treba posilniť a univerzálne uplatňovať v práve EÚ na základe dosiahnutých noriem⁽⁵⁵⁾.

3.27 Zmena klímy predstavuje významné environmentálne a sociálne výzvy pre Európu a zvyšok sveta. Budúcnosť práce bude tiež formovaná naliehavou potrebou transformácie našich ekonomík, priemyselných odvetví a pracovných miest v záujme ochrany planéty. EHSV víta ratifikáciu Parížskej dohody zo strany EÚ a vyzval na vytvorenie koalície občianskej spoločnosti a orgánov na nižšej ako celoštátnej úrovni na plnenie záväzkov stanovených v COP21⁽⁵⁶⁾. Plnenie týchto záväzkov musí byť v súlade so záväzkami EÚ na zmiernenie chudoby. Podpora spravodlivého prechodu, dôstojnej práce a zamestnanosti si bude vyžadovať investície do zdrojov na podporu komunít a pracovníkov v tých sektoroch, ktoré sú už zasiahnuté týmto prechodom, ako aj predvídať a uľahčovať budúcu reštrukturalizáciu a prechod na ekologickjšie a udržateľnejšie hospodárstvo. Investičný plán pre Európu by mal podporovať projekty v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z COP21.

⁽⁵¹⁾ Výbor pre sociálnu ochranu, monitor výsledkov v oblasti sociálnej ochrany (SPPM) – Správa o kľúčových sociálnych problémoch a hlavné správy Výboru pre sociálnu ochranu, 12606/16.

⁽⁵²⁾ Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 40.

⁽⁵³⁾ Pozíčný dokument EHSV o výskume a inovácií v EÚ (EESC-13-19-EN).

⁽⁵⁴⁾ Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 35.

⁽⁵⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 54.

⁽⁵⁶⁾ Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 20.

4. Potreba sociálnych investícií

4.1 Sociálna aj ekonomická nerovnováha predstavujú pre EÚ hrozbu. Ohrozujú sociálnu súdržnosť a politickú dôveryhodnosť a bránia hospodárskemu pokroku. EHSV už uviedol svoje názory na prioritnú potrebu odstránenia chudoby a stanovenia boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu za jeden z hlavných prvkov piliera ⁽⁵⁷⁾.

4.2 Aj keď uznáva, že zníženie chudoby patrí v prvom rade do právomoci členských štátov, EHSV takisto vyzýva Radu EÚ, aby znovu zdôraznila záväzok týkajúci sa cieľa zníženia chudoby v stratégii Európa 2020, a zároveň sa snažila o integrovanejší prístup. To znamená, že zníženie chudoby by sa malo systematicky riešiť prostredníctvom procesu európskeho semestra a že stratégia Európa 2020 by mala byť spojená s programom do roku 2030 ⁽⁵⁸⁾. Hospodársky rast a konkurencieschopnosť sú nevyhnutné, a preto je na zníženie nerovnosti a chudoby dôležitá makroekonomická politika, ktorá pomáha vytvárať dôstojné pracovné miesta.

4.3 EHSV už uviedol, že čím dlhšie sa uplatňuje politika úsporných opatrení zameraná predovšetkým na znižovanie výdavkov, a to bez primeraných opatrení na dosiahnutie rastu, sociálnej súdržnosti a solidarity, tým je čoraz zrejmejšie, že rastúca sociálna nerovnosť ohrozuje hospodársku integráciu a prosperitu Európy ⁽⁵⁹⁾. EHSV žiada o obnovené úsilie o presadzovanie koncepcie sociálnych investícií v rámci všetkých relevantných oblastí politiky ⁽⁶⁰⁾. EHSV sa domnieva, že je potrebné ďalej zvážiť, ako prepojiť „Junckerov plán 2“ s cieľom balíka o sociálnych investíciách. Okrem toho vyzval na zriadenie európskeho paktu o sociálnych investíciách ⁽⁶¹⁾, ktorý by podporil sociálne reformy a sociálne investície a prispel k zavedeniu obnovenej hospodárskej, sociálnej a územnej konvergencie.

4.4 EHSV uvítal balík Komisie o sociálnych investíciách, v prípade ktorého sa zdá, že signalizuje modelový posun smerom k väčšiemu zameraniu na sociálne investície, ktorý sa nevníma ako náklady, ale ako investície do potenciálu Európy v oblasti rastu a zamestnanosti ⁽⁶²⁾. EHSV vyjadruje poľutovanie, že pre efektívne vykonávanie týchto cieľov sa neurobilo viac. Sociálne investície ponúkajú hospodársku a sociálnu návratnosť v priebehu času, pokiaľ ide o nárast zamestnanosti alebo pracovných príjmov, zlepšenie zdravia, zníženie nezamestnanosti, lepšie vzdelanie, zníženie chudoby a sociálneho vylúčenia atď. Takisto zlepšuje prosperitu a blahobyt jednotlivcov a zároveň posilňuje ekonomiku tým, že zabezpečuje kvalifikovanejšiu pracovnú silu, vyššiu produktivitu a zamestnanosť. Takéto investície, najmä pri zvyšovaní rastu, by mohli prispieť aj k posilneniu schopností a kvalifikácie ľudí, k zlepšeniu ich príležitostí v spoločnosti a na trhu práce, ako aj k stimulovaniu hospodárstva, čo EÚ pomôže v tom, aby z krízy vyšla silnejšia a konkurencieschopnejšia. Okrem toho by zabezpečili efektívnejšie a účinnejšie verejné výdavky, čo zo strednodobého až dlhodobého hľadiska povedie k úsporám verejných rozpočtov.

4.5 EHSV už uvítal skutočnosť, že Európska komisia výslovne uznáva dôležitú úlohu sociálneho hospodárstva, sociálnych podnikov, občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov pri vykonávaní balíka o sociálnych investíciách ⁽⁶³⁾.

4.6 EHSV už vyjadril svoj názor, že stanovenie európskeho minimálneho príjmu na základe rámcovej smernice by prispelo k boju proti sociálnemu vylúčeniu, k zabezpečeniu hospodárskej a územnej súdržnosti, ochrane základných ľudských práv, zabezpečeniu rovnováhy medzi hospodárskymi a sociálnymi cieľmi a spravodlivému prerozdeleniu zdrojov a príjmov. Opätovne pripomína svoju žiadosť, aby Komisia preskúmala možnosti financovania európskeho minimálneho príjmu a zriadenia vhodného fondu ⁽⁶⁴⁾.

4.7 EHSV opakuje svoj názor, že udržateľné, účinné a efektívne systémy sociálneho zabezpečenia majú zásadný význam pre všetky spoločnosti v EÚ. Sú dôležitými prostriedkami na zachovanie sociálnej a územnej súdržnosti, solidarity, stability v spoločnosti, ako aj na podporu hospodárskeho rastu. Sociálne systémy majú tiež dôležitú funkciu ako automatické stabilizátory, čo sa preukázalo počas krízy. Aj keď uznáva, že rozhodnutie o štruktúre a obsahu sociálnych politík patrí predovšetkým do právomoci členských štátov, štátne a európske iniciatívy by mali byť efektívnejšie a posilniť systémy

⁽⁵⁷⁾ Ú. v. EÚ C 133, 14.4.2016, s. 9.

⁽⁵⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 57.

⁽⁵⁹⁾ Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 33.

⁽⁶⁰⁾ Príspevok EHSV k pracovnému programu Komisie na rok 2017, 15. júla 2016.

⁽⁶¹⁾ Ú. v. EÚ C 271, 19.9.2013, s. 1.

⁽⁶²⁾ Ú. v. EÚ C 271, 19.9.2013, s. 91.

⁽⁶³⁾ Pozri poznámku od čiarou č. 62.

⁽⁶⁴⁾ Ú. v. EÚ C 170, 5.6.2014, s. 23 (skupina Zamestnávateľia toto stanovisko nepodporila, pozri <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/statement-minimum-income.pdf>).

sociálnej ochrany, ktoré zahŕňajú sociálne zabezpečenie, sociálnu pomoc a sociálne služby, zdravotnú starostlivosť a zabezpečenie bývania⁽⁶⁵⁾. Ako už uviedla Rada a Výbor pre sociálnu ochranu, členské štáty by mali pokračovať vo svojom úsilí o zlepšenie výkonnosti systémov sociálnej ochrany a zabezpečiť dosiahnutie lepších výsledkov v sociálnej oblasti a zároveň maximalizovať pozitívny vplyv zamestnanosti a rastu⁽⁶⁶⁾.

4.8 Štátne inštitúcie sociálneho zabezpečenia a verejné orgány nesú zodpovednosť za zabezpečenie univerzálnych, kvalitných, dostupných a prístupných sociálnych služieb. Štát musí prístup k poskytovaniu služieb akreditovať, investovať doň a vykonávať nad ním dohľad, pričom tieto služby môžu poskytovať verejné orgány, neziskové subjekty alebo subjekty orientované na zisk, ako je to v prípade niekoľkých krajín EÚ. Reprezentatívne organizácie občianskej spoločnosti, najmä sociálni partneri, sociálne podniky a vzájomné spoločnosti, zohrávajú dôležitú úlohu. Táto úloha sa vzťahuje na vypracovanie, vykonávanie, poskytovanie a monitorovanie sociálneho zabezpečenia, zdravotného poistenia a systémov sociálnej pomoci. Okrem toho, užšia spolupráca medzi všetkými subjektmi môže prispieť k účinnejšiemu a lepšiemu využívaniu verejných zdrojov pri vykonávaní sociálnych politík. Malo by to zahŕňať aj možnosť využívania partnerstiev medzi verejnými orgánmi a súkromnými subjektmi a zároveň rešpektovať charakteristiky národných systémov.

4.9 EHSV zastáva názor, že medzi príslušnými subjektmi je potrebný silnejší a transparentnejší dialóg v záujme väčšej udržateľnosti a transformácie systémov sociálnej ochrany z hľadiska uprednostnenia zdrojov na účinné, efektívne a relevantné verejné investície pri plnom rešpektovaní a v záujme podpory sociálnych práv a najmä základných princípov systémov sociálneho zabezpečenia členských štátov.

4.10 Prechod na program Práca 4.0 musí sprevádzať súčasný prechod na program Sociálny systém 4.0. Kríza, pomalý rast, vysoká miera nezamestnanosti, ako aj kombinácia zvýšenia počtu starnúcej populácie a zníženia počtu pracovnej sily predstavujú problém pre udržateľnosť a primeranosť systémov sociálnej ochrany. Sociálne služby sú súčasne čoraz žiadanejšie, najmä v dôsledku starnutia obyvateľstva, pričom zdroje na uspokojenie tohto dopytu sú obmedzené. Z tohto dôvodu sú nevyhnutné reformy s cieľom zaviesť účinné a hospodársky efektívne systémy sociálnej ochrany, sociálne politiky a služby. Pilier musí reagovať nielen na zachytenie premien, ku ktorým dochádza vo svete práce, ale mal by sa zameriavať aj na podporu členských štátov pri poskytovaní vhodných riešení v reakcii na dôležité zmeny, ku ktorým dochádza a ktoré sa týkajú systémov sociálneho zabezpečenia, sociálnych politík a služieb. Hlavnými cieľmi by malo byť zabezpečenie ich kvality, udržateľnosti, prístupnosti, dostupnosti a vhodnosti pre tých, ktorí od nich závisia, a to prostredníctvom vhodných regulačných rámcov a politík.

4.11 EHSV tiež uznáva, že neustály tlak na verejné rozpočty, demografické a spoločenské zmeny, ako aj vznik nových sociálnych problémov vytvorili v mnohých členských štátoch nové a inovačné formy organizácie pre financovanie a poskytovanie dávok a služieb. Tento jav, nazvaný sociálna inovácia, podmieňuje nutnosť riešiť nesplnené sociálne potreby. Dopĺňa tradičné poskytovanie sociálnej starostlivosti zo strany štátu tým, že mobilizuje rôzne sociálne a hospodárske subjekty a finančné zdroje a spolupracuje s miestnymi orgánmi. Nesmie však preberať zodpovednosť a úlohu štátu a jeho rôznych verejných zložiek pri zabezpečovaní univerzálneho prístupu ku kvalitným, dostupným, udržateľným a prístupným službám pre obyvateľov EÚ v súlade so štátnymi postupmi. Sociálna inovácia vytvára sociálny kapitál a upevňuje úlohu miestnych spoločností. Odporúča sa, aby Európska komisia a členské štáty zabezpečili, aby boli hlavné nástroje, ako sú verejné obstarávanie a európske štrukturálne a investičné fondy, účinne použité na podporu sociálnej inovácie a podnikov sociálneho hospodárstva.

4.12 EHSV pri viacerých príležitostiach zdôraznil osobitnú a dôležitú úlohu, ktorú pri zabezpečovaní hospodárskych a sociálnych riešení zohráva sociálne hospodárstvo vrátane sociálnych podnikov⁽⁶⁷⁾. Toto odvetvie predstavuje kľúčový prvok európskeho sociálneho modelu a priamo prispieva k sociálnej a hospodárskej súdržnosti a zmene, k spravodlivejšiemu rozdeleniu príjmov a bohatstva a k aktívnemu občianstvu. EHSV nedávno vyzval na akčný plán EÚ pre sociálne hospodárstvo⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶⁵⁾ Napríklad celoštátne diskusie v Bulharsku, Írsku, Rumunsku a Španielsku.

⁽⁶⁶⁾ Závěry Rady z roku 2015 o správe sociálnych záležitostí pre inkluzívnu Európu (dokument Rady 14129/15) a Výboru pre sociálnu ochranu, monitor výsledkov v oblasti sociálnej ochrany (SPPM) – Správa o kľúčových sociálnych problémoch a hlavné správy Výboru pre sociálnu ochranu, (dokument Rady 12606/16).

⁽⁶⁷⁾ Napr. Ú. v. EÚ C 117, 26.4.2000, s. 52; Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2009, s. 22; Ú. v. EÚ C 229, 31.7.2012, s. 44; Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2014, s. 14; projekt INT/735 o sociálnom podnikaní. Dôležitá úloha sociálneho hospodárstva sa riešila aj v niekoľkých celoštátnych diskusiách, napr. v Bulharsku, Estónsku, Taliansku, Litve, Portugalsku a Španielsku.

⁽⁶⁸⁾ Príspevok EHSV k pracovnému programu Európskej komisie na rok 2017, 15. júna 2016.

4.13 Vo všeobecnosti a v rámci právomocí EÚ platí, že pilier by sa mal zamerať na zabezpečenie spoločného referenčného rámca s cieľom zmerať a monitorovať potrebný štátny právny a politický rámec na zabezpečenie práva na kvalitné ustanovenia, najmä tie, ktoré sa týkajú dávok sociálneho zabezpečenia⁽⁶⁹⁾, vrátane dostupnosti, cenovej dostupnosti a prístupnosti sociálnych služieb, ako aj udržateľnosti a účinnosti. Malo by sa to vzťahovať na všetky odvetvia sociálneho zabezpečenia⁽⁷⁰⁾, ako aj na všetky ostatné sociálne služby (služby sociálnej ochrany).

4.14 Pilier by sa mal v rovnakom duchu zameriavať na vytvorenie potrebných stimulov pre členské štáty na zabezpečenie prenosnosti nadobudnutých nárokov v súlade s príslušnými štátnymi kritériami a zabezpečiť tak voľný pohyb. Takéto potvrdenie by mohlo umožniť väčšmi prispôbenu podporu pre všetkých jednotlivcov, aby mohli zosúladiť svoj pracovný a súkromný život. Zabezpečil by sa tým uznávanejší a flexibilnejší spôsob, ako sa prispôbiť životnému cyklu občanov EÚ, čo by umožnilo najmä plynulý prechod na trh práce, na trhu práce a z trhu práce.

4.15 Pilier by sa navyše mohol použiť na nastavenie referenčných hodnôt týkajúcich sa poskytovania základných služieb. Mali by sa vypracovať vykonávacie stratégie členských štátov so zreteľom na osobitnú sociálno-ekonomickú a fiškálnu situáciu každej krajiny. Tieto referenčné hodnoty by nemali byť obmedzené na dostupnosť služieb a mali by podnietiť vykonávanie základných zásad stanovených v protokole č. 26 (univerzálny prístup, kvalita, bezpečnosť, dostupnosť, rovnaké zaobchádzanie a podpora práv používateľov). Dobrovoľný európsky rámec kvality sociálnych služieb a európsky rámec kvality vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve by sa pri rozvoji referenčných hodnôt mali použiť ako referencia.

4.16 Zásada rovnakých príležitostí pre všetkých je zakotvená v európskych zmluvách a musí sa plne a dostatočne odrážať v inkluzívnom sociálnom pilieri. Ako sa už v prípade spoločného súboru minimálnych noriem pre pracovníkov v celej Európe stanovuje v *acquis* EÚ, tieto normy sa musia vykonávať. Rovnosť a nediskriminácia sa musia zabezpečiť pre mužov a ženy a pre všetky skupiny v spoločnosti vrátane osôb so zdravotným postihnutím, homosexuálov, bisexuálov, transsexuálov a intersexuálov, príslušníkov národnostných menšín a iných osôb vystavených diskriminácii.

4.17 Dosiahnutie väčšej miery účasti rôznych skupín v Európe na zamestnanosti je nevyhnutné, aby bolo možné čeliť demografickému starnutiu a úbytku populácie v produktívnom veku. Pokrok je potrebné dosiahnuť aj pri presadzovaní rovnosti a nediskriminácie v ostatných oblastiach života nad rámec práce, ako je prístup k tovarom a službám, vzdelaniu, bývaniu a zdravotnej starostlivosti. V tejto súvislosti je nádej, že budú znovu urýchlene zavedené diskusie o smernici EÚ o rovnakom zaobchádzaní, pokiaľ ide o prístup k tovarom a službám.

5. Výsledky rozpráv s organizovanou občianskou spoločnosťou

5.1 EHSV usporiadal od 2. septembra do 2. novembra 2016 diskusiu s organizovanou občianskou spoločnosťou vo všetkých členských štátoch. Túto diskusiu koordinovali traja členovia EHSV (trio) z dotknutej krajiny, často v spolupráci s Európskou komisiou (15 diskusií) alebo národnou hospodárskou a sociálnou radou (7 diskusií). Účastníci pochádzali zo širokej škály organizácií zamestnávateľov, odborov a ostatných organizácií občianskej spoločnosti, a menej často aj z akademickej obce. Celkovo sa na 28 diskusiách zúčastnilo 1 800 zástupcov organizácií občianskej spoločnosti.

5.2 Ako základ diskusie bol vo väčšine diskusií použitý súbor kľúčových otázok. Diskusie sa týkali širokej škály otázok, ktoré odrážali rôzne štátne systémy, priority a okolnosti. Na základe týchto diskusií vypracovalo koordinačné trio národné správy, ktoré vo väčšine prípadov obsahovali závery a/alebo odporúčania. Otázky k usmerneniam boli:

- 1) Čo považujete za najnaliehavejšie ekonomické a sociálne výzvy v Európe a vo svojej krajine? Čo je potrebné na ich riešenie?
- 2) Myslíte si, že pilier sociálnych práv je potrebný? Ak áno, ako by mal byť navrhnutý, aby riešil hlavné sociálne a ekonomické výzvy v Európe a vo vašej krajine?

⁽⁶⁹⁾ A to aj v prípade zdravotného postihnutia, dlhodobej starostlivosti a starostlivosti o deti.

⁽⁷⁰⁾ Zdravotná starostlivosť a nemocenské dávky, dávky v nezamestnanosti, starobné dávky, dávky v prípade pracovného úrazu, rodinné dávky, dávky v materstve, dávky v invalidite, pozostalostné dávky.

- 3) Ako by mohla nová stratégia EÚ pre trh práce reagovať na potreby podnikov, pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie z hľadiska flexibility a istoty? Ako by sa v nej mohli zohľadniť dôležité otázky v dôsledku novej reality, ktorá sa vyznačuje zvyšujúcou sa mierou digitalizácie ekonomík a trhov práce, problémom starnutia obyvateľstva a potrebou uľahčiť prechody v rámci trhu práce?
- 4) Ako zabezpečiť udržateľnosť systémov sociálnej ochrany a prednostné použitie dostupných zdrojov na účinné, dôležité a nevyhnutné sociálne investície a služby? Akú úlohu by mali zohrávať jednotlivé subjekty?
- 5) Ako by mohol európsky pilier sociálnych práv pozitívne podporovať hospodársku a sociálnu konvergenciu v celej Európe?
- 6) Čo musíme urobiť na presadzovanie a udržanie súdržných spoločností v Európe?

5.3 Zo záverov/odporúčaní správ troch členských štátov vyplynulo, že počas rôznych diskusií bolo vznesených niekoľko spoločných námetov a tém. Sú zhrnuté v tomto oddiele stanoviska.

5.3.1 Pokiaľ ide o rozsah a formát európskeho piliera sociálnych práv:

- V 18 členských štátoch zo záverov/z odporúčaní vyplýva, že organizovaná občianska spoločnosť alebo jej časť podporovala iniciatívu zavedenia európskeho piliera sociálnych práv (CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SE, SI, SK). V prípade 12 členských štátov (DE, EE, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LU, MT, PT, SK) bolo uvedené, že ciele, rozsah a/alebo obsah piliera by sa mali väčšmi objasniť.
- V 13 členských štátoch bola v záveroch zdôraznená vzájomná závislosť hospodárskych a sociálnych politík (BG, CY, CZ, DE, ES, FI, HR, IE, IT, RO, SE, SI, UK). Okrem toho, v deviatich členských štátoch (DE, DK, EE, EL, ES, FI, MT, RO, SE) bol zdôraznený význam rastu a v šiestich prípadoch konkurencieschopnosti (EE, ES, FI, DK, MT, SE).
- V prípade 12 členských štátov sa v záveroch uvádzalo, že európsky pilier sociálnych práv by sa mal uplatňovať na celú EÚ (BG, DE, CZ, EE, ES, FI, HR, HU, IT, PL, SK, SE).
- V záveroch deviatich členských štátov sa poukázalo buď na vykonávanie/presadzovanie európskeho piliera sociálnych práv, alebo na vykonávanie/presadzovanie súčasného *acquis* a politík (BG, DK, EE, HR, IE, LV, LT, PL, SE). V piatich z nich (BG, HR, IE, LV, LT) bolo konkrétne uvedené, že pilier by mal byť zahrnutý do vykonávania európskeho semestra.
- V záveroch ôsmich krajín (DE, EL, ES, FI, HU, PT, SK, RO) bola zdôraznená potreba podporovať sociálnu súdržnosť a boj proti rastúcej chudobe, nerovnosti a vylúčeniu.
- V siedmich členských štátoch (BE, CZ, DE, DK, FI, HR, SE) bola pozornosť venovaná potrebe dodržiavania zásady subsidiarity. V tomto kontexte tri severské členské štáty (FI, SE, DK) bránili štátne právomoci v oblasti kolektívneho vyjednávania a tri členské štáty rozdelenie právomocí (FI, SE, BE).
- Otázka konvergenzie (vrátane vzostupnej konvergenzie, konvergenzie v sociálnej politike a/alebo konvergenzie medzi členskými štátmi vo všeobecnosti) bola spomenutá v ôsmich členských štátoch (BG, DE, FR, HR, HU, IT, PT, SK).
- Závery/odporúčania v šiestich členských štátoch poukázali na potrebu verejných, súkromných a/alebo sociálnych investícií (CZ, EL, ES, HR, IE, SI).

5.3.2 Hlavné témy, na ktoré sa poukázalo v záveroch/odporúčaníach a ktoré súviseli s predbežným návrhom európskeho piliera sociálnych práv Európskej komisie:

- Kľúčová úloha sociálneho dialógu bola spomenutá v záveroch/odporúčaníach 11 členských štátov (CY, EE, ES, FI, HU, HR, IE, LV, RO, SI, SK).
- V siedmich členských štátoch (CY, EE, FI, IE, LV, RO, SI) bol zdôraznený význam občianskeho dialógu (aj keď táto otázka nebola zahrnutá do predbežného návrhu európskeho piliera sociálnych práv Komisie).

- V šiestich členských štátoch (CY, DK, HR, HU, PL, SI) musia byť zdôraznené závery prispôbené zmenám, najmä z dôvodu digitalizácie.
- Potreba zohľadniť výzvy a zmeny vyplývajúce z demografického vývoja bola spomenutá v záveroch troch krajín (BG, CY, SI).
- Otázky ako integrované sociálne dávky a služby, zdravotná starostlivosť a nemocenské dávky, dôchodky, dávky v nezamestnanosti, minimálny príjem a prístup k základným službám (ktoré patria medzi 20 zásad uvedených v predbežnom návrhu európskeho piliera sociálnych práv Komisie), ako aj sociálne zabezpečenie, sociálne normy a udržateľnosť sociálnej ochrany, kde sa otázky najčastejšie uvádzali v záveroch/odporúčaniach. Jedna alebo viac týchto otázok boli spomenuté v záveroch 22 členských štátov (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, PT, RO, SE, SI, SK, UK).
- Zamestnanosť, tvorba pracovných miest a boj proti nezamestnanosti (vrátane nezamestnanosti mládeže) boli spomenuté v záveroch/odporúčaniach siedmich krajín (BE, CZ, EL, ES, FI, HR, RO).
- V 11 členských štátoch (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, FR, HR, HU, SI) boli závery zamerané na vzdelávanie a zručnosti (aj v kontexte digitalizácie trhu práce).
- V záveroch 10 členských štátov (BE, CY, CZ, DK, FI, HR, HU, MT, RO, UK) bola zdôraznená potreba zabezpečiť účasť nedostatočne zastúpených alebo marginalizovaných skupín na trhu práce, a v siedmich z nich (BE, DE, DK, FI, HU, MT, UK) bola v tejto súvislosti spomenutá rodová rovnosť.
- V ôsmich členských štátoch (CZ, CY, DK, FI, FR, HR, RO, SE) bola spomenutá jedna z nasledujúcich tém: potreba stability zamestnania, prechody, dôstojná práca a/alebo sociálne zabezpečenie, niekedy v spojení s digitalizáciou trhu práce.
- V záveroch troch členských štátov (DK, FI, SI) sa poukázalo na skutočnosť, že pojem „flexiistoty“ by prispel k nadčasovému sociálnemu modelu Európy, k potrebe rovnováhy medzi flexibilitou a istotou a k tomu, aby sa zohľadnili hospodárske potreby pre flexibilnú prácu.

5.4 Zo záverov/odporúčaní takisto vyplynulo, že hlavným bodom divergencie bolo, či by európsky pilier sociálnych práv mal predvídať legislatívne opatrenia. Názory účastníkov v rámci jednotlivých krajín a medzi nimi sa líšili v otázke zástupcov zamestnávateľov (vo všeobecnosti), ktorí nepodporujú myšlienku neskorších predpisov, pričom zástupcovia odborov mali (vo všeobecnosti) opačný názor.

6. Riadenie

6.1.1 Európsky pilier sociálnych práv musí byť okrem objasnenia úlohy rôznych subjektov oveľa väčšmi zrozumiteľný, pokiaľ ide o obsah, procesy konkrétne iniciatívy na jeho vykonávanie, financovanie a monitorovanie. Otázka týkajúca sa riadenia má mimoriadny význam, pričom rešpektuje ustanovenia zmlúv vrátane zásady subsidiarity. Občania majú právo vedieť, kto nesie zodpovednosť za každé rozhodnutie.

6.1.2 Pokiaľ ide o príslušné subjekty a ich úlohu, EHSV zdôrazňuje, že v otázkach trhu práce je kľúčovým stimulom na zlepšenie pokroku smerom k širšie podporovaným cieľom partnerstvo medzi verejnými orgánmi a sociálnymi partnermi na úrovni EÚ a členských štátov. V oblasti sociálnej ochrany zohrávajú ústrednú úlohu vlády, verejné/regionálne/miestne orgány a rôzne národné inštitúcie, ktoré sa zaoberajú organizáciou sociálneho zabezpečenia, ako aj poskytovatelia sociálnych služieb. Okrem toho, aj sociálni partneri majú často dôležitú úlohu a povinnosti pri vypracúvaní a vykonávaní systémov sociálnej ochrany a v oblasti sociálnych služieb. Ostatné zainteresované strany, ako sú sociálne agentúry, môžu mať skúsenosti najmä v oblasti sociálnej pomoci a môžu zohrávať dôležitú úlohu a zaistiť bezpečnostné siete pre okrajové obyvateľstvo ohrozené chudobou.

6.1.3 EHSV zdôrazňuje, že pilier sa pre Európu a pre všetkých môže stať pozitívnym projektom, ale iba v prípade, že bude mať viditeľné výsledky. V týchto časoch krízy môže byť pilier dobrou príležitosťou, ako preukázať, že úroveň EÚ je stále schopná v prípade potreby správne reagovať na problémy, ktorým čelia bežní ľudia, a súčasne plne rešpektovať rozdelenie právomocí a zásadu subsidiarity. Pilier by mal slúžiť najmä na podporu blahobytu ľudí v súlade s povinnosťou vyplývajúcou zo zmluvy, ktorou je okrem iného snaha o „trvalo udržateľný rozvoj Európy založený na vyváženom hospodárskom raste a cenovej stabilite, o sociálne trhové hospodárstvo s vysokou konkurencieschopnosťou zamerané na dosiahnutie plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku, ako aj o vysokú úroveň ochrany životného prostredia a zlepšenie jeho kvality“ (článok 3 ZFEÚ) Pilier by mal okrem toho prispieť k lepšiemu fungovaniu trhov práce a systémov sociálnej ochrany. EHSV zároveň vyjadruje znepokojenie nad nedostatočnou jasnosťou piliera, pokiaľ ide o rozsah jeho pôsobnosti. EHSV sa obáva, že to môže spôsobiť ešte väčšiu neistotu a frustráciu tým, že vzniknú očakávania, ktoré nebudú alebo nemôžu byť splnené⁽⁷¹⁾.

6.2 Sociálne práva pre všetkých

6.2.1 Komisia navrhuje, aby sa pilier v prvom rade uplatňoval na eurozónu, keďže už začala proces ďalšej integrácie a konsolidácie smerom k väčšej konvergencii. Sociálne ustanovenia v zmluvách EÚ⁽⁷²⁾ sa však vzťahujú na všetky členské štáty EÚ. So zreteľom na to, čo bolo uvedené v mnohých celoštátnych diskusiách sa EHSV domnieva, že pilier by sa mal uplatňovať na všetkých 28 členských štátoch EÚ.

6.2.2 EHSV vo svojom skoršom stanovisku poznamenal, že sociálne udržateľné makroekonomické politiky sú predpokladom väčšieho hospodárskeho oživenia a zabezpečenia sociálnej súdržnosti. Lepšie zváženie hospodárskych skutočností je takisto základným predpokladom dosiahnutia produktívnej zamestnanosti a dostupných sociálnych politík na úrovni EÚ a členských štátov, a to spravodlivým spôsobom, pokiaľ ide o jednotlivé generácie. Výbor víta dôraz, ktorý sa kladie na využívanie flexibility v rámci pravidiel Paktu stability a rastu, vďaka čomu bude Komisia pri výpočte fiškálneho deficitu prihliadať na určité verejné investície, ale považuje ho za obmedzené a čiastkové opatrenie⁽⁷³⁾.

6.3 Európsky semester

6.3.1 Európsky semester a národné programy reforiem, ktoré takisto platia pre krajiny mimo eurozóny, by sa mali stať hlavnými nástrojmi na vykonávanie a monitorovanie piliera. Vzhľadom na ďalšie makroekonomické mechanizmy monitorovania, ktoré existujú v rámci európskeho semestra pre krajiny eurozóny, je však možné, aby rozvíjali ďalšie relevantné referenčné kritériá na podporu národných reforiem. Na prepojenie medzi pilierom a európskym semestrom poukázali mnohé celoštátne diskusie⁽⁷⁴⁾.

6.3.2 EHSV poukazuje na to, že niektoré ciele hospodárskej politiky z posledných rokov týkajúce sa správy hospodárskych záležitostí musia byť väčšmi zosúladené s politickými cieľmi v oblasti sociálnej politiky EÚ podľa článku 4 ods. 2 ZFEÚ⁽⁷⁵⁾. Pri všetkých opatreniach v rámci európskeho semestra v súlade s horizontálnou sociálnou doložkou⁽⁷⁶⁾ sa musí posúdiť ich sociálny vplyv, ktorého výsledky by sa mali zverejniť a prediskutovať na štátnej aj európskej úrovni⁽⁷⁷⁾.

6.3.3 EHSV už predtým uviedol, že počas európskeho semestra by sa zamestnanosť a sociálne ciele mali zosúladiť s makroekonomickými aspektmi v európskom semestri⁽⁷⁸⁾. Takisto odporučil, že by sa mali stanoviť porovnateľné a spoločné ukazovatele, napr. chudoby a nerovnosti, ako aj povinné posúdenia sociálneho vplyvu všetkých programov reforiem, ktoré boli navrhnuté v rámci národných programov reforiem a v odporúčaní pre jednotlivé krajiny⁽⁷⁹⁾.

6.3.4 EHSV žiada o vyvázenie európskeho semestra tak, aby sa existujúca hodnotiacia tabuľka kľúčových zamestnaneckých a sociálnych ukazovateľov zohľadnila pri formulovaní odporúčaní pre jednotlivé krajiny.

⁽⁷¹⁾ Na nedostatočnú jasnosť poukázali mnohé členské štáty, pričom niektoré časti občianskej spoločnosti vyjadrili obavy, že by mohol vzniknúť „bumerangový“ efekt. Ak vzniknú očakávania, ktoré sa nakoniec nesplnia, mohlo by to viesť k ešte väčšej nedôvere a frustrácii.

⁽⁷²⁾ Článok 3 ZFEÚ, článok 9 ZFEÚ, hlava X ZFEÚ a Charta základných práv.

⁽⁷³⁾ Ú. v. EÚ C 268, 14.8. 2015, s. 33.

⁽⁷⁴⁾ Celoštátne diskusie v Rakúsku, Bulharsku, Taliansku, Holandsku a Rumunsku.

⁽⁷⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 59.

⁽⁷⁶⁾ Článok 9 ZFEÚ.

⁽⁷⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 57.

⁽⁷⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 61.

⁽⁷⁹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 57.

6.3.5 Dosahtnutie cieľa mať väčšiu konvergenciu smerujúcu k zlepšeniu pracovných a životných podmienok by sa malo uľahčiť konkrétnymi cieľmi so zreteľom na stratégiu Európa 2020 a ciele udržateľného rozvoja a vedením koordinácie politiky v oblasti hospodárstva, zamestnanosti a sociálnych vecí.

6.4 Správa hospodárskych a sociálnych záležitostí

6.4.1 EHSV vyjadruje veľké obavy nad stabilitou EÚ, keďže potrebné reformy, či už so zmenami v zmluvách alebo bez zmien, sa vykonávajú na poslednú chvíľu a pod veľkým tlakom. Treba opäť posilniť sociálnu, politickú a hospodársku súdržnosť EÚ a pokračovať v zosúladenej hospodárskej a menovej integrácii, ktorá je základom fungujúcej HMÚ. Je preto nevyhnutné otvoriť vážnu diskusiu o vytvorení pevnej štruktúry HMÚ, ktorá si vyžaduje dohodu o hospodárskych a sociálnych cieľoch a riadení⁽⁸⁰⁾.

6.4.2 Musí sa presadzovať sociálna, politická a hospodárska súdržnosť s cieľom posilniť absorbovanie výkyvy hospodárskej a menovej únie. EHSV poukazuje na to, že je potrebné venovať väčšiu pozornosť rozdielu v národných hospodárstvách HMÚ a že je nevyhnutné v uvedených krajinách vykonávať vyvážené štrukturálne reformy v súlade s požiadavkami menovej únie a podľa štátnych potrieb, aby sa zabezpečila potrebná konvergencia.

6.4.3 EHSV už navrhol, ako by HMÚ mohla byť lepšie štruktúrovaná a predložil aj návrhy ako čo najrýchlejšie rozvinúť jej demokratické a sociálne prvky v rámci metódy Spoločenstva. Zlepšila by sa tým demokratická odolnosť a splnili sociálne záväzky vyplývajúce zo zmlúv⁽⁸¹⁾.

6.4.4 HMÚ spoľahlivá z hospodárskeho hľadiska má kľúčový význam. Ako už EHSV v tejto súvislosti uviedol, vlády členských štátov nesú veľkú zodpovednosť za rozvoj demokratickej a sociálnej HMÚ. To isté platí o sociálnych partneroch na štátnej aj európskej úrovni, pre ktorých HMÚ predstavuje komplexný rámec pre rôzne systémy stanovovania miezd a formovania politiky zamestnanosti a sociálnej politiky. Ako hospodárski a sociálni aktéri určujúcim spôsobom rozhodujú o plnení spoločného cieľa stability HMÚ⁽⁸²⁾. Lepšia účasť sociálnych partnerov môže prispieť k zlepšeniu riadenia HMÚ. Ich názory na to, ako zorganizovať trh práce a sociálnu politiku, by sa takisto mali považovať za súčasť diskusií o budúcnosti HMÚ⁽⁸³⁾. Posilnený a štruktúrovaný dialóg s občianskou spoločnosťou by takisto prispel k zlepšeniu demokratickej odolnosti a riadenia.

6.4.5 Podľa názoru EHSV si riešenie pretrvávajúcej nerovnováhy, ako i nastolenie dôvery a istoty v celej Európe vyžadujú účinnejšiu a demokratickejšiu správu hospodárskych záležitostí, najmä v eurozóne⁽⁸⁴⁾.

6.5 Presadzovanie a opätovné potvrdenie existujúceho *acquis* v sociálnej oblasti

6.5.1 Európsky pilier sociálnych práv by sa mal zamerať na prispievanie k účinnému presadzovaniu súčasných právnych predpisov v sociálnej oblasti zakotvených v primárnej a sekundárnej legislatíve EÚ v oblasti zamestnanosti a sociálnych práv, predovšetkým vrátane sociálnej ochrany a účinného dohľadu, okrem iného prostredníctvom inšpekcie práce, a práva na účinnú nápravu a prístup k spravodlivosti. Medzinárodné právne záväzné zdroje práv ratifikované členskými štátmi pre občanov EÚ by sa mali plne rešpektovať.

6.5.2 EHSV sa domnieva, že pilier poskytuje príležitosť opätovne potvrdiť súčasné *acquis* v sociálnej oblasti. Okrem toho, proces rozvoja piliera takisto poskytuje priestor na posúdenie toho, čo funguje a čo nie, čo chýba a čo by sa v prístupe EÚ a členských štátov malo zlepšiť, aby sa podporila obnovená sociálna a hospodárska konvergencia, udržateľný rast a tvorba pracovných miest v EÚ.

⁽⁸⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 59.

⁽⁸¹⁾ Ú. v. EÚ C 332, 8.10.2015, s. 8 a Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 33.

⁽⁸²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 59.

⁽⁸³⁾ Pozri napr. hĺbkovú analýzu zamestnanosti.

⁽⁸⁴⁾ Ú. v. EÚ C 332, 8.10.2015, s. 8.

6.6 Zdroje na sociálnu stabilizáciu Európy

6.6.1 Európsky fond pre strategické investície a európske štrukturálne a investičné fondy sú navrhnuté tak, aby zohrávali kľúčovú úlohu pri vytváraní pracovných miest a rastu a pri podpore územnej a sociálnej súdržnosti. EHSV sa domnieva, že je potrebné účinnejšie a efektívnejšie využívať tieto fondy a že by sa mali uprednostniť dlhodobé investície EÚ do vysoko kvalitnej sociálnej infraštruktúry a služieb, a to aj prostredníctvom Európskeho fondu pre strategické investície a Európskej investičnej banky, a mali by byť spojené s vykonávaním piliera.

6.6.2 EHSV predložil v mediách Paktu stability a rastu rôzne možnosti a návrhy. Jedným z nich by mohlo byť „zlaté“ alebo dokonca „strieborné“ pravidlo⁽⁸⁵⁾ pre verejné investície členských štátov, a to aj do sociálneho sektora s cieľom doplniť verejné investície EÚ prostredníctvom systému spoločne dohodnutých pravidiel, ktoré v kombinácii so správnymi štrukturálnymi reformami podporia súkromné investície⁽⁸⁶⁾.

6.6.3 V rámci rozpočtov a preskúmaní viacročného finančného rámca považuje EHSV za nevyhnutné použiť, ako už uviedla Komisia, 25 % európskych štrukturálnych a investičných fondov, najmä Európsky sociálny fond a Európsky fond regionálneho rozvoja, na podporu sociálnych investícií do služieb a politík v sociálnej a zdravotnej oblasti a v oblasti vzdelávania a bývania. Okrem toho, niektoré zdroje by sa v rámci Európskeho sociálneho fondu mali vyčleniť na úrovni EÚ ako dostupné prostriedky na posilnenie kapacít sociálnych partnerov. Európska komisia by mala členským štátom poskytnúť usmernenie o tom, ako v praxi podporiť sociálne investície a ako monitorovať kvalitu a účinnosť projektov.

6.6.4 EHSV poukázal v roku 2014 na prerozdeľovací mechanizmus, ktorý sa uplatní v prípade asymetrických otrasov⁽⁸⁷⁾, a poukázal na skutočnosť, že Únia a najmä eurozóna nemôžu ignorovať sociálne dôsledky súčasných hospodárskych politík tým, že ich celkom prenechajú jednotlivým krajinám. Zdôraznil, že rozpočet na vzdelávanie a odbornú prípravu je potrebné považovať za investíciu do budúcnosti⁽⁸⁸⁾. Účastníci v niektorých celoštátnych diskusiách hovorili o tom, či v EÚ bolo potrebné poistenie v nezamestnanosti alebo adaptačný fond a či by mohli byť realizovateľné⁽⁸⁹⁾. Tieto diskusie preukázali, že názory na túto otázku sa výrazne líšia a že tieto diskusie musia ďalej pokračovať⁽⁹⁰⁾.

6.7 Prepojenie medzi globálnymi a európskymi stratégiami

6.7.1 V rámci úvah o pilieri by sa v prípade potreby mal zohľadniť aj globálny rozmer. Najnovšie diskusie MOP, Rady Európy, OECD a MMF majú kľúčový význam, najmä pokiaľ ide o dôkazy o tom, že nerovnosť má vplyv na trvalosť rastu a že prerozdelenie neohrozí rast. V rámci úvah by sa tiež malo uznať, že udržateľnosť európskeho sociálneho modelu je prepojená so zlepšením globálnej konkurencieschopnosti Európy.

6.7.2 Program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 schválili všetky členské štáty OSN v roku 2015. Povinnosťou členských štátov Európskej únie je dosiahnutie cieľov ako také. EHSV sa domnieva, že pilier by mal významne prispieť k programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, najmä pokiaľ ide o cieľ 1 (Žiadna chudoba), cieľ 3 (Kvalita zdravia a života), cieľ 5 (Rodová rovnosť) a cieľ 8 (Dôstojná práca a hospodársky rast).

6.8 Jasná celková stratégia pre lepšiu budúcnosť v Európe

6.8.1 EHSV vyzýva Komisiu, aby pre pilier navrhla jasnú a ucelenú stratégiu. EHSV súhlasí s Výborom pre zamestnanosť (EMCO) a Výborom pre sociálnu ochranu (SPC), ktoré uviedli, že „európsky pilier sociálnych práv by mal využívať a zlepšovať existujúce nástroje vrátane európskej stratégie zamestnanosti (ESZ) a otvorenej metódy koordinácie v oblasti sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia (sociálna OMK) a na tomto základe slúžiť ako kompas pre podporu udržateľného procesu konvergencie smerom nahor, pokiaľ ide o výsledky v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti, za súčasného rešpektovania štátnych právomocí“⁽⁹¹⁾. Súčasťou tohto procesu môže byť navrhnutie nového príslušného referenčného

⁽⁸⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 73.

⁽⁸⁶⁾ Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 10, o väčšej flexibilitě Paktu stability a rastu, pokiaľ ide o určité „verejné investície“.

⁽⁸⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 86.

⁽⁸⁸⁾ Ú. v. EÚ C 327 12.11.2013, s. 58, Ú. v. EÚ C 271, 19.9.2013, s. 1.

⁽⁸⁹⁾ Napríklad celoštátna diskusia vo Fínsku a Francúzsku.

⁽⁹⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 59.

⁽⁹¹⁾ Európsky pilier sociálnych práv, spoločné stanovisko EMCO – SPC č. 12605/16, schválené Radou EPSCO 13. októbra 2016.

porovnávania obmedzeného počtu kľúčových trhov práce a sociálnych výziev na posúdenie pokroku. Vytvorenie takéhoto rámca spolupráce by členskými štátmi pomohlo dosiahnuť pozitívne výsledky prostredníctvom reforiem⁽⁹²⁾ a prispelo k zvýšeniu sociálnej súdržnosti.

6.8.2 Aj napriek jasným rizikám sa EHSV stále domnieva, že EÚ je schopná zabezpečiť lepšiu, demokratickejšiu a sociálnejšiu EÚ. EHSV urobí všetko, čo je potrebné, aby v členských štátoch a na úrovni EÚ podporila diskusie s cieľom zapojiť občanov „pre lepšiu budúcnosť v Európe“. Spravodlivú globalizáciu, ktorá poskytne dobrý život, dostatok pracovných príležitostí a spravodlivé pracovné podmienky pre všetkých, možno dosiahnuť iba vtedy, ak si EÚ zachová jednotu a bude schopná konať. V záujme zachovania svojho modelu spoločnosti musí byť Európa schopná prispôbiť sa meniacej sa realite s cieľom maximalizovať príležitosti pre všetkých. To je naša alternatíva k protekcionizmu, nacionalizmu a populizmu.

V Bruseli 25. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽⁹²⁾ Napríklad celoštátne diskusie v Rumunsku.

III

(Prípravné akty)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

522. PLENÁRNE ZASADNUTIE EHSV Z 25. A 26. JANUÁRA 2017

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu

[COM(2016) 593 final — 2016/0280 (COD)]

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a s ním súvisiacich práv uplatniteľné na niektoré online vysielania vysielacích organizácií a retransmisie televíznych a rozhlasových programov

[COM(2016) 594 final — 2016/0284 (COD)]

a

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o určitých povolených spôsoboch používania diel a iných materiálov chránených autorským právom a s ním súvisiacimi právami v prospech osôb, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, a o zmene smernice 2001/29/ES o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti

[COM(2016) 596 final — 2016/0278 (COD)]

(2017/C 125/03)

Spravodajca: **Juan MENDOZA CASTRO**

Konzultácia	Európsky parlament, 6.10.2016 Rada, 26.10.2016 a 24.10.2016
Právny základ	článok 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Dátum schválenia v sekcii	13.1.2017
Prijaté v pléne	25.1.2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržali sa)	144/0/2

1. Závěry a odporúčania

1.1 EHSV víta balík opatrení na prispôsobenie autorského práva požiadavkám digitálneho hospodárstva.

1.2 Európskej únii chýba ucelený systém autorského práva. Na jeho vytvorenie je potrebné predovšetkým odstrániť roztrieštenosť a zároveň zlepšiť ochranu tvorcov, a to aj pred technologickými gigantmi, ktorí ovládajú trhy.

1.3 Oblasť autorského práva je veľmi zložitá, a to vzhľadom na množstvo zainteresovaných strán s odlišnými záujmami, ktoré sa však navzájom potrebujú. Reguláciou sa musí dosiahnuť vyváženosť medzi právami všetkých týchto subjektov, pričom sa musí predchádzať zbytočnej byrokracii a nezmyselným požiadavkám.

1.4 V porovnaní s „postupným“ prístupom Komisie EHSV navrhuje preskúmať a upevniť platné právne predpisy vrátane zmien v iných smerniciach, zväziť, či je vhodné navrhnuť opatrenia týkajúce sa prípadov internetových vyhľadávačov a bezplatného prenosu obsahu prostredníctvom sietí Wi-Fi, a regulovať určité aspekty prostredníctvom nariadenia.

1.5 Výbor pripomína, že je dôležité a potrebné, aby EÚ urýchlene ratifikovala Marrákešskú zmluvu o autorskom práve v prípade nevidiacich osôb.

1.6 **Online vysielanie vysielacích organizácií a digitálne retransmisie televíznych a rozhlasových programov:** EHSV považuje návrh Komisie za primeraný a domnieva sa, že tento návrh podporí distribúciu európskej filmovej produkcie. Zásada „krajiny pôvodu“ nie je v rozpore s teritorialitou práva a zmluvnou slobodou.

1.7 **Prispôbenie výnimiek digitálnemu a cezhraničnému prostrediu:** hoci sú v návrhoch Komisie problémy správne identifikované, EHSV k nim odporúča viacero zmien, ktoré sú zamerané na lepšie prispôbenie autorského práva súčasným požiadavkám. Ide o tieto zmeny:

- zahrnúť zásadu neplatnosti akéhokoľvek zmluvného ustanovenia, ktoré je v rozpore s výnimkami a obmedzeniami autorského práva ⁽¹⁾,
- hĺbková analýza údajov:
  - v záujme podpory inovatívnych podnikov musí rozsah pôsobnosti smernice (článok 2 návrhu) zahŕňať aj výskumných pracovníkov a podniky, ktorých cieľom je dosahovanie zisku,
  - do znenia je vhodné zahrnúť zásadu, že na samotné fakty a údaje sa nesmú vzťahovať autorské práva (ako sa uvádza v odôvodnení 8),
- **kópie diel za účelom zachovania kultúrneho dedičstva** ⁽²⁾: spresniť a rozšíriť výnimku, aby sa diela, ktoré nie sú dostupné v rámci komerčných kanálov alebo ich držiteľia práv nebudú aktívne poskytovať, boli sprístupnené online na neziskové účely;
- **nahradiť** požiadavku používať *špecializované terminály umiestnené v priestoroch inštitúcií* ⁽³⁾, a zmeniť tak prístup k dielam a iným materiálom na technologicky neutrálny,
- **zaradiť** novú výnimku týkajúcu sa **cezhraničného nekomerčného poskytovania dokumentov** európskymi knižnicami a archívami;
- upraviť **výnimku pre vedecký výskum na nekomerčné účely** uvedenú v smernici o informačnej spoločnosti, pretože jej uplatňovanie sa v určitých prípadoch považuje za veľmi zložitú ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ Ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/24/ES z 23. apríla 2009 (Ú. v. EÚ L 111, 5.5.2009, s. 16–22, článok 5) a smernici Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. marca 1996 (Ú. v. ES L 77, 27.3.1996, s. 20–28, článok 15).

⁽²⁾ Článok 5 návrhu Komisie, COM(2016) 593 final.

⁽³⁾ Článok 5 ods. 3. písm. n) smernice o informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s.10).

⁽⁴⁾ <http://libereurope.eu/blog/2016/10/14/basic-guide-eu-copyright-limitations-exceptions-libraries-educational-research-establishments/>

1.8 Rozsudok, v ktorom Súdny dvor EÚ stanovuje, že za určitých podmienok sa môže **požičiavanie digitálnych kníh** podobať požičiavaniu tradičných kníh⁽⁵⁾, uspokojil opakovanú požiadavku používateľov knižníc a vzdelávacích ustanovizní.

1.9 Výbor víta návrh týkajúci sa digitalizácie, distribúcie a cezhraničného používania **obchodne nedostupných diel** (hlava III, kapitola 1).

1.10 Je vhodné, aby sa prostredníctvom európskych predpisov harmonizovala výnimka týkajúca sa **slobody panorámy**.

1.11 EHSV podporuje výhradné právo vydavateľov povoliť alebo zakázať na obdobie dvadsiatich rokov digitálne používanie ich tlačených publikácií.

1.12 Výbor súhlasí s tým, aby boli poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti, ktorí uchovávajú a poskytujú verejnosti prístup k veľkým množstvám diel a iných materiálov chránených autorským právom, ktoré nahrali ich používatelia, povinní prijímať vhodné a primerané opatrenia na zabezpečenie fungovania dohôd s držiteľmi práv či zabrániť prístupu k takýmto dielam a iným predmetom ochrany (tzv. **hodnotový rozdiel**).

1.13 EHSV sa domnieva, že návrh Komisie predstavuje pokrok v oblasti **ochrany autorského práva**, ktorí musia mať právo na spravodlivé odmeňovanie ich tvorivého úsilia a svoj podiel na komerčnom úspechu diel, a znamená tiež zachovanie vysokej úrovne ochrany a financovania diel.

1.14 Treba poznamenať, že je nevyhnutné, aby inštitúcie občianskej spoločnosti prispeli k zvýšeniu povedomia používateľov o dodržiavaní zákonov týkajúcich sa autorského práva. EHSV podporuje úsilie Komisie v boji proti pirátstvu a akejkoľvek forme protiprávneho používania obsahu chráneného zákonmi.

2. Návrhy Komisie

2.1 Vývoj digitálnych technológií zmenil spôsob, akým sa diela a iné predmety ochrany vyrábajú, produkujú, distribuujú a využívajú. Objavili sa nové použitia, ako aj nové subjekty a nové podnikateľské modely. V digitálnom prostredí sa takisto zintenzívnilo cezhraničné používanie a objavili sa nové príležitosti pre spotrebiteľov na prístup k obsahu chránenému autorským právom.

2.2 Hoci ciele a zásady stanovené právnymi predpismi EÚ v oblasti autorského práva zostávajú platné, je nevyhnutné prispôbiť ich týmto novým skutočnostiam. Zásah na úrovni EÚ je potrebný aj preto, aby sa zamedzilo rozdrobenosti vnútorného trhu.

2.3 V tejto súvislosti sa v stratégii pre jednotný digitálny trh⁽⁶⁾ prijatej v máji 2015 stanovila potreba „zmierniť rozdiely medzi vnútroštátnymi režimami autorského práva a umožniť širší online prístup k dielam pre používateľov v celej EÚ“. Zároveň sa zdôraznil význam zlepšenia cezhraničného prístupu k službám obsahu chráneného právami duševného vlastníctva, pričom sa objasnila úloha online služieb pri distribúcii diel a iných predmetov ochrany.

2.4 Komisia zverejnila v decembri 2015 oznámenie⁽⁷⁾, v ktorom načrtla konkrétne opatrenia a dlhodobú víziu a poukázala na nevyhnutnosť dosiahnuť na jednotnom trhu v tejto oblasti pokrok, zmodernizovať predpisy v súlade s digitálnou realitou, zaručiť ďalšiu konkurencieschopnosť európskych odvetví tvorivej činnosti a zachovať náležitú rovnováhu medzi autorským právom a inými cieľmi verejnej politiky.

2.5 Na základe nedávneho návrhu o cezhraničnej prenosnosti⁽⁸⁾ Komisia teraz navrhuje súbor legislatívnych opatrení s tromi cieľmi:

- i) zaručiť v EÚ širší prístup k obsahu a osloviť nové publikum,

⁽⁵⁾ Vec C-174/15 Vereniging Openbare Bibliotheken/Stichting Leenrecht (Ú. v. EÚ C 14, 16.1.2017, s. 6).

⁽⁶⁾ COM(2015) 192 final.

⁽⁷⁾ COM(2015) 626 final.

⁽⁸⁾ COM(2015) 627 final.

ii) prispôbiť určité výnimky digitálnemu a cezhraničnému prostrediu,

iii) podporiť spravodlivý a dobre fungujúci trh autorských práv.

2.6 V prvom rade existuje návrh nariadenia⁽⁹⁾, ktorého cieľom je vytvoriť priaznivé podmienky pre nové formy online a digitálneho vysielania televíznych a rozhlasových programov, ktoré by boli podobné formám platným pre tradičné satelitné alebo káblové prenosy. Nové pravidlá inšpirované tými, ktoré sa zaviedli smernicou o satelitnom vysielaní a káblovej retransmisii⁽¹⁰⁾, uľahčia a urýchlia vysporiadanie práv, ktoré sú nevyhnutné pre určité online služby poskytované vysielacími organizáciami, ako aj pre určité služby retransmisie. Tieto pravidlá majú uľahčiť vývoj trhu a rozsiahlejšie šírenie európskej televíznej a rozhlasovej produkcie. To zasa prispeje k väčším možnostiam výberu pre spotrebiteľov a väčšej kultúrnej rozmanitosti.

2.7 Súbežne s tým sa v návrhu smernice o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu⁽¹¹⁾ stanovuje nový mechanizmus vyjednávania, ktorý uľahčí uzatváranie licenčných dohôd na šírenie audiovizuálnych diel na platformách videa na požiadanie. Ide o súčasť širšieho politického úsilia čeliť viacerým faktorom, ktoré stoja za slabou dostupnosťou európskych audiovizuálnych diel, najmä filmov, v EÚ.

2.7.1 Problémy týkajúce sa udeľovania licencií a súbežné právne a zmluvné ťažkosti súvisiace s využívaním európskych audiovizuálnych diel v službách videa na požiadanie budú takisto predmetom štruktúrovaného dialógu so zainteresovanými stranami. Jeho cieľom bude zefektívniť postupy spojené s udeľovaním licencií a uľahčiť uzatváranie odvetvových dohôd, ktoré umožnia častejšie využívanie európskych diel a ich väčšiu dostupnosť. O výsledkoch dialógu bude Komisia informovať koncom roka 2018.

2.7.2 Predložený návrh smernice ponúka takisto riešenia, ako uľahčiť inštitúciám kultúrneho dedičstva udeľovanie licencií na práva, ktoré sú nevyhnutné na digitalizáciu a šírenie obchodne nedostupných diel s veľkou kultúrnou hodnotou. Prístup k dielam v nekomerčnom prostredí, ako sú napríklad vzdelávacie inštitúcie, verejné knižnice alebo nedivadelné priestory, je takisto veľmi dôležitý v záujme podpory kultúrnej rozmanitosti, vzdelávacích cieľov a účasti na spoločenskom živote. Okrem toho Komisia spolu so združením Riaditeľov európskych filmových agentúr (EFAD) a audiovizuálnym odvetvím zvažuje možnosť vytvorenia a financovania katalógu európskych filmov na vzdelávacie ciele v roku 2017.

2.8 Súbežne boli prijaté dva legislatívne návrhy⁽¹²⁾ na uplatňovanie právnych predpisov EÚ súvisiacich s Marrákešskou zmlouvou, ktorá od zmluvných strán vyžaduje, aby stanovili výnimky na pomoc osobám s poruchou čítania tlačeného textu s cieľom umožniť im prístup ku knihám a ďalšiemu tlačenému materiálu vo formátoch, ktoré im budú zrozumiteľné. V návrhu smernice sa stanovuje povinná výnimka a zaručuje sa jej uplatňovanie, aby sa tieto kópie v prístupných formátoch vytvárali a vymieňali na jednotnom trhu. Návrh nariadenia umožní cezhraničnú výmenu týchto kópií medzi EÚ a tretími krajinami, ktoré sú zmluvnými stranami uvedenej zmluvy.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 EHSV víta balík opatrení na prispôsobenie autorského práva požiadavkám digitálneho hospodárstva.

3.2 Európske umenie má vo svete vedúce postavenie, avšak kinematografická produkcia, vydateľský sektor a hudobná a umelecká tvorba musia čeliť roztrieštenosti trhu, kultúrnej a jazykovej rozmanitosti, ktoré sú inak veľkým bohatstvom, prechodu na digitálne technológie a finančným ťažkostiam.

3.3 Zjednodušenie systému povolení musí prispieť k menšiemu rozdrobeniu, uľahčiť cezhraničný prístup k online obsahu a vytvoriť väčšiu rovnováhu v oblasti ochrany autorov, najmä voči gigantickým podnikom, ktoré ovládajú digitálne trhy.

⁽⁹⁾ COM(2016) 594 final.

⁽¹⁰⁾ Smernica Rady 93/83/EHS z 27. septembra 1993 (Ú. v. ES L 248, 6.10.1993, s. 15).

⁽¹¹⁾ COM(2016) 593 final.

⁽¹²⁾ COM(2016) 596 final, COM(2016) 595 final.

3.4 Oblasť autorského práva je veľmi zložitá, a to vzhľadom na množstvo zainteresovaných strán s odlišnými záujmami, ktoré sa však navzájom potrebujú. Reguláciou sa musí dosiahnuť vyváženosť medzi právami všetkých týchto subjektov.

3.5 Komisia zaujala „postupný“ prístup⁽¹³⁾ a nenavrhuje celkové preskúmanie, ale len dôležité doplnenia k platným predpisom. EHSV navrhuje, aby sa zväžili tieto otázky:

- preskúmanie a konsolidácia platného práva vrátane zmien ďalších smerníc, ako je napríklad smernica o lehotách ochrany autorského práva⁽¹⁴⁾ a smernica o určitých povolených spôsoboch použitia osirelých diel⁽¹⁵⁾,
- nariadenie ako nástroj vhodný na vybudovanie digitálneho jednotného trhu⁽¹⁶⁾,
- nevyhnutnosť alebo vhodnosť zohľadniť otázku internetových vyhľadávačov a bezplatného prenosu obsahu prostredníctvom sietí Wi-Fi⁽¹⁷⁾.

4. Opatrenia na zabezpečenie širšieho prístupu k obsahu v celej EÚ

4.1 Online vysielanie vysielacích organizácií a digitálne retransmisie televíznych a rozhlasových programov⁽¹⁸⁾

4.1.1 Odvetvie výroby a vysielania televíznych a rozhlasových programov tvorí v EÚ takmer 12 000 podnikov, zamestnáva 255 000 osôb a jeho obrat je 66,5 miliardy EUR⁽¹⁹⁾. Reforma je opodstatnená, pretože súčasné mechanizmy umožňujúce vysporiadanie autorských práv a s nimi súvisiacich práv sa nevzťahujú na online vysielanie, ani na určité digitálne retransmisie.

4.1.2 EHSV podporuje začlenenie zásady krajiny pôvodu, ktorá sa už uplatňuje pri satelitnom vysielaní⁽²⁰⁾ a nie je v rozpore s teritorialitou práva a zmluvnou slobodou.

4.1.3 EHSV sa domnieva, že technologicky neutrálnou zmenou právnych predpisov o digitálnej retransmisii sa musí novým poskytovateľom zjednodušiť postup získania práv, a tým aj zlepšiť prístup k obsahu, ktorý je pre spotrebiteľov dôležitý.

4.1.4 V rámci reformy sa správne stanovuje, že v prípade ťažkostí spojených s udeľovaním licencií členské štáty zabezpečia, aby dohody o prístupe k audiovizuálnym dielam na **platformách videa na požiadanie** a o ich dostupnosti zaisťoval nestranný orgán.

5. Prispôbenie výnimiek digitálnemu a cezhraničnému prostrediu⁽²¹⁾

5.1 Európske knižnice, múzeá a archívy predstavujú kultúrny priestor pre európskych občanov a majú zásadný význam z hľadiska vzdelávania, výskumu a prenosu poznatkov. Zároveň prinášajú významný hospodársky príspevok v oblasti autorského práva⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ Oznámenie COM(2016) 592 final.

⁽¹⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES z 12. decembra 2006 (konsolidované znenie) (Ú. v. EÚ L 372, 27.12.2006, s. 12–18).

⁽¹⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/28/EÚ z 25. októbra 2012 (Ú. v. EÚ L 299, 27.10.2012, s. 5–12).

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV (Ú. v. EÚ C 264, 20.7.2016, s. 51).

⁽¹⁷⁾ Pozri rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-484/14 Tobias Mc Fadden/Sony Music Entertainment Germany GmbH (Ú. v. EÚ L 419, 14.11.2016, s. 4–5).

⁽¹⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 9.

⁽¹⁹⁾ Eurostat: *Programming and broadcasting statistics* (2015).

⁽²⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 10.

⁽²¹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 11.

⁽²²⁾ Ich nákupy predstavujú 4,8 miliardy EUR ročne: *Outsell report*, „Library Market Size, Share, Performance and Trends“.

5.2 Vzhľadom na chýbajúcu harmonizáciu, zložité právne predpisy, geografické prekážky a jazykové rozdiely sú európski výskumní pracovníci znevýhodnení v porovnaní s ich kolegami z najvyspelejších krajín, ako sú napríklad USA. Z tohto dôvodu sa musí reforma zameriavať na dosiahnutie troch cieľov: rozšíriť pôsobnosť a prispôbiť sa novým technologickým skutočnostiam, stanoviť harmonizovanú a povinnú formu a zabezpečiť právnu istotu, pokiaľ ide o reguláciu výnimiek a obmedzení⁽²³⁾.

5.3 V Haagskej deklarácii (2014) sa poukazuje na veľký potenciál hĺbkovej analýzy údajov z hľadiska inovácie a výskumu. Pre výskumných pracovníkov, MSP a veľké technologické spoločnosti je hĺbková analýza údajov základným nástrojom, ktorý sa v EÚ nevyužíva v dostatočnej miere, a to pre právne, technologické a zmluvné obmedzenia.

5.4 Komisia navrhuje stanoviť povinné výnimky pre rôzne možné prípady:

- **hĺbková analýza údajov na účely vedeckého výskumu** v prípade rozmnožovania a extrakcie vykonávaných neziskovými výskumnými organizáciami,
- digitálne používanie diel a iných predmetov ochrany na výhradný účel ilustrácie pri **výučbe**, a to v oprávnenom rozsahu na nekomerčný účel,
- **rozmnženie diel v záujme zachovania kultúrneho dedičstva**.

5.5 Hoci sa EHSV domnieva, že v návrhoch Komisie sa správne identifikujú problémy, navrhuje zmeny zamerané na lepšie prispôbenie právnych predpisov súčasným potrebám (pozri závery). Okrem iných aspektov je dôležité, aby výnimky z autorského práva neboli anulované zmluvnými dohodami alebo technologickými nástrojmi. Takisto je vhodné preskúmať výnimku z autorského práva pre **vedecký výskum na nekomerčný účel** (čl. 5 ods. 3 písm. a)), pretože jej uplatňovanie sa považuje za veľmi zložité⁽²⁴⁾.

5.6 EHSV takisto požaduje, aby sa harmonizovala výnimka týkajúca sa **slobody panorámy**, ktorá umožňuje ľuďom vyhotovovať a nahrávať na internet fotografie diel, ako napríklad budovy alebo sochy umiestnené na verejných priestranstvách. Komisia sa napriek tomu, že uznáva opodstatnenosť tejto výnimky, rozhodla ponechať možnosť jej implementácie na členské štáty, a to na nepovinné báze.

5.7 **Autorské právo a s ním súvisiace práva v prospech osôb, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou**

5.7.1 Výbor pripomína, že je dôležité a nevyhnutné, aby EÚ urýchlene ratifikovala Marrákešskú zmluvu o uľahčení prístupu k uverejneným dielam pre osoby nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, ktorá nadobudla platnosť 30. septembra 2016. Táto zmluva prinesie mnohým nevidiacim či zrakovo postihnutým európskym občanom prístup k väčšiemu počtu dostupných diel, čím sa im otvoria dvere ku kultúre, vzdelávaniu, zamestnaniu, a tým aj k skutočnému sociálnemu začleneniu.

5.7.2 Návrh nariadenia⁽²⁵⁾ a smernice⁽²⁶⁾ umožňujú Únii splniť medzinárodný záväzok vyplývajúci z Marrákešskej zmluvy. Navyše je v súlade s povinnosťami Únie vyplývajúcimi z Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím.

5.8 **Udeľovanie licencií a širší prístup k obsahu.** Bude povolená digitalizácia a šírenie **komerčne nedostupných diel**, ktoré boli prvýkrát uverejnené v EÚ (článok 7), a licencia udelená v jednom členskom štáte bude uplatniteľná v celej EÚ (článok 8).

5.9 **Nové súvisiace právo týkajúce sa vydavateľov tlače**

5.9.1 Podľa článku 11 ods. 1 a ods. 4 návrhu smernice⁽²⁷⁾ členské štáty zabezpečia týmto vydavateľom výhradné právo – na obdobie dvadsiatich rokov – povoliť alebo zakázať digitálne používanie ich tlačových publikácií.

⁽²³⁾ Pozri: *Towards a modern, more European Copyright Framework*. EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations); Europeana; Association of European Research Libraries (LIBER); Public Libraries 2020; International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA).

⁽²⁴⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

⁽²⁵⁾ COM(2016) 595 final.

⁽²⁶⁾ COM(2016) 596 final.

⁽²⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 11.

5.9.2 EHSV podporuje toto opatrenie určené na zabezpečenie spravodlivého a rovnomerného rozdelenia hodnoty medzi vydavateľov tlačových publikácií, ktorí ich vytvárajú, a online platformy, ktoré ich využívajú.

5.9.3 EHSV podotýka, že mnohí vydavatelia tlače – potrebnej v záujme demokracie – čelia finančnej kríze, v dôsledku ktorej mnohé publikácie prestávajú vychádzať a dochádza k masovým stratám pracovných miest, zatiaľ čo tí, ktorí ich informácie využívajú, dosahujú čoraz vyššie príjmy⁽²⁸⁾.

5.10 Použitia chráneného obsahu online

5.10.1 Poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti, ktorí uchovávajú a verejne sprístupňujú veľké množstvo diel alebo iných predmetov ochrany, ktoré nahrali ich používatelia a sú chránené autorským právom, prijímajú v spolupráci s držiteľmi práv opatrenia na zabezpečenie fungovania dohôd uzatvorených s držiteľmi práv o používaní ich diel alebo iných predmetov ochrany určených držiteľmi práv v spolupráci s poskytovateľmi služieb. Na jednej strane sa budú využívať opatrenia, ako sú účinné technológie rozpoznávania obsahu, na strane druhej tieto poskytovatelia budú poskytovať držiteľom práv dostatočné informácie a zavedú mechanizmy podávania sťažností a mechanizmy nápravy. Členské štáty umožnia spoluprácu medzi jednotlivými stranami⁽²⁹⁾.

5.10.2 Opatrenie, ktoré EHSV považuje za primerané, by malo odstrániť hodnotový rozdiel (*value gap*), ktorý v súčasnosti existuje medzi držiteľmi práv a poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti, pretože držiteľom práv umožní prijímať lepšie rozhodnutia o používaní ich diel. Existujú príklady služieb založených na propagácii, ktoré nepriťahujú tvorcom dostatočnú kompenzáciu ich autorských práv, pričom online služby platené formou predplatného tieto kompenzácie dosahujú⁽³⁰⁾.

6. Lepšie fungovanie trhu autorských práv

6.1 EHSV súhlasí s tvrdením Komisie, že porušovanie autorských práv na komerčnej úrovni, pre ktoré je typické priživovanie sa na práci a investíciách iných, predstavuje v súčasnosti vážnu hrozbu pre európskych tvorcov. Bez účinného a vyváženého systému presadzovania nebudú autorské práva a iné práva duševného vlastníctva dostatočne chránené a oslabia sa investície do tvorivej činnosti, ako aj inovácie⁽³¹⁾.

6.2 Autori musia mať právo na spravodlivé odmeňovanie ich tvorivého úsilia a na svoj podiel na komerčnom úspechu diel a profitovať zo zachovania vysokej úrovne ochrany a financovania diel⁽³²⁾.

6.3 V návrhu, ktorý EHSV považuje za primeraný, sú stanovené opatrenia, ktoré by mali posilniť zmluvné nároky autorov. Členské štáty síce musia zaručiť povinnosť transparentnosti, ako aj mechanizmy úpravy zmlúv a mimosúdneho riešenia sporov, reformou sa zlepšuje vyjednávacía pozícia autorov a umelcov⁽³³⁾.

6.4 Treba podotknúť, že je nevyhnutné, aby verejné a súkromné organizácie občianskej spoločnosti prispievali v príslušných oblastiach k zvýšeniu informovanosti používateľov o tom, že autori musia byť v rámci stanovených zákonov za svoje diela odmeňovaní.

V Bruseli 25. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽²⁸⁾ Internetové platformy dosiahli v roku 2015 príjmy vo výške 153,65 miliardy USD a odhaduje sa, že v roku 2020 tieto príjmy dosiahnu sumu 260,36 miliardy USD. Pozri <https://www.statista.com/statistics/237800/global-internet-advertising-revenue/>

⁽²⁹⁾ Pozri článok 13.

⁽³⁰⁾ Ako uvádzajú autori Jan Hückmann a Dora Grünwald, kanál YouTube s 1 miliardou používateľov zaplatil v roku 2015 držiteľom autorských práv 630 miliónov USD; služba Spotify, ktorá má o niečo viac než 10 miliónov používateľov, zaplatila 2 miliardy USD. Pozri zdôvodnenie spoločnosti Google proti tomuto opatreniu na stránke <https://europe.googleblog.com/2016/09/european-copyright-theres-better-way.html>.

⁽³¹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 13.

⁽³²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 16.

⁽³³⁾ V súčasnosti sa na nich vzťahuje smernica 2014/26/EÚ (Ú. v. EÚ L 84, 20.3.2014, s. 72).

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje certifikačný systém Únie pre detekčné zariadenia na zaistenie bezpečnostnej ochrany letectva

[COM(2016) 491 final — 2016/0236 (COD)]

(2017/C 125/04)

Spravodajca: **Stefan BACK**

Konzultácia	Európsky parlament, 15.9.2016 Rada, 24.10.2016
Právny základ	článok 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Dátum schválenia v sekcii	13.1.2017
Dátum schválenia v pléne	25.1.2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržali sa hlasovania)	138/1/3

1. Závbery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor znovu potvrdzuje svoju podporu pre Akčný plán pre inovatívny a konkurencieschopný bezpečnostný priemysel na rok 2012 (ďalej len „akčný plán“) ⁽¹⁾.

1.2 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) takisto upozorňuje na Európsky program v oblasti bezpečnosti ⁽²⁾ a znovu potvrdzuje svoju podporu pre akčný plán na boj proti nelegálnemu pašovaniu a používaniu strelných zbraní a výbušnín, ako aj pre návrh smernice o boji proti terorizmu ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

1.3 S výhradami uvedenými nižšie EHSV teraz takisto víta cieľ návrhu nariadenia Komisie, ktorým sa zriaďuje certifikačný systém Únie pre detekčné zariadenia na zaistenie bezpečnostnej ochrany letectva ⁽⁵⁾ (ďalej len „návrh“) ako prvý krok v rámci vykonávania akčného plánu. EHSV oceňuje zámer návrhu zaviesť systém typového schvaľovania detekčných zariadení s osvedčovaním na jednotnom kontaktnom mieste s cieľom zjednodušiť zavádzanie výrobkov na trh, znížiť náklady, zvyšovať objem trhu a zlepšiť konkurencieschopnosť európskeho priemyslu v oblasti bezpečnostných výrobkov.

1.4 EHSV však vyjadruje poľutovanie nad tým, že v návrhu sa nezavádza jednotný schvaľovací orgán EÚ s integrovanými technickými službami, keďže by to prispelo k optimálnej účinnosti a zníženiu nákladov. EHSV má vážne pochybnosti o účinnosti zdrojov navrhovanej možnosti rozdeliť technické služby a schvaľovacie orgány.

⁽¹⁾ COM(2012) 417 final (Ú. v. EÚ C 76, 14.3.2013, s. 37).

⁽²⁾ COM(2015) 185 final.

⁽³⁾ COM(2015) 624 final: Vykonávanie Európskeho programu v oblasti bezpečnosti: Akčný plán EÚ na boj proti nelegálnemu pašovaniu a používaniu strelných zbraní a výbušnín a COM(2015) 625 final: návrh smernice o boji proti terorizmu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV o boji proti terorizmu.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 177, 18.5.2016, s. 51.

⁽⁵⁾ COM(2016) 491 final.

1.5 EHSV ďalej vyjadruje poľutovanie nad tým, že v návrhu sa nezohľadňuje možnosť stanoviť prísnejšie požiadavky na vnútroštátnej úrovni než na základnej úrovni, ktorá je uvedená v článku 6 nariadenia (ES) č. 300/2008 o spoločných pravidlách v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva⁽⁶⁾, ktorú EHSV výslovne uvítal vo svojom stanovisku⁽⁷⁾ k návrhu tohto nariadenia.

1.6 EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že podľa všetkého sa hľadiská vnútorného trhu uprednostnili pred bezpečnostnými otázkami až do tej miery, že dokonca nie je možné predkladať dodatočné požiadavky národnej bezpečnosti na ochranu dôležitých národných záujmov v súlade s článkom 114 ods. 10 ZFEÚ.

1.7 EHSV v tejto súvislosti takisto vyjadruje ľútosť, že ZFEÚ neumožňuje osobitné vnútroštátne opatrenia na ochranu základných národných záujmov pred teroristickými činmi v súlade s tým, čo bolo vymedzené v súvislosti s vojenským materiálom podľa článku 346 ZFEÚ alebo verejným obstarávaním na základe článku 15 smernice 2014/24 o verejnom obstarávaní⁽⁸⁾.

1.8 EHSV spochybňuje primeranosť ustanovenia článku 24 ods. 3 návrhu, v ktorom sa uvádza, že Komisia predsedá výboru pre koordináciu technických služieb vzhľadom na veľmi technický a komplexný charakter otázok, ktoré budú musieť riešiť jej útvary.

1.9 EHSV v tejto súvislosti takisto vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa zdá, že sa neuvažovalo o možnosti zahrnúť do návrhu systém na výmenu a koordináciu informácií medzi jednotlivými vnútroštátnymi schvaľovacími orgánmi.

1.10 EHSV má pochybnosti o tom, či rozsah, do akého sa v návrhu povoľuje používanie delegovaných aktov s cieľom upraviť technické ustanovenia, nepresahuje rámec toho, čo je povolené podľa článku 290 ods. 1 ZFEÚ. Týka sa to najmä článku 27 písm. a) návrhu, v ktorom sa nestanovujú nijaké obmedzenia rozsahu ani charakteru nových požiadaviek na funkčnosť, ktoré sa môžu uviesť v prílohe I k návrhu prostredníctvom delegovaných aktov.

1.11 EHSV v každom prípade zdôrazňuje, že ak má Komisia prijať právne predpisy v tejto oblasti, musí mať technickú spôsobilosť potrebnú na zaručenie kvality legislatívnych aktov.

1.12 EHSV v zásade víta návrh, aby sa EÚ snažila stať riadnym členom Európskej konferencie civilného letectva (ECAC). Vzhľadom na to, že súčasné stanovy ECAC umožňujú členstvo len štátom, že jej členmi sú aj štáty mimo EÚ a že výsledok rokovaní o tomto členstve nemožno považovať za istý, reálnejšie by bolo uviesť, že EÚ by mala prijať primerané opatrenia v záujme získania členstva v ECAC.

1.13 EHSV vzal na vedomie ustanovenie v návrhu, ktoré sa týka maximálneho priemerného času šesť mesiacov medzi podaním žiadosti o vykonanie skúšky technickými službami a predložením výsledkov skúšky príslušnému schvaľovaciemu orgánu. EHSV sa domnieva, že lepšia možnosť by bola, keby technické služby vykonali prvotné posúdenie žiadosti na vymedzenie množstva času potrebného na vykonanie skúšok a žiadateľa o tom v stanovenej lehote informovali. Ak sa neskôr nedodrží termín vykonania skúšky, je potrebné informovať žiadateľa a vysvetliť dôvody oneskorenia.

1.14 EHSV konštatuje, že systém ECAC na posudzovanie výrobkov teraz funguje správne a preto sa môže diskutovať o pridanej hodnote systému typového schvaľovania EÚ na prevádzkové účely. Toto konštatovanie sa netýka cieľov vnútorného trhu stanovených v návrhu.

1.15 Z uvedených dôvodov má EHSV pochybnosti o pridanej hodnote návrhu v súčasnej podobe, a preto vyzýva Komisiu, aby prehodnotila jeho obsah s cieľom zohľadniť pripomienky uvedené v tomto stanovisku.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 97, 9.4.2008, s. 72.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 185, 8.8. 2006, s. 17.

⁽⁸⁾ Pozri aj výkladové oznámenie o uplatňovaní článku 296 zmluvy (súčasný článok 346 ZFEÚ) v oblasti verejného obstarávania pre rezort obrany (COM(2006) 779 final) (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014. s. 65).

2. Predslov

2.1 Návrh je krokom smerom k vykonávaniu akčného plánu⁽⁹⁾. Na dosiahnutie cieľov akčného plánu je potrebné:

- odstrániť roztrieštenosť trhu prostredníctvom: vypracovania celoeurópskych/medzinárodných noriem, harmonizácie postupov certifikácie/posudzovania zhody bezpečnostných technológií v rámci EÚ a lepšieho využitia synergií medzi bezpečnostnými a obrannými technológiami,
- zmenšiť priepasť medzi výskumom a trhom,
- zlepšiť integráciu sociálneho rozmeru prostredníctvom včasného posúdenia sociálneho vplyvu vrátane možných vplyvov na základné práva.

2.2 Jedným z dôležitých cieľov akčného plánu je ukončiť roztrieštenosť bezpečnostného trhu zavedením certifikačných systémov pre bezpečnostné technológie v rámci celej EÚ, začínajúc detekčnými zariadeniami na zaistenie bezpečnostnej ochrany letectva, ktorá sa má dosiahnuť vytvorením systému jednotného kontaktného miesta na získanie certifikácieumožňujúcej certifikovaným výrobkom prístup na trh v celej EÚ. To by viedlo k zjednodušeniu, zníženiu nákladov na certifikáciu, zvýšeniu objemov na domácom trhu, a teda k zlepšeniu konkurencieschopnosti v porovnaní s americkými a čínskymi výrobkami, ktoré majú výhodu väčších objemov na veľkých domácich trhoch.

2.3 V programe v oblasti bezpečnosti⁽¹⁰⁾ sa schvaľuje akčný plán pri riešení podporných činností, ako sú vzdelávanie, financovanie, výskum a inovácie.

2.4 Program v oblasti bezpečnosti obsahuje širokú škálu opatrení v oblasti boja proti financovaniu terorizmu, nezákonnému obchodu a používaniu strelných zbraní a výbušnín a ďalších opatrení na ochranu občanov a dôležitej infraštruktúry vrátane akčného plánu proti nelegálnemu pašovaniu a používaniu strelných zbraní a výbušnín a návrhu smernice o boji proti terorizmu⁽¹¹⁾.

2.5 V návrhu sa zavádza certifikačný systém založený na spoločných výkonnostných požiadavkách, spoločných skúšobných metódach a akreditácii skúšobných laboratórií (technických služieb).

2.6 Výkonnostné požiadavky zodpovedajú požiadavkám ustanoveným v rámci nariadenia (ES) č. 300/2008 o spoločných pravidlách v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva⁽¹²⁾ a jeho vykonávacích aktoch (článok 4 a príloha I k návrhu).

2.7 Tieto metódy hodnotenia boli vypracované v rámci spoločného procesu hodnotenia, ktorý schválila Európska konferencia civilného letectva.

2.8 Každý členský štát musí určiť schvaľovací orgán, ktorý je zodpovedný za všetky aspekty schvaľovania zariadení (článok 6 návrhu). Žiadny členský štát nesmie pre zariadenia s platným osvedčením o zhode (článok 4 návrhu) stanovovať ďalšie požiadavky.

2.9 V návrhu sú stanovené postupy na zaobchádzanie so zariadeniami, ktoré predstavujú riziko na vnútroštátnej úrovni alebo nie sú v zhode so schváleným typom (články 17 – 19 návrhu).

3. Všeobecné pripomienky

3.1 EHSV už uvítal akčný plán⁽¹³⁾, Európsky program v oblasti bezpečnosti, akčný plán na boj proti nelegálnemu pašovaniu a používaniu strelných zbraní a výbušnín a návrh smernice o boji proti terorizmu⁽¹⁴⁾.

⁽⁹⁾ COM(2012) 417 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2015) 185 final.

⁽¹¹⁾ COM(2015) 624 final: Vykonávanie Európskeho programu v oblasti bezpečnosti: Akčný plán EÚ na boj proti nelegálnemu pašovaniu a používaniu strelných zbraní a výbušnín a COM(2015) 625 final: návrh smernice o boji proti terorizmu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV o boji proti terorizmu.

⁽¹²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 6.

⁽¹³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

⁽¹⁴⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

3.2 EHSV teraz takisto víta zámer návrhu vykonávať akčný plán prostredníctvom posilnenia odvetvia bezpečnosti v EÚ vytvorením väčšieho domáceho trhu a zlepšením konkurencieschopnosti tohto odvetvia.

3.3 EHSV víta cieľ návrhu zvýšiť konkurencieschopnosť odvetvia bezpečnosti v EÚ a zjednodušiť administratívne postupy zavedením jednotného miesta certifikácie s cieľom znížiť náklady a vytvoriť väčší domáci trh. EHSV berie na vedomie silný dôraz na vnútorný trh, konkurencieschopnosť a skutočnosť, že otázky bezpečnosti sa riešia predovšetkým z hľadiska toho, že zvýšenie konkurencieschopnosti odvetvia môže zlepšiť jeho možnosti v oblasti inovácií a vývoja nových výrobkov.

3.4 EHSV schvaľuje prístup prijatý v návrhu s cieľom prijímať právne predpisy o výkonnostných požiadavkách a využiť spoločné skúšobné metodiky vypracované Európskou konferenciou civilného letectva a súhlasí s tým, že tento postup si vyžaduje utajenie mnohých informácií o právnom stave. EHSV sa však domnieva, že návrh by bolo možné zlepšiť v mnohých dôležitých ohľadoch.

3.5 EHSV preto vyjadruje poľutovanie nad tým, že súčasťou návrhu nie je možnosť členského štátu uplatňovať prísnejšie opatrenia než spoločné základné normy uvedené v návrhu, ktorá je uvedená v článku 6 nariadenia (ES) č. 300/2008. Na riešenie problému tohto druhu nie sú vhodné postupy na zaobchádzanie so zariadeniami, ktoré predstavujú riziko na vnútroštátnej úrovni, ani ochranný postup Únie.

3.6 EHSV pripomína, že vo svojom stanovisku k návrhu tohto nariadenia ⁽¹⁵⁾ schválil možnosť, aby členské štáty mohli prijímať prísnejšie opatrenia podľa článku 6 nariadenia (ES) č. 300/2008.

3.7 EHSV si uvedomuje ťažkosti pri povoľovaní ďalších vnútroštátnych požiadaviek na výrobky, na ktoré sa vzťahujú harmonizované kritériá, no upozorňuje na možnosť vyplývajúcu z článku 114 ods. 10 ZFEÚ povoľovať vnútroštátne požiadavky založené na potrebe chrániť napríklad národné bezpečnostné záujmy, aj keď len na obmedzený čas.

3.8 EHSV berie na vedomie skutočnosť, že parlamenty najmenej dvoch členských štátov v návrhoch na odôvodnené stanoviská k otázke subsidiarity, z ktorých jeden bol predložený, poukázali na potrebu mať možnosť upraviť bezpečnostné požiadavky podľa rôznej úrovne vystavenia riziku v jednotlivých členských štátoch ⁽¹⁶⁾. To znamená, že sa budú musieť zvýšiť bezpečnostné požiadavky, v porovnaní so štandardnými požiadavkami EÚ, zavedením ďalších charakteristík a zlepšením výkonu zariadení vrátane detekčných zariadení na letiskách.

3.9 EHSV sa domnieva, že pri uplatňovaní politiky, ktorá sa snaží zlepšiť ochranu pred teroristickými činmi, sa tento cieľ musí považovať za základný prvok akéhokoľvek navrhovaného opatrenia. Program priemyselnej politiky týkajúci sa na tohto cieľa je potrebné chápať ako podriadený cieľu bojovať proti terorizmu.

3.10 Musí preto existovať jasný priestor pre samostatné opatrenia členských štátov v záujme riešenia teroristických hrozieb vrátane toho, že sa zavedú ďalšie požiadavky na detekčné zariadenia na letiskách nad rámec štandardných požiadaviek na certifikáciu. Články 17 a 18 návrhu sa netýkajú tohto problému a nedávajú členským štátom dostatočnú voľnosť pri rozhodovaní o spôsobe ochrany pred teroristickými hrozbami. EHSV si uvedomuje, že ZFEÚ v súčasnej podobe neobsahuje špecifické pravidlá umožňujúce bezpečnostným zariadeniam udeliť výnimku z pravidiel vnútorného trhu z dôvodu ochrany dôležitých národných záujmov, keďže v článku 346 ZFEÚ sa stanovuje takáto možnosť len pre vojenské vybavenie a ustanovenia smernice 2014/24/EÚ (článok 15) sa vzťahujú len na verejné obstarávanie ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 6.

⁽¹⁶⁾ Odôvodnené stanovisko Dolnej snemovne parlamentu Spojeného kráľovstva z 1. novembra 2016 v dokumente Rady 14180/16 a francúzskeho Národného zhromaždenia č. 4060 rect. Návrh uznesenia EP.

⁽¹⁷⁾ Výkladové oznámenie o uplatňovaní článku 296 zmluvy (článok 346 ZFEÚ) v oblasti verejného obstarávania pre rezort obrany, strana 6, poznámka pod čiarou č. 10. Smernicu 2004/18/ES medzitým nahradila smernica 2014/24/EÚ – COM(2006) 779 final.

3.11 EHSV berie na vedomie skutočnosť, že návrh umožňuje Komisii prijímať delegované akty s cieľom zmeniť prílohu I tak, aby zohľadňovala zavedenie nových výkonnostných požiadaviek pre detekčné zariadenia na zaistenie bezpečnostnej ochrany letectva (článok 27 písm. a)), a zmeniť prílohy k tomuto nariadeniu s cieľom prispôsobiť ich vývoju vedeckých a technických poznatkov (článok 27 písm. b)). V článku 290 ods. 1 ZFEÚ sa obmedzuje delegovanie príslušného právneho aktu na nepodstatné prvky vrátane aktualizácií z dôvodu technického vývoja. Zdá sa, že delegovanie v článku 27 písm. a) návrhu presahuje toto obmedzenie. EHSV preto vyjadruje pochybnosti o zlučiteľnosti delegovania navrhnutého v článku 27 písm. a) návrhu so ZFEÚ.

3.12 V každom prípade, ak má Komisia prijať právne predpisy v tejto oblasti, musí mať technickú spôsobilosť potrebnú na zabezpečenie kvality legislatívnych aktov.

3.13 V návrhu sa stanovuje schvaľovací orgán v každom členskom štáte. EHSV vyjadruje pochybnosti o schopnosti všetkých členských štátov vytvoriť tento orgán v čase nadobudnutia platnosti návrhu, ako aj o efektívnom využití tejto požiadavky a jej pridanej hodnoty, keďže v súčasnosti je iba päť členských štátov schopných skúšať zariadenia a vydávať typové schválenia. EHSV sa domnieva, že jednotný schvaľovací orgán EÚ by bol efektívnejším riešením v súlade s prístupom jednotného kontaktného miesta.

3.14 EHSV v tejto súvislosti takisto vyjadruje pochybnosti o prospešnosti rozdelenia skúšobnej a certifikačnej funkcie medzi technické služby a schvaľovacie orgány, čo znamená, že skutočnú výkonnostnú skúšku výrobku by mali vykonávať technické služby, ktoré získali osvedčenie o úrovni odbornej spôsobilosti, zatiaľ čo o vydaní osvedčenia (typového schválenia) musí rozhodnúť schvaľovací orgán, ktorý nemusí spĺňať nijaké osobitné kritériá technickej spôsobilosti, ale sa bude výhradne opierať o posúdenia vykonané technickou službou. Ak by dôvodom na tento dvojstupňový systém bolo to, že všetky členské štáty nemajú k dispozícii dostatočnú technickú spôsobilosť, EHSV navrhuje začleniť tieto dve funkcie do menšieho počtu schvaľovacích orgánov alebo v ideálnom prípade, ako už bolo navrhnuté, zriadiť jeden spoločný schvaľovací orgán pre celú EÚ.

3.15 EHSV takisto berie na vedomie skutočnosť, že spoločná skúšobná metodika certifikácie vypracovaná v rámci Európskej konferencie civilného letectva teraz funguje primerane. To spochybňuje pridanú hodnotu systému, ktorý má byť vytvorený na základe návrhu, pretože rámec ECAC zabezpečuje voľný pohyb príslušných výrobkov v členských štátoch ECAC. Toto konštatovanie sa netýka cieľov vnútorného trhu stanovených v návrhu.

3.16 EHSV berie na vedomie, že v článku 10 návrhu sa stanovuje, že EÚ sa stáva plnohodnotným členom orgánu zodpovedného za vypracovanie spoločných skúšobných metodík, t. j. Európskej konferencie civilného letectva. EHSV zdôrazňuje, že členstvo EÚ v ECAC by si vyžadovalo predchádzajúcu zmenu ústavy ECAC, lebo v súčasnosti umožňuje riadne členstvo len štátom. Keďže členstvo bude výsledkom rokovaní, EHSV navrhuje zmeniť toto ustanovenie tak, aby v ňom bolo stanovené, že EÚ bola poverená začať rokovania s cieľom získať plné členstvo v ECAC.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 V návrhu sa stanovuje, že Komisia zriadi odvetvovú skupinu technických služieb, ktorá zabezpečí spoluprácu a koordináciu medzi technickými službami, a bude jej predsedať. Vzhľadom na to, že táto skupina sa pravdepodobne bude zaoberať veľmi zložitými odbornými otázkami, EHSV vyjadruje pochybnosti o primeranosti tohto riešenia.

4.2 EHSV je prekvapený, že nevznikla potreba navrhnuť výmenu informácií a koordináciu medzi jednotlivými vnútroštátnymi schvaľovacími orgánmi a medzi schvaľovacími orgánmi a Komisiou, hoci bol tento systém považovaný za užitočný pre technické služby, ako aj v súvislosti s výkonom rozhodovacích právomoci vnútroštátnych orgánov, ktoré sú dôležité pre uplatňovanie právnych predpisov EÚ, napríklad v oblasti hospodárskej súťaže.

4.3 Aj keď sa v návrhu stanovuje jeden schvaľovací orgán pre každý členský štát, táto požiadavka sa nevzťahuje na technické služby, ktoré, ako bolo uvedené, budú v plánovanom certifikačnom systéme zohrávať kľúčovú úlohu. To znovu podporuje názor, že požiadavka jedného schvaľovacieho orgánu v každom členskom štáte má iba symbolický význam, pretože osvedčenia o typovom schválení a osvedčenia o zhode vydané na základe tohto osvedčenia sú platné v celej EÚ. Postup zaobchádzania so zariadeniami, ktoré predstavujú riziko na vnútroštátnej úrovni (článok 17 návrhu), by mohol mať na starosti vnútroštátny orgán príslušný v bezpečnostných záležitostiach.

4.4 V návrhu sa stanovuje, že technické služby zabezpečia, aby priemerný čas medzi žiadosťou o vykonanie skúšky zariadenia a predložením výsledkov skúšky schvaľovaciemu orgánu bol najviac šesť mesiacov s výnimkou mimoriadnych okolností alebo na základe konkrétnej požiadavky výrobcov. EHSV sa domnieva, že pevná lehota tohto druhu nie je ani žiaduca, ani reálna. Lepším variantom by mohla byť povinnosť technickej služby okamžite posúdiť čas potrebný na vybavenie žiadosti a informovať žiadateľa v stanovenej lehote, napríklad do pätnástich pracovných dní. Ak neskôr nie je možné dodržať stanovenú lehotu, technická služba poskytne odôvodnené vysvetlenie.

V Bruseli 25. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje rámec Únie pre presídľovanie a ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 516/2014

[COM(2016) 468 final — 2016/0225 (COD)]

(2017/C 125/05)

Spravodajca: **Christian MOOS**

Konzultácia	Rada Európskej únie, 7.9.2016 Európsky parlament, 12.9.2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo
Prijaté v sekcii	10.1.2017
Prijaté v pléne	25.1.2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	177/8/9

1. Závbery a odporúčania

Európsky hospodársky a sociálny výbor

1.1 sa zasadzuje za skutočnú spoločnú azylovú politiku v súlade s európskymi hodnotami. Víta zriadenie rámca Únie pre presídľovanie;

1.2 vyzýva Úniu, aby prevzala väčšiu zodpovednosť voči osobám, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, vyvinula väčšie úsilie než doteraz, pokiaľ ide o prijímanie takýchto osôb, a prejavila v otázke utečencov väčšiu solidaritu s tretími krajinami, ale tiež s partnermi EÚ, ako je Grécko;

1.3 zdôrazňuje svoju požiadavku vybudovať v členských štátoch spoľahlivé systémy integrácie;

1.4 požaduje, aby sa spoločné kritériá pre presídľovanie riadili najmä potrebou ochrany príslušných osôb a nezáviseli iba od účinnej spolupráce tretej krajiny v azylových otázkach, Tieto kritériá nesmú byť diskriminačné;

1.5 zastáva názor, že vzhľadom na aktuálnu nestabilnú situáciu v príslušných tretích krajinách a regiónoch by sa uplatňovanie koncepcie „prvej krajiny azylu“ a „bezpečnej tretej krajiny“ mohlo spochybňovať. EHSV sa domnieva, že vyhlásenie EÚ – Turecko má v terajšej situácii mimoriadny význam. Je v záujme EÚ a Turecka, aby sa v rámci jeho vykonávania monitorovala situácia v oblasti ľudských práv;

1.6 požaduje oddeliť program pre presídľovanie od partnerských dohôd, ktorých cieľom je dosiahnuť, aby tretie krajiny zabráňovali pokusom o útek, pretože to predstavuje riziko, že sa nebude dodržiavať medzinárodné právo a budú sa porušovať základné práva. zdôrazňuje, že opatrenia v rámci partnerstiev s tretími krajinami alebo rozvojová pomoc vo všeobecnosti sa nesmú podmieňovať dohodami o repatriácii alebo inými dohodami o spolupráci s tretími krajinami;

1.7 žiada, aby Úrad vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) zohrával kľúčovú úlohu pri výbere štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátnej príslušnosti, ktoré majú byť presídlené, a spochybňuje osobitné právomoci pre tretie krajiny týkajúce sa výberu;

1.8 víta skutočnosť, že sa kladie dôraz na potrebu ochrany žien a dievčat, ako aj detí a mladistvých, zaujíma však kritický postoj ku kategórii „hospodársky zraniteľných osôb“. Keďže v návrhu Komisie sa zamieňajú rôzne legálne spôsoby vstupu, vzniká vo všeobecnosti riziko, že tým utrpí kvalita a kvantita presídľovania;

1.9 v súlade so Ženevským dohovorom z roku 1951 spochybňuje plošné vylúčovanie osôb, ktoré sa počas piatich rokov pred presídlením nelegálne zdržiavali na území členských štátov, nelegálne naň vstúpili alebo sa o to pokúsili, ako aj osôb, ktoré členské štáty počas piatich rokov pred presídlením odmietli, hoci tieto osoby inak spĺňajú kritériá oprávnenosti;

1.10 zdôrazňuje, že premiestňovaním nesmie byť dotknuté právo na azyl. Vo všeobecnosti sa musí zaistiť, že sa budú dodržiavať základné práva v súlade so Ženevským dohovorom o právnom postavení utečencov, Chartou základných práv Európskej únie a Európskym dohovorom o ľudských právach (EDEP);

1.11 sa vyslovuje za ambiciózne ciele pri stanovovaní počtu osôb, ktoré majú byť ročne presídlené a odporúča, aby sa ich počet, ktorý má určiť Výbor na vysokej úrovni pre presídlenie, definoval ako minimum;

1.12 očakáva, že sa bude podieľať na činnosti Výboru na vysokej úrovni pre presídlenie, ktorý má byť zriadený;

1.13 odporúča, aby bol do činnosti Výboru na vysokej úrovni pre presídlenie zapojený aj UNHCR. V návrhu Komisie nie je vo všeobecnosti jasné, ako a prostredníctvom akých postupov bude UNHCR alebo členské štáty vyberať osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, ani akú úlohu bude v týchto postupoch zohrávať Agentúra Európskej únie pre azyl;

1.14 sa zasadzuje za zváženie doplnkových alternatívnych programov prijímania a financovania podľa vzoru kanadského programu „Private Sponsorship Program“⁽¹⁾. Pre rámec Únie pre presídľovanie môže byť vo všeobecnosti prínosom inštitucionalizácia trojstranného prístupu pri zapojení členských štátov, UNHCR, ako aj súkromných subjektov/subjektov občianskej spoločnosti. Nesmie to však narušiť kvalitu a kvantitu presídľovania; Vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že občianska spoločnosť bude riadne informovaná o plánoch na presídľovanie a bude dostávať podporu pri svojom zapájaní do tohto procesu;

1.15 odporúča, aby EÚ a jej členské štáty zohrávali aktívnejšiu úlohu v obzvlášť postihnutých krajinách pôvodu a tranzitu a aby pomáhali odbremeniť tieto krajiny prostredníctvom budovania miestnych kapacít pre prijímanie a ochranu.

2. Posúdenie jednotlivých ustanovení návrhu

2.1 Rámec Únie pre presídľovanie

2.1.1 EHSV víta presídľovanie osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, v Únii. EHSV zdôrazňuje, rovnako ako to už urobil vo svojom stanovisku na tému Európska migračná agenda⁽²⁾, že súbežne s presídľovaním je potrebné vybudovať silné systémy integrácie v členských štátoch a umožniť prístup na trh práce, uznávanie kvalifikácií a odbornú a jazykovú prípravu.

2.1.2 EHSV podporuje opatrenia zamerané na včasnú, účinnú a úspešnú integráciu presídlených osôb v rámci *Akčného plánu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín*⁽³⁾, ktorý bol predložený 7. júna 2016. Tieto opatrenia sú však v rozpore so postavením osoby s doplnkovou ochranou, pretože členské štáty musia toto postavenie danej osoby znova preskúmať, pričom prípadne nemusia tejto osobe priznať štatút utečenca. Osobe, ktorá potrebuje medzinárodnú ochranu, tak hrozí vyhodenie alebo repatriácia do tretej krajiny alebo krajiny pôvodu.

⁽¹⁾ <http://www.cic.gc.ca/english/resources/publications/ref-sponsor/>.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 71, 24.2.2016, s. 46.

⁽³⁾ COM(2016) 377 final.

2.2 *Regióny alebo tretie krajiny, z ktorých sa má presídlenie uskutočniť*

2.2.1 EHSV podporuje flexibilitu – stanovenú v článkoch 7 a 8 – pri určovaní spoločných kritérií pre výber regiónov alebo tretích krajín, z ktorých sa má presídlenie uskutočniť. Tie by však nemali byť príliš vylučujúce a nemali by závisieť od miery účinnej spolupráce tretej krajiny alebo regiónu v oblasti migrácie a azylu, ale by sa mali riadiť potrebou ochrany daných osôb. EHSV odmieta akúkoľvek diskrimináciu na základe trasy úteku alebo krajiny pôvodu, ako aj na základe rasy alebo náboženského vyznania (článok 3 Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov).

2.2.2 Pokiaľ ide o vytvorenie podmienok pre využívanie koncepcie „prvej krajiny azylu“ a „bezpečnej tretej krajiny“ pre repatriáciu žiadateľov o azyl, EHSV už vo svojom stanovisku o *stanovení spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu* ⁽⁴⁾, uviedol, že na konkrétny zoznam je ešte priskoro, že je potrebné sa konečne dohodnúť na zozname bezpečných krajín na základe spoločných kritérií ako v smernici 2013/32/EÚ a že na posúdenie danej krajiny sa musia použiť osobitné, praktické a presné ukazovatele, a to predovšetkým zo zdrojov, ako je UNHCR, EASO, Rada Európy, Európsky súd pre ľudské práva a iné organizácie na ochranu ľudských práv. EHSV upozorňuje, že tieto koncepcie sa v žiadnom prípade nesmú uplatňovať v prípade krajín, v ktorých dochádza k porušovaniu ľudských práv a zásad právneho štátu. Okrem toho tretiu krajinu možno považovať za „bezpečnú“ len vtedy, ak je zaistené, že dodržiava zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia a vo všeobecnosti v plnom rozsahu uznala a uplatňuje Ženevský dohovor o právnom postavení utečencov, Newyorský protokol týkajúci sa právneho postavenia utečencov z 31. januára 1967 a ďalšie príslušné zmluvy.

2.2.3 Podľa EHSV sa však Únia snaží prostredníctvom týchto partnerstiev presunúť problematiku utečencov a svoju zodpovednosť za osoby, ktoré hľadajú ochranu, na tretie krajiny a tie chce materiálnymi stimulmi presvedčiť, aby osoby hľadajúce ochranu zadržovali na svojich hraniciach. V tejto súvislosti treba kriticky preskúmať aj nárast prípadov readmisie štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti, ktoré sa nelegálne zdržiavajú na území členských štátov. Snahy o zníženie počtu utečencov v sebe skrývajú riziko, že tretie krajiny nebudú dodržiavať zákaz vyhostenia alebo vrátenia v súlade s chartou, Ženevským dohovorom a EDLP a budú na svojich hraniciach zadržávať prichádzajúce osoby, ktoré hľadajú ochranu, budú ich odmietať alebo vyhostovať. EHSV preto požaduje, aby sa dôsledne uplatňovali zásady medzinárodného práva a vytvorili účinné mechanizmy kontroly.

2.3 *Kritériá na určenie regiónov alebo tretích krajín, z ktorých sa má presídlenie uskutočniť (článok 4)*

2.3.1 EHSV požaduje oddelenie programu pre presídľovanie od partnerských dohôd, a preto je potrebné v článku 4 písm. a) vypustiť časť „a každý ďalší pohyb týchto osôb na územie členských štátov“. EHSV sa domnieva, že kritériá v článku 4 písm. c) a písm. d) (s výnimkou bodu iii) spochybňujú právo na azyl a ochranu pred vyhostením alebo vrátením podľa článkov 18 a 19 charty, a preto ich treba vypustiť.

2.3.2 EHSV v zhode s UNHCR požaduje, aby sa v súvislosti s opatreniami pre readmisiu zaistilo, že tretia krajina alebo región v plnom rozsahu uznali a uplatňujú Ženevský dohovor, aby sa tak zaručil prístup k procesu, v rámci ktorého bude žiadosť o ochranu preskúmaná podľa tohto dohovoru.

2.3.3 EHSV vníma so znepokojením, ako by mechanizmus repatriácie v rámci vyhlásenia EÚ – Turecko mohol zmeniť hotspoty na zadržavacie zariadenia. To by bolo v rozpore s právom na slobodu a ochranu pred svojvoľným uväznením (článok 5 EDLP, článok 6 charty). EHSV preto vyjadruje obavy v súvislosti so zaisťovaním a repatriáciou v rámci vyhlásenia EÚ – Turecko a domnieva sa, že súčasný mechanizmus repatriácie sa musí urýchlene preskúmať, aby sa zabezpečila náležitá ochrana v tomto dokumente, ako aj v nových partnerských dohodách.

2.3.4 EHSV v zásade súhlasí so zintenzívnením diplomatických vzťahov, ako aj s finančnými a technickými opatreniami v rámci partnerstiev s tretími krajinami, ako je budovanie miestnych kapacít na prijímanie a ochranu osôb odkázaných na medzinárodnú ochranu, ktoré majú prispieť k riešeniu problematiky utečencov v tretích krajinách a regiónoch. Tieto opatrenia však musia byť v súlade so Ženevským dohovorom, EDLP a chartou. Opatrenia v rámci presídľovania alebo rozvojová pomoc vo všeobecnosti sa nesmú podmieňovať dohodami o repatriácii alebo inými dohodami o spolupráci s tretími krajinami. Takéto dohody sú v rozpore s humanitárnymi cieľmi týchto opatrení.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 71, 24.2.2016, s. 82.

2.4 Kritériá oprávnenosti (článok 5)

2.4.1 EHSV víta, že sa kladie osobitný dôraz na potrebu ochrany žien a dievčat, ako aj detí a mladistvých, vrátane maloletých bez sprievodu, a že sa klasické kategórie pre presídľovanie rozšírili tak, aby do nich boli zahrnuté aj osoby s rodinnými väzbami. EHSV osobitne víta snahu o zachovanie celistvosti rodín daných osôb, čoho súčasťou je aj začlenenie súrodencov medzi „rodinných príslušníkov“. Tento postup by sa však mal uplatniť až vtedy, ak to nie je možné prostredníctvom existujúcich opatrení týkajúcich sa zlučovania rodín, ako je smernica o práve na zlúčenie rodiny z roku 2003. EHSV zdôrazňuje potrebu dodržiavania zásady rovnosti a nediskriminácie, ktoré by sa mali uplatňovať bez toho, aby sa to dotklo znenia v písmenách a), b), c) a d).

2.4.2 EHSV však kritizuje rozšírenie kategórií o „sociálno-hospodársky zraniteľné osoby“, ak ide osoby s nízkym príjmom, nízkym spoločenským postavením alebo s nízkou úrovňou vzdelania atď. Táto kategória si nevyžaduje žiadnu ochranu v zmysle Ženevského dohovoru a mohlo by to viesť k diskriminácii osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu. V tejto súvislosti sa ale musia bezpodmienečne vytvoriť iné legálne spôsoby príchodu a opatrenia zamerané na potrebu ochrany sociálne znevýhodnených osôb.

2.4.3 EHSV vo všeobecne odporúča prevziať kritériá oprávnenosti UNHCR, ktoré platia už dlhú dobu, a tým posilniť hlavnú úlohu tohto úradu pri určovaní osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu.

2.5 Dôvody na vylúčenie (článok 6)

2.5.1 EHSV odmieta paušálne vylučovanie osôb podľa článku 6 ods. 1 písm. d) a písm. f), pretože je to v rozpore so základným právom na azyl. Obe časti textu treba vypustiť, aby sa zachovala integrita a dôveryhodnosť inštitútu azylu.

2.5.2 Okrem toho je potrebné zaistiť, aby sa článok 6 ods. 1 písm. c) uplatňoval len v súlade so zásadou proporcionality. Vzhľadom na odlišné právne rámce a právny výklad v jednotlivých štátoch je v prípade dôvodov oprávnenosti a dôvodov na vylúčenie takisto potrebné upustiť od vágnych pojmov a formulácií, ako napríklad v článku 6 ods. 1 písm. a) bod ii) „sa dopustili závažného trestného činu“, alebo je potrebné ich konkretizovať.

2.5.3 V prípade nepovinného dôvodu na vylúčenie (článok 6 ods. 2), podľa ktorého môžu členské štáty odmietnuť presídlenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátnej príslušnosti, ak sa jeden z dôvodov na vylúčenie uvedených v článku 6 ods. 1 písm. a) alebo b) uplatňuje *prima facie*, musia byť k dispozícii jednoznačné a preukázateľné dôvody. V opačnom prípade ho treba vypustiť. Ak ide len o podozrenia, členský štát porušuje zásadu nediskriminácie.

2.6 Plán pre presídľovanie a ciele systémy pre presídľovanie (články 7 a 8)

2.6.1 EHSV víta možnosť pružne reagovať na výkyvy pri migračných tokoch a meniacu sa medzinárodnú situáciu. V zhode s UNHCR a inými organizáciami občianskej spoločnosti ⁽⁵⁾ však požaduje, aby sa celkový počet osôb, ktoré treba premiestniť, na rozdiel od článku 7 stanovil bezpodmienečne ako minimum, a aby sa pri jeho odhadovaní vychádzalo z výročnej správy UNHCR ⁽⁶⁾. Podiel pre Európu vo výške minimálne 25 % z celkového počtu presídlení potrebných podľa UNHCR považuje EHSV za primeraný.

2.6.2 EHSV má pochybnosti v súvislosti so zapojením členských štátov do vykonávania ročného plánu pre presídľovanie. Tieto pochybnosti sa opierajú o doterajšie vykonávanie záverov Rady z 20. júla 2015, ako aj z konaní o porušení povinnosti, ktoré začala Komisia z dôvodu nevykonávania spoločného európskeho azylového systému ⁽⁷⁾, a zo správ Komisie o pokroku pri vykonávaní vyhlásenia EÚ – Turecko ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Joint Comments Paper by Caritas Europe, CCME, ECRE, ICMC Europe, IRC, Red Cross EU Office, 14.11.2016.

⁽⁶⁾ UNHCR Projected Global Resettlement Needs 2016.

⁽⁷⁾ IP/15/6228.

⁽⁸⁾ COM(2016) 349 final.

2.6.3 V článku 8 treba jasnejšie rozlišovať medzi rámcom UNHCR pre presídľovanie a opatreniami týkajúcimi sa presídľovania a ďalšími legálnymi spôsobmi príchodu, ktoré uplatňuje Únia, jej členské štáty alebo iné subjekty. EHSV vo všeobecnosti víta trojstranný prístup zavedený v rámci EÚ pre presídľovanie, podľa ktorého sa na presídľovaní podieľa UNHCR, Únia a jej členské štáty, ako aj súkromné subjekty a subjekty občianskej spoločnosti.

2.7 Súhlas (článok 9)

2.7.1 V súlade s článkami 10 a 11 sa postup presídlenia musí opierať o súhlas štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátnej príslušnosti, pričom štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti, ktoré odmietli presídlenie v určitom členskom štáte napríklad z rodinných, sociálnych alebo kultúrnych dôvodov, nesmú byť vylúčení z presídlenia v inom členskom štáte.

2.8 Riadny a zrýchlený postup (články 10 a 11)

2.8.1 Kľúčovú úlohu pri výbere štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti má podľa EHSV zohrávať UNHCR. Pomoc mu môže poskytnúť Agentúra Európskej únie pre azyl, ktorej účel a úlohy musí Komisia ešte konkrétne stanoviť, alebo príslušné medzinárodné orgány. EHSV spochybňuje osobitné právomoci, ako v prípade vyhlásenia EÚ – Turecko, ktoré umožňujú tretej krajine urobiť výber osôb namiesto UNHCR – v opačnom prípade nie je zaručené dodržiavanie základných práv podľa Ženevského dohovoru z roku 1951, charty a EDEP.

2.8.2 Podľa návrhu by presídľovanie malo byť uprednostňovanou možnosťou poskytovania medzinárodnej ochrany na území členských štátov a súdežne k nemu by sa nemalo uskutočňovať konanie o azyle. Osobe, ktorá potrebuje ochranu, môžu takéto obmedzenia porušiť jej právo na azyl. Musí sa zaručiť možnosť požiadať o azyl na území členského štátu aj iným spôsobom. V opačnom prípade to môže byť v rozpore s právom a povinnosťou osoby, ktorá hľadá ochranu, požiadať o azyl v prvej hostiteľskej krajine EÚ.

2.8.3 EHSV upozorňuje, že pri integrácii presídlených osôb v členskom štáte dochádza ku konfliktu s postavením doplnkovej ochrany v rámci zrýchleného postupu (článok 11). V členskom štáte, v ktorom má dôjsť k presídleniu, sa totiž musí opätovne preskúmať štatút utečenca danej osoby, ktorý za určitých okolností môže byť zamietnutý. Preto treba upustiť od priznávania postavenia doplnkovej ochrany, pretože zrýchlený postup sa uplatňuje v prípadoch napríklad naliehavej potreby poskytnutia lekárskej starostlivosti. U oboch postupov sa musia preskúmať podmienky na úplné uznanie štatútu utečenca⁽⁹⁾.

2.9 Výbor na vysokej úrovni pre presídlenie (článok 13)

2.9.1 EHSV odporúča, aby bol ročný plán Komisie pre presídľovanie stanovený na základe konzultácie s Výborom na vysokej úrovni a aby jeho vykonávanie bolo záväzné. Výboru by mala spolupredsedať Komisia s Parlamentom v úzkej spolupráci s občianskou spoločnosťou. EHSV ako hlas občianskej spoločnosti by mal byť tiež členom Výboru na vysokej úrovni alebo by mal mať aspoň stále zastúpenie so štatútom pozorovateľa alebo poradcu.

2.9.2 EHSV žiada, aby Agentúra Európskej únie pre azyl, UNHCR a Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) boli stálymi členmi Výboru na vysokej úrovni.

2.10 Vykonávanie delegovania právomoci

Pokiaľ ide o delegovaný akt Komisie udelený v súlade s článkom 10 ods. 9, EHSV súhlasí s tým, aby bolo Parlamentu a Rade udelené právo veta a odvolania delegovania.

2.11 Pridruženie Islandu, Lichtenštajnska, Nórska a Švajčiarska

EHSV výslovne podporuje účasť pridružených štátov na vykonávaní plánov pre presídľovanie a ich zapojenie do činnosti Výboru na vysokej úrovni. EHSV odporúča, aby Spojené kráľovstvo, Írsko a Dánsko boli prizvané zapojiť sa.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 34, 2.2.2017, s. 144; SOC/547 – Druhý balík reforiem spoločného európskeho azylového systému, Brusel, 14. decembra 2016, a Ženevský dohovor z roku 1951 (pozri stranu ... tohto úradného vestníka).

3. Osobitné odporúčania

3.1 Účasť členských štátov na vykonávaní ročných plánov pre presídľovanie

3.1.1 EHSV opakovane vyzýva členské štáty Únie a medzinárodné spoločenstvo, aby prevzali väčšiu zodpovednosť voči osobám, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, aby prejavili väčšiu solidaritu s tretími krajinami a regiónmi, do ktorých alebo v rámci ktorých boli osoby vysídlené, a aby vyvinuli väčšie úsilie, pokiaľ ide o presídľovanie a dobrovoľné prijímanie z humanitárnych dôvodov.

3.1.2 Výbor požaduje od Únie a členských štátov, aby si splnili svoje doterajšie záväzky týkajúce sa premiestňovania a presídľovania v rámci rozhodnutia Rady z júla a septembra 2015, aby pritom viac zohľadnili obmedzené prijímacie kapacity členských štátov, ako je Grécko, a aby vyvinuli väčšie úsilie na vytvorenie solidárneho rámca Únie pre presídľovanie a spoločného európskeho azylového systému. Vzhľadom na údaje UNHCR, podľa ktorých je na svete 65,3 milióny osôb žiadajúcich medzinárodnú ochranu, EHSV odporúča, aby sa prejavila väčšia angažovanosť a aby bolo ročne presídlených značne viac než 20 000 osôb, ktoré potrebujú ochranu.

3.1.3 EHSV odporúča členským štátom, aby bezodkladne posilnili svoje orgány pôsobiace v krajinách pôvodu a tranzitu a zaistili, že ich veľvyslanectvá a konzuláty alebo migračné centrá, ktoré treba zriadiť, budú schopné rýchlo priznávať osobám postavenie s potrebou ochrany na základe dokumentácie UNHCR a umožňovať presídľovanie do členských štátov. Predstavovalo by to ďalší príspevok k rozvoju infraštruktúry potrebnej pre plány Únie pre presídľovanie.

3.2 Spolupráca

3.2.1 EHSV odporúča nadviazať úzku spoluprácu s UNHCR na základe jeho medzinárodne uznaných odborných skúseností. Súbežne sa môžu uzatvárať podobné partnerstvá s IOM a inými certifikovanými organizáciami občianskej spoločnosti, ako je Cirkevná komisia pre migrantov v Európe (CCME) či Európska rada pre utečencov a exulantov (ECRE). Výbor vyzýva členské štáty, aby na miestnej úrovni včas zapájali občanov a organizácie občianskej spoločnosti s cieľom získať podporu miestneho spoločenstva a tým zlepšiť šancu na úspešnú integráciu presídlených utečencov.

3.2.2 Treba zvážiť aj alternatívne programy prijímania a financovania, napríklad zo strany jednotlivcov, mimovládnych organizácií, organizácií občianskej spoločnosti vrátane sociálnych združení alebo iných zainteresovaných skupín s cieľom vytvoriť legálne spôsoby vstupu do Únie. Táto alternatíva môže predstavovať užitočný doplnok k európskemu plánu pre presídľovanie, nesmie ho však v žiadnom prípade nahrádzať. EHSV v tejto súvislosti oceňuje a vyzdvihuje kanadský program „Private Sponsorship Program“. Občianska spoločnosť, sociálni partneri a miestne orgány plnia dôležité a inkluzívne funkcie po presídlení danej osoby, a preto by mali byť do procesu plánovania a rozhodovania v súvislosti s rámcom pre presídľovanie zapojení čo možno najskôr.

3.2.3 Členské štáty by mali pravidelne vyhodnocovať súkromné programy prijímania a zabezpečiť, že sa budú dodržiavať základné práva v súlade s chartou, EDEP a Ženevským dohovorom a že sa týmito programami nesledujú žiadne iné záujmy. Osoby presídlené v rámci súkromných programov prijímania musia spĺňať podmienky pre priznanie štatútu utečenca. V hostiteľskej krajine získajú rovnaký právny štatút ako utečenci, ktorí prišli na základe štátnych programov.

V Bruseli 25. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k Návrhu nariadenia Rady o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie)

[COM(2016) 411 final — 2016/019 (CNS)]

(2017/C 125/06)

Spravodajca: **Christian BÄUMLER**

Žiadosť	Rada Európskej únie, 20.7.2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo
Prijaté v sekcii	10.1.2017
Prijaté v pléne	26.1.2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržali sa hlasovania)	116/0/1

1. Závbery a odporúčania

1.1 V politických usmerneniach Junckerovej Komisie sa podľa názoru EHSV správne zdôrazňuje, že justičnú spoluprácu medzi členskými štátmi je potrebné postupne zlepšovať, aby držala krok s realitou, v ktorej sa čoraz väčší počet občanov pohybuje po celej Únii, sobáši sa a má deti.

1.2 EHSV víta skutočnosť, že cieľom návrhu Komisie je vo väčšej miere prihliadať na záujmy dieťaťa pri rozhodovaní návrate. EHSV podporuje práva dieťaťa a zdôrazňuje, že rešpektovanie práv detí vo všetkých oblastiach politiky, ktoré sa detí týkajú, má prvoradý význam. Na prvom mieste musí byť najlepší záujem dieťaťa.

1.3 EHSV víta skutočnosť, že Komisia navrhuje niekoľko významných zmien s cieľom zlepšiť efektívnosť návratu uneseného dieťaťa. Podľa názoru EHSV by mali zahŕňať aj prijatie spoločných minimálnych noriem vrátane jednotného postupu výkonu rozhodnutí.

1.4 EHSV sa domnieva, že spolupráca medzi ústrednými orgánmi vo veciach rodičovských práv a povinností v konkrétnych prípadoch uvedených v článku 55 má rozhodujúci význam a zasadzuje sa za prepracovanie týchto ustanovení.

1.5 EHSV víta skutočnosť, že členským štátom sa ukladá povinnosť, aby sústredili právomoc na obmedzený počet súdov spôsobom, ktorý je v súlade so štruktúrou ich príslušného právneho systému.

1.6 EHSV víta, že návrh stanovuje konkrétne lehoty na vydanie vykonateľného príkazu na návrat a že sa konanie o návrate skracuje na celkovo 18 týždňov.

1.7 EHSV považuje za realizovateľné obmedziť počet možných odvolaní v konaní o návrate na jeden.

1.8 EHSV víta ustanovenie, že súd krajiny pôvodu môže vyhlásiť rozhodnutie za predbežne vykonateľné aj vtedy, ak takáto možnosť neexistuje vo vnútroštátnom práve.

1.9 EHSV sa domnieva, že minimálne normy pre vypočutie dieťaťa môžu pomôcť zlepšiť akceptovanie rozhodnutia.

1.10 EHSV odobruje zrušenie vyhlásenia vykonateľnosti. Podľa názoru EHSV by sa však mali zachovať ochranné mechanizmy.

1.11 EHSV súhlasí s tým, aby súd členského štátu výkonu mohol nariadiť naliehavé ochranné opatrenia, ak by dieťaťu mohlo hroziť vážne riziko ujmy.

1.12 EHSV víta, že v návrhu sa umiestnenie dieťaťa do zariadenia starostlivosti o dieťa alebo pestúnskej starostlivosti v druhom členskom štáte podmieňuje v každom prípade súhlasom prijímajúceho členského štátu.

1.13 EHSV sa domnieva, že je potrebné objasniť oblasť pôsobnosti nariadenia Brusel IIa. Ak by sa aj vychádzalo z „vnútroštátneho“ chápania manželstva, musia členské štáty dodržiavať článok 21 Charty základných práv EÚ. EHSV navrhuje, aby sa v jednom z odôvodnení nariadenia uviedlo, že sa dodržiava článok 21.

1.14 EHSV sa domnieva, že je potrebné riešiť právnu reguláciu týkajúcu sa prípadov, keď jeden z rodičov pochádza z krajiny mimo Európskej únie a zasadzuje sa za uzatvorenie bilaterálnych dohôd, predovšetkým s krajinami, ktoré nie sú signatármi Haagskeho dohovoru o únose detí.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 Európska komisia predložila 30. júna 2016 návrhy na reformu nariadenia Brusel IIa. Nariadenie Brusel IIa je základom justičnej spolupráce v rodinných veciach v Európskej únii. Zavedie jednotné normy právomoci vo veciach rozvodu, rozluky a anulovania manželstva, ako aj sporov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností v cezhraničných situáciách. Uľahčuje voľný obeh rozsudkov, verejných listín a dohôd v Únii tým, že stanovuje ich uznávanie a vykonávanie v iných členských štátoch. Od 1. marca 2005 sa vzťahuje na všetky členské štáty s výnimkou Dánska.

2.2 Časť nariadenia, ktorá sa týka právnej úpravy súvisiacej s deťmi, stanovuje medzinárodnú právomoc v rámci Európskej únie za veci týkajúce sa detí a upravuje uznávanie a výkon rozhodnutí z iných štátov týkajúcich sa detí. Nariadenie obsahuje aj ustanovenia týkajúce sa návratu detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené do iného členského štátu alebo sú tam zadržované. Z tohto hľadiska nariadenie posilňuje mechanizmus návratu, ktorého základom je Haagsky dohovor o únosoch detí.

2.3 Nariadenie, ktoré už bolo predmetom 24 rozsudkov Európskeho súdneho dvora, sa teraz vo viacerých bodoch mení. Súčasný návrh Komisie má ešte viac zefektívniť nariadenie: Obmedzuje sa len na tú časť nariadenia, ktorá sa týka právnej úpravy súvisiacej s deťmi, a netýka sa predpisov súvisiacich s rozvodovým právom.

2.4 V politických usmerneniach Junckerovej Komisie sa podľa názoru EHSV správne zdôrazňuje, že justičnú spoluprácu medzi členskými štátmi je potrebné postupne zlepšovať, aby držala krok s realitou, v ktorej sa čoraz väčší počet občanov pohybuje po celej Únii, sobáša sa a má deti.

2.5 EHSV už v predchádzajúcich stanoviskách⁽¹⁾ zdôraznil, že Zmluva a Charta základných práv EÚ zaručujú právo na prístup k spravodlivosti a zachovanie základných práv, najmä vlastníckych práv, rovnosti pred zákonom, zákazu diskriminácie, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, práva uzavrieť manželstvo a založiť rodinu, ako aj práva na spravodlivý proces.

2.6 Komisia zhodnotila uplatňovanie nariadenia v praxi a zvažila potrebné zmeny k tomuto nástroju vo svojej správe o uplatňovaní [COM(2014) 225]⁽²⁾ prijatej v apríli 2014. Toto hodnotenie bolo súčasťou programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT).

2.7 Cieľom prepracovania je ďalej rozvíjať európsky priestor spravodlivosti a základných práv založený na vzájomnej dôvere odstránením zostávajúcich prekážok voľného pohybu súdnych rozhodnutí v súlade so zásadou vzájomného uznávania, ako aj lepšie chrániť najlepší záujem dieťaťa, zjednodušiť postupy a zvýšiť ich efektívnosť.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 376, 22.12.2011, s. 87.

⁽²⁾ COM(2014) 225 final.

2.8 EHSV víta skutočnosť, že cieľom návrhu Komisie je vo väčšej miere prihliadať na záujmy dieťaťa pri rozhodovaní návrate. S narastajúcou migráciou sú čoraz potrebnéjšie spôsoby a štruktúry spolupráce, ktoré by umožnili cezhraničnú ochranu detí.

2.9 EHSV víta skutočnosť, že Komisia navrhuje niekoľko významných zmien s cieľom zlepšiť efektívnosť návratu uneseného dieťaťa. V prípadoch únosov detí rodičmi má čas kľúčový význam pre úspešné uplatňovanie postupu návratu dieťaťa stanoveného v nariadení.

2.10 Podľa názoru EHSV je spolupráca medzi ústrednými orgánmi vo veciach rodičovských práv a povinností v konkrétnych prípadoch uvedených v článku 55 nevyhnutná pre účinnú podporu rodičov a detí ako účastníkov cezhraničných konaní týkajúcich sa detí.

2.11 EHSV sa domnieva, že jedným z hlavných problémov je nejasné znenie článku stanovujúceho pomoc, ktorú majú poskytovať ústredné orgány v špecifických prípadoch týkajúcich sa rodičovskej zodpovednosti. Tento článok nevytvára dostatočný právny základ pre vnútroštátne orgány v niektorých členských štátoch, aby prijali opatrenia.

2.12 EHSV oceňuje, že sa v návrhu spresňuje, kto môže požiadať koho o pomoc alebo informácie a za akých podmienok. Malo by sa jasne uviesť, že aj súdy a orgány starostlivosti o dieťa môžu požadovať pomoc ústredných orgánov. Prepracované znenie tak vytvára právny základ pre orgány starostlivosti o deti s cieľom získať potrebné informácie od iných členských štátov prostredníctvom ústredných orgánov

2.13 EHSV víta skutočnosť, že členským štátom sa ukladá povinnosť, aby sústredili právomoc na obmedzený počet súdov spôsobom, ktorý je v súlade so štruktúrou ich príslušného právneho systému. Časové sklzy pri vybavovaní prípadov sú vo viacerých členských štátoch spôsobené aj nedostatočnou špecializáciou súdov, ktoré sa zaoberajú žiadosťami o návrat. V dôsledku uvedeného sú sudcovia menej skúsení v príslušných postupoch a ustanoveniach a majú menej príležitostí na pravidelný kontakt s inými jurisdikciami EÚ, ktorý by napomohol vybudovať vzájomnú dôveru.

2.14 EHSV víta, že návrh stanovuje konkrétne lehoty na vydanie vykonateľného príkazu na návrat a že sa konanie o návrate skraca na celkovo 18 týždňov.

2.15 Ústredné orgány sú v rámci návrhu zaviazané, aby takisto konali v rámci šesťtýždňovej lehoty určenej na prijímanie a spracúvanie žiadostí, na zistenie miesta, kde sa dieťa nachádza a na presadenie mediácie, pričom zároveň majú dbať na to, aby sa konanie nespomalilo. V súčasnosti neexistuje žiadna lehota pre ústredné orgány.

2.16 Na konanie pred súdom prvého stupňa, resp. odvolacím súdom je stanovená samostatná šesťtýždňová lehota. Podľa EHSV sú tak lehoty pre súdy realistickejšie z hľadiska ochrany práva odporcu na spravodlivý proces. EHSV poukazuje na to, že dodržiavanie týchto lehôt musí byť v príslušnom právnom systéme zabezpečené.

2.17 EHSV považuje za realizovateľné obmedziť počet možných odvolaní v konaní o návrate na jeden. Ústavy väčšiny členských štátov zaručujú právo odvolať sa proti zvrchovaným rozhodnutiam len raz.

2.18 EHSV víta ustanovenie, že súd krajiny pôvodu môže vyhlásiť rozhodnutie za predbežne vykonateľné aj vtedy, ak takáto možnosť neexistuje vo vnútroštátnom práve. Tento postup je užitočný v systémoch, kde rozhodnutie nie je vykonateľné, kým je možné sa proti nemu odvolať. V dôsledku toho by rodič mohol získať právo styku s dieťaťom na základe rozhodnutia, ktoré bolo dočasne vyhlásené za vykonateľné, zatiaľ čo na návrh druhého rodiča prebieha odvolacie konanie proti tomuto rozhodnutiu.

2.19 EHSV podporuje návrh, aby boli sudcovia výslovne vyzvaní, aby zvážili, či by rozhodnutie, ktorým sa nariaďuje návrat, malo byť predbežne vykonateľné. Zdržania po prijatí rozhodnutia o návrate negatívne ovplyvňujú vzťahy medzi rodičmi a deťmi a najlepší záujem detí. EHSV víta, že návrh obsahuje niekoľko spresnení s cieľom lepšie uplatňovať súčasné pravidlá. Členskému štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, ukladá, aby dôkladne posúdil najlepší záujem dieťaťa pred konečným rozhodnutím o opatrovníctve, z ktorého môže vyplývať aj návrat dieťaťa. V tejto súvislosti má pri vypracúvaní tohto posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa každé dieťa, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo byť vypočuté, aj keď nie je fyzicky prítomné, a to v prípade potreby použitím alternatívnych prostriedkov, napríklad videokonferencie.

2.20 Minimálne normy pre vypočutie dieťaťa by podľa EHSV mohli pomôcť zabrániť odmietnutiu uznať a vykonať rozhodnutie z iného členského štátu, či odmietnutiu vyhlásenia vykonateľnosti, a tým zlepšiť akceptovanie (rozhodnutia) u občanov EÚ. Ako príklad možno uviesť vek dieťaťa, avšak nie aspekty postupu, ktoré tento rámec presahujú, ako napríklad kto má dieťa vypočuť. To by malo (a musí) naďalej zostať na rozhodnutí členských štátov. EHSV odporúča, aby mali sudcovia, ktorí vypočúvajú deti, dodatočné vzdelanie v oblasti sociálnej pedagogiky.

2.21 EHSV sa okrem toho zasadzuje za zrušenie vyhlásenia vykonateľnosti pre všetky rozhodnutia v danom členskom štáte (ako aj v prípade verejných dokumentov a dohôd), pokiaľ ide o zodpovednosť rodičov. Pokiaľ ide o výkon rozhodnutí, ktorý ako taký patrí do právomoci členských štátov, platí podľa rozsudkov Európskeho súdneho dvora, že uplatňovanie vnútroštátnych pravidiel na presadzovanie právnych predpisov nesmie ohroziť potrebný účinok nariadenia.

2.22 Okrem toho požiadavka na vyhlásenie vykonateľnosti spôsobovala priemerné oneskorenie na prípad trvajúce niekoľko mesiacov a dosahujúce náklady až do výšky 4 000 EUR pre občanov⁽³⁾.

2.23 Podľa názoru EHSV by sa však mali zachovať určité ochranné mechanizmy. Medzi ne v každom prípade patrí riadne doručovanie písomností, právo zainteresovaných strán a dieťaťa byť vypočuté, najmä so zreteľom na protichodné rozhodnutia, ako aj dodržanie určitých ustanovení procesného práva, ktoré sa týkajú umiestnenia dieťaťa v inom členskom štáte EÚ, vychádzajúc z platného článku 56 nariadenia Brusel IIa.

2.24 EHSV sa zasadzuje za to, aby súd členského štátu výkonu mohol nariadiť naliehavé ochranné opatrenia, ak by dieťaťu mohlo hroziť vážne riziko ujmy, alebo by sa mohlo inak dostať do neakceptovateľnej situácie. Napríklad súd, na ktorom prebieha konanie o návrate, bude môcť udeliť jednému z rodičov právo styku, ktoré bude vykonateľné v členskom štáte obvyklého pobytu dieťaťa, až kým súd uvedeného štátu neprijme konečné rozhodnutie vo veci práva styku s dieťaťom.

2.25 EHSV víta, že v návrhu Komisie sa umiestnenie dieťaťa do zariadenia starostlivosti o dieťa alebo pestúnskej starostlivosti v druhom členskom štáte podmieňuje v každom prípade súhlasom prijímajúceho členského štátu. Táto požiadavka súhlasu zabezpečuje, že dieťa bude mať v hostiteľskej krajine cieľnú opateru. EHSV okrem toho odporúča, aby malo umiestnenie dieťaťa v jeho rodine priority. Ak to nie je možné alebo nie je v súlade s najlepším záujmom dieťaťa, mala by sa zabezpečiť alternatívna pestúnska rodina alebo komunitná starostlivosť.

2.26 EHSV berie na vedomie, že v závislosti od oblasti pôsobnosti môže trvať aj niekoľko mesiacov, kým sa zistí, či je v určitom prípade potrebný súhlas. Ak sa vyžaduje súhlas, musí sa dodržiavať konzultačný postup ako taký a tento postup je rovnako zdĺhavý, keďže lehota na odpoveď požiadanych orgánov nie je stanovená. Mnohé žiadajúce orgány teda nariaďa umiestnenie a pošlú dieťa do prijímajúceho štátu v čase, keď konzultačný postup stále prebieha, alebo dokonca v čase, keď sa práve začal, pretože usúdia, že umiestnenie je naliehavé a sú si vedomé dĺžky konania. Dieťa sa takto ocitá v neistej právnej situácii.

2.27 EHSV súhlasí s tým, že sa v návrhu stanovuje zavedenie lehoty ôsmich týždňov, do ktorých má požiadany štát rozhodnúť o žiadosti. Urýchlenie postupu je v najlepšom záujme dieťaťa.

2.28 EHSV akceptuje, že na základe Haagskeho dohovoru o únosoch detí rozhoduje súd štátu, v ktorom sa dieťa nachádza. EHSV dáva na zváženie, že miestom súdneho konania bude v prípade únosu dieťaťa väčšinou miesto únoscu. EHSV poukazuje na to, že nariadenie Brusel IIa už teraz stanovuje, že majú byť k dispozícii bezplatné poradenské centrá pre rodičov, ktorí pochádzajú z inej krajiny, než je krajina aktuálneho pobytu dieťaťa.

2.29 EHSV sa zasadzuje za to, aby sa v záujme celkového urýchlenia postupu návratu prijali spoločné minimálne normy, vrátane jednotného postupu výkonu rozhodnutí.

⁽³⁾ COM(2016) 411/2, s. 8.

3. Konkrétne pripomienky

3.1 EHSV sa domnieva, že je potrebné riešiť právnu reguláciu týkajúcu sa prípadov, keď jeden z rodičov pochádza z krajiny mimo Európskej únie. Migrácia a celosvetová výmena tovarov a služieb vedú k nárastu počtu týchto prípadov. EHSV považuje za potrebné uzatvoriť bilaterálne dohody predovšetkým s krajinami, ktoré nie sú signatármi Haagskeho dohovoru o únose detí.

3.2 EHSV sa domnieva, že je potrebné objasniť oblasť pôsobnosti nariadenia Brusel IIa. Komisia sa v návrhu nevyjadruje k otázke, či sa nariadenie vzťahuje na nové formy manželstiev a rozvodu. Čo sa rozumie pod pojmom „manželstvo“ nie je definované, predpokladá sa, že je to jasné. Ak by sa aj vychádzalo z „vnútroštátneho“ chápania manželstva, musia členské štáty dodržiavať článok 21 Charty základných práv EÚ, ktorý zakazuje diskrimináciu z dôvodu sexuálnej orientácie. EHSV navrhuje, aby sa v jednom z odôvodnení nariadenia uviedlo, že sa dodržiava článok 21.

V Bruseli 26. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k Oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov — Pripojenie pre konkurencieschopný jednotný digitálny trh — smerom k európskej gigabitovej spoločnosti

[COM(2016) 587 final]

(2017/C 125/07)

Samostatný spravodajca: **Ulrich SAMM**

Konzultácia	Európska komisia, 24.11.2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť
Dátum schválenia v sekcii	11.1.2017
Dátum schválenia v pléne	26.1.2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržali sa hlasovania)	163/2/1

1. Závěry a odporúčania

1.1 EHSV by chcel zdôrazniť skutočnosť, že digitálne technológie zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu v našom hospodárstve a spoločenskom živote. Značné investície do digitálnej infraštruktúry musia byť jednou z hlavných priorít, aby sme zostali konkurencieschopní a umožnili vznik nových podnikov a nových pracovných miest, predovšetkým vzhľadom na investície hlavných konkurentov Európy, ktorými sú USA a Ázia.

1.2 EHSV víta oznámenie a súvisiace iniciatívy EÚ týkajúce sa európskeho kódexu elektronickej komunikácie, Orgánu európskych regulátorov pre elektronické komunikácie (BEREC), akčného plánu 5G a programu podpory pre verejné orgány, ktoré chcú ponúkať bezplatný prístup k WiFi (Wi-Fi pre Európu).

1.3 Z dôvodu fragmentácie poskytovateľov sietí v Európe sú nevyhnutné usmernenia EÚ, aby sa dosiahla jednotná, celoeurópska modernizácia na podporu jednotného digitálneho trhu.

1.4 EHSV konštatuje, že strategické ciele na rok 2025 sú ambiciózne, ale realistické, hoci vo veľkej miere závisia od vnútroštátneho financovania (verejného a súkromného), pričom financovanie z prostriedkov EÚ sa využíva pri iniciovaní a koordinovaní projektov. EHSV v tejto súvislosti víta zriadenie a podporu siete úradov EÚ pre širokopásmové pripojenie na regionálnej alebo národnej úrovni, ktoré budú pomáhať miestnym orgánom pri uchádzaní sa o prostriedky zo štrukturálnych fondov a pri ich čerpaní.

1.5 EHSV takisto víta zavedenie systému poukážok, ktorého cieľom je znížiť administratívne náklady a záťaž, najmä pre menšie spoločnosti a malé a stredné podniky.

1.6 EHSV s potešením konštatuje, že z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) sa poskytujú značné finančné prostriedky na vysokorychlostné širokopásmové siete. Dôležitú úlohu zohráva aj Európsky fond pre strategické investície (EFSI). EHSV odporúča, aby sa táto úloha posilnila podporou veľkých európskych projektov v oblasti vysokorychlostných širokopásmových sietí, okrem iného aj pozdĺž základnej transeurópskej dopravnej siete, a stanovením vhodného finančného a regulačného rámca.

1.7 Plnohodnotné hospodárske a sociálne prínosy tohto prechodu na gigabitové pripojenie sa dosiahnu iba vtedy, ak Európa dokáže poskytnúť vysokokapacitné siete v mestských a vo vidieckych oblastiach a na všetkých úrovniach spoločnosti. Potrebné sú verejné investície, pretože samotný trh nepokryje všetky odľahlé oblasti a zraniteľným skupinám našej spoločnosti nezaručí minimálny prístup k digitálnym službám.

1.8 EHSV uznáva pozitívny trend v členských štátoch, pokiaľ ide o ciele v oblasti širokopásmového pripojenia stanovené v digitálnej agende pre Európu v roku 2010, ktoré slúžia ako základ politických a národných alebo regionálnych širokopásmových plánov.

1.9 EHSV s potešením víta iniciatívu s názvom „Wi-Fi pre Európu“ zameranú na bezplatné Wi-Fi pripojenie pre všetkých Európanov na verejných miestach, vo verejnej správe, v knižniciach, nemocniciach, ako aj vo vonkajších priestoroch. Táto iniciatíva by mala každému poskytnúť možnosť bezplatného internetového pripojenia, ktoré má rovnakú digitálnu identitu v celej EÚ. EHSV predovšetkým odporúča nasledovať príklad nariadenia eIDAS o digitálnej identite ⁽¹⁾, ktoré ponúka záruky ochrany údajov a bezpečnosti verejnosti proti zneužívaniu tejto služby (t. j. boj proti terorizmu).

2. Úvod

2.1 Internetové pripojenie s veľmi vysokou kapacitou je kľúčovou infraštruktúrou na prenos dát, podobne ako sú cesty, železnice, prístavy a letiská nevyhnutné na prepravu tovarov a osôb. Keďže prenos dát sa pre naše hospodárstvo a spoločenský život stáva čoraz dôležitejší, je pre našu spoločnosť rozhodujúce investovať do tejto infraštruktúry, aby sme si udržali konkurencieschopnosť a umožnili vznik nových podnikov a nových pracovných miest.

2.2 Internetové pripojenie je dôležité pre jednotný digitálny trh. Stratégia jednotného digitálneho trhu Komisie z mája 2015 vytvorila vhodné prostredie a podmienky na zavedenie pokročilých digitálnych sietí. EHSV sa podrobne venoval významu uvedených otázok vo viacerých stanoviskách ⁽²⁾, ⁽³⁾.

2.3 Očakávaná, že kvalita služieb internetového pripojenia sa do roku 2025 zlepší, sú dobre zdokumentované (napríklad v rámci verejnej konzultácie Európskej komisie).

2.4 Základné širokopásmové pripojenie dostupné v súčasnosti takmer každému Európanovi už nestačí. V nasledujúcich 10 rokoch budú potrebné širokopásmové siete s veľmi vysokou kapacitou (gigabit) pre širokú škálu aplikácií, ako je napríklad internet vecí (väčšinou bezdrôtový), cloud computing, vysoko výkonná výpočtová technika a veľké dáta, budúca generácia TV alebo virtuálna a rozšírená realita.

2.5 Kvalitu prenosu údajov charakterizuje nielen rýchlosť, ale aj čas odozvy a spoľahlivosť. Oveľa kratší čas odozvy než je v súčasnosti možný a vysoká spoľahlivosť, otvoria dvere novým aplikáciám, ktoré si vyžadujú rýchlu spätnoväzobnú kontrolu, ako napr. prepojenie a automatizácia pri jazde, diaľková chirurgia, hmatový internet alebo presná navigácia.

2.6 V oznámení COM(2016) 587, ku ktorému je priložený pracovný dokument útvarov Komisie SWD (2016) 300, sa uvádza koncepcia európskej gigabitovej spoločnosti s tromi strategickými cieľmi na obdobie do roku 2025:

- gigabitové pripojenie ako stimul sociálno-ekonomického rozvoja,
- pokrytie všetkých mestských oblastí a všetkých hlavných pozemných dopravných trás sieťami 5G (bezdrôtovými),
- prístup všetkých európskych domácností k internetovému pripojeniu s rýchlosťou minimálne 100 Mbit/s.

Všetky tri ciele sú nevyhnutné pre rast a zamestnanosť, konkurencieschopnosť a súdržnosť v Európe.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronicke transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 73-114).

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 487, 28.12.2016, s. 92.

⁽³⁾ TEN/601 *Online platformy* (pozri stranu ... tohto úradného vestníka).

3. Potreba koordinácie na úrovni EÚ

3.1 Európa sa musí vyrovnáť s prebiehajúcou modernizáciou digitálnej infraštruktúry svojich hlavných konkurentov v USA a Ázii. Európa má výhodu nižších spotrebiteľských cien za internetové služby vďaka väčšej hospodárskej súťaži v rámci vnútorného trhu, ako aj nevýhodu, ktorou je oveľa fragmentovanejšia sieť poskytovateľov. Je preto jasné, že sú potrebné usmernenia EÚ, aby sa dosiahla jednotná, celoeurópska modernizácia na podporu jednotného digitálneho trhu.

3.2 V tejto súvislosti EHSV víta oznámenie a súvisiace iniciatívy EÚ, ku ktorým sa vyjadril v konkrétnych stanoviskách ⁽⁴⁾, ⁽⁵⁾, ⁽⁶⁾, ⁽⁷⁾:

- Nový súbor pravidiel pre poskytovateľov prístupu na internet a komunikačných služieb – európsky kódex v oblasti elektronických komunikácií,
- Orgán európskych regulátorov pre elektronické komunikácie (BEREC),
- Akčný plán pre oblasť 5G.

Program podpory pre verejné orgány, ktoré chcú ponúkať bezplatné pripojenie WiFi

3.3 EHSV uznáva, že doteraz boli v členských štátoch prijaté ciele širokopásmového pripojenia stanovené v Digitálnej agende pre Európu v roku 2010 a slúžia ako referenčný bod pre politiky v členských štátoch. V skutočnosti mnohé členské štáty zosúladiли svoje národné alebo regionálne plány v oblasti širokopásmového pripojenia s týmito cieľmi.

3.4 EHSV tiež víta, že ciele boli prevzaté ako referenčné body podľa pravidiel a usmernení pre európske štrukturálne a investičné fondy a Nástroj na prepájanie Európy (širokopásmové pripojenie v rámci NPE), ako aj na základe usmernení štátnej pomoci v oblasti širokopásmového pripojenia.

3.5 V rámci strategických cieľov na rok 2025, ako sa uvádzajú v oznámení, sa stanovuje časový plán pre rozvíjanie európskej širokopásmovej infraštruktúry s vysokou kapacitou. Vychádzajú z predpokladu, že miera investícií sa zrýchli na ambiciózne, ale stále realistické hodnoty:

- gigabitové pripojenie pre všetky významné subjekty sociálno-ekonomickej interakcie,
- všetky mestské oblasti a všetky hlavné pozemné dopravné trasy s neprerušným pokrytím 5G,
- pripojenie 5G dostupné do roku 2020 ako plnohodnotná komerčná služba minimálne v jednom veľkom meste každého členského štátu,
- všetky európske domácnosti, či už vidiecke alebo mestské, budú mať prístup k internetovému pripojeniu s rýchlosťou zostupného spojenia minimálne 100 Mb/s, s možnosťou nadstavby na gigabitovú rýchlosť,
- členské štáty by mali účinne kombinovať verejnú podporu z grantov a finančných nástrojov v záujme dosiahnutia dlhodobých cieľov,
- do konca roka zriadenie fondu pre širokopásmové pripojenie, ktorý nadviaže na NPE a fond EFSI,
- zváženie potreby primeraných rozpočtových zdrojov na efektívne financovanie širokopásmového pripojenia v oblastiach s nedostatočným pokrytím v rámci finančného plánovania NPE po roku 2020,
- vyhradenie podpory zo štrukturálnych fondov prípadne s predbežným podielom na digitálnu transformáciu,
- zriadenie systému poukázok na verejné Wi-Fi pre verejné orgány, aby ponúkali bezplatné Wi-Fi pripojenie v mestských centrách,

⁽⁴⁾ TEN/612 Európsky kódex elektronickej komunikácie (prepracované znenie) (pozri stranu ... tohto úradného vestníka).

⁽⁵⁾ TEN/613 Orgán európskych regulátorov pre elektronické komunikácie (BEREC) (pozri stranu ... tohto úradného vestníka).

⁽⁶⁾ TEN/614 Internetové pripojenie v miestnych spoločnostiach (pozri stranu ... tohto úradného vestníka).

⁽⁷⁾ TEN/615 5G pre Európu: akčný plán (pozri stranu ... tohto úradného vestníka).

- výzva členským štátom, aby do konca roka 2017 vyhodnotili pokrok pri realizácii národných plánov širokopásmového pokrytia a aktualizovali ich,
  - zriadenie participatívnej platformy pre širokopásmové pripojenie do konca roka 2016 s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň zapojenia a spolupráce relevantných verejných a súkromných subjektov v oblasti investícií do širokopásmového pripojenia a pokrok v realizácii národných plánov širokopásmového pokrytia,
  - zriadiť a podporovať sieť úradov EÚ pre širokopásmové pripojenie na regionálnej alebo vnútroštátnej úrovni,
- do 1. júla 2018 posúdiť vplyv na náklady projektov širokopásmového pripojenia financovaných z prostriedkov EÚ a vydať usmernenie o podporovaní osvedčených postupov.

3.6 Plnohodnotné hospodárske a spoločenské prínosy tejto digitálnej transformácie sa dosiahnu iba vtedy, ak Európa dokáže zabezpečiť rozsiahle zavedenie a využívanie sietí s veľmi vysokou kapacitou vo vidieckych, ako aj mestských oblastiach a v celej spoločnosti. Trh však nevyrieši všetky problémy. Konkrétne:

- nepokryje odľahlé oblasti alebo
- nezníži výrazné rozdiely medzi zavádzaním vyspelých technológií a novými aplikáciami a dopytom zákazníkov po nových službách,
- nezaručí minimálny digitálny prístup zraniteľným skupinám našej spoločnosti.

Preto sa musia zavádzať plány verejnej podpory na dosiahnutie cieľov pre celú EÚ a pre všetkých Európanov.

4. Nové iniciatívy pre Európu

4.1 EHSV víta zriadenie a podporu siete úradov EÚ pre širokopásmové pripojenie na regionálnej alebo vnútroštátnej úrovni. To bude mať kľúčový význam pre vidiecke oblasti a malé spoločenstvá. Miestnym orgánom bude pomáhať pri uchádzaní sa o prostriedky zo štrukturálnych fondov a pri ich čerpaní tak, že miestnym orgánom bude poskytovať osvedčené postupy a poradenstvo. Pôjde aj o veľký krok smerom k rozvoju vidieckych oblastí.

4.2 Stratégie a nástroje EÚ sú technologicky neutrálne. Je však všeobecne známe, že napokon len optické vlákno môže zabezpečiť optimálny výkon. Staré monopoly (napríklad nemecký Telekom) by nemali brániť inštalácii optického vlákna, a zároveň naďalej investovať do infraštruktúry z medených káblov.

4.3 Len niektoré krajiny, ako napríklad Malta, Litva, Belgicko a Holandsko, už majú takmer úplné pokrytie prístupovými sieťami novej generácie. Inde je pokrytie prístupovými sieťami novej generácie menej rozvinuté. Niektoré členské štáty v súčasnosti s menej rozvinutou infraštruktúrou boli dokonca schopné preskočiť etapy technologického vývoja. Vďaka inštalácii optických vlákien získali výhodu.

4.4 „EDUROAM“, ktorý bol vyvinutý v EÚ pre univerzity a vedecké inštitúcie, je najväčším a najúspešnejším systémom roamingu bezplatného WiFi vo svete. Miliónom študentov a iným akademickým pracovníkom poskytuje voľný prístup k WiFi. EHSV s potešením poznamenáva, že tento úspech by mohol slúžiť ako príklad pre iniciatívu „Wi-Fi pre Európu“ pre všetkých Európanov na verejných miestach, vo verejnej správe, v knižniciach, nemocniciach, ako aj vo voľne dostupných vonkajších priestoroch. Táto iniciatíva by mala poskytnúť každému možnosť bezplatného internetového pripojenia, ktoré má rovnakú digitálnu identitu v celej EÚ. EHSV predovšetkým odporúča nasledovať príklad nariadenia eIDAS o digitálnej identite, ktorá ponúka záruky ochrany údajov a bezpečnosti verejnosti proti zneužívaniu tejto služby (t. j. boj proti terorizmu).

4.5 Poukážky sú určené na podporu MSP a budú ich používať miestne orgány na platbu za inštalované zariadenia (káble, antény, atď.). Spoločnosti inštalujúce tento materiál zašlú poukážky EÚ na vyplatenie. Okrem zníženia administratívnych nákladov a záťaží umožní systém ľahké monitorovanie a kvalitné ciele.

4.6 EHSV víta cieľ symetrie odosielania a sťahovania dát pre všetky subjekty sociálno-ekonomickej interakcie, pretože to bude mať zásadný význam pre mnohé ďalšie aplikácie.

4.7 EHSV žiada zavedenie takeého systému, ktorý zraniteľným koncovým užívateľom zabezpečí prístup k primeranému a dostatočnému pripojeniu, ktoré im umožní zúčastňovať sa na sociálnom a ekonomickom živote v modernej spoločnosti. Iniciatíva „WiFi pre Európu“ by mohla byť jednou zo súčastí tohto systému.

4.8 Regulačné stimuly pre prevádzkovateľov sietí na podporu cieľov stanovených v oznámení COM(2016) 587 by nemali byť v rozpore s inými dôležitými cieľmi, akým je napríklad neutralita siete.

4.9 V dlhodobom horizonte by ľudia vo vidieckych oblastiach mali mať tiež možnosť využívať zdravú hospodársku súťaž a slobodne si zvoliť poskytovateľa prístupu k internetu. Regulačné opatrenia by preto tiež mali poskytovať stimuly na takúto súťaž.

4.10 Technológia 5G umožní nielen nové mobilné aplikácie, ale bude tiež slúžiť ako technologický most, ktorý urýchli vysokorychlostné pripojenie vo vidieckych oblastiach. Avšak len infraštruktúra z optických vlákien bude poskytovať stabilitu a spoľahlivú šírku pásma, ktoré sú nevyhnutné pre mnohé nové aplikácie.

5. Financovanie

5.1 EHSV s uspokojením konštatuje výrazné zvýšenie objemu finančných prostriedkov v európskych štrukturálnych a investičných fondoch (EŠIF) na vysokorychlostné širokopásmové siete z 2,7 miliárd v rokoch 2007 – 2013 na približne 6 miliárd EUR na obdobie 2014 – 2020. Očakáva sa, že väčšina týchto investícií bude vo forme grantov. Vďaka stimulačnému účinku na národné a/alebo regionálne spolufinancovanie a súkromné spolufinancovanie sa očakáva, že 9 až 10 miliárd EUR sa investuje do širokopásmových sietí v programovom období 2014 – 2020. To bude mať kľúčový význam pre komerčné investície na poskytovanie vysokorychlostného pripojenia pre vidiecke obyvateľstvo.

5.2 Dôležitú úlohu zohráva aj Európsky fond pre strategické investície (EFSI). Táto úloha by sa mohla posilniť podporou veľkých európskych projektov v oblasti vysokorychlostných širokopásmových sietí (napr. pozdĺž základnej transeurópskej dopravnej siete, priemyselné gigabajty, Priemysel 4.0) a účasťou zástupcov GR CONNECT v riadiacom výbore EFSI. Komisia by tiež mala konať proaktívne a stanoviť vhodný finančný a regulačný rámec.

5.3 Nástroj na prepájanie Európy (NPE) v oblasti digitálnych technológií disponuje rozpočtom v objeme 150 miliónov EUR určeným na podporu zavádzania najmodernejšej širokopásmovej infraštruktúry na základe poskytovania finančných nástrojov prostredníctvom Európskej investičnej banky (EIB). Pri zložke širokopásmového pripojenia NPE sa očakáva, že prostredníctvom osobitného fondu pre infraštruktúru širokopásmových sietí sa získajú dodatočné investície v objeme najmenej jednej miliardy EUR, ktoré by mohli byť ďalej doplnené prostriedkami z EFSI.

V Bruseli 26. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru o Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronickej komunikácie

(Prepracované znenie)

[COM(2016) 590 final – 2016/0288 (COD)]

(2017/C 125/08)

Spravodajca: **Jorge PEGADO LIZ**

Konzultácia	Európsky parlament 24. 10. 2016 Rada 9. 11. 2016
Právny základ	článok 114 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť
Dátum schválenia v sekcii	11. 1. 2017
Dátum schválenia v pléne	26. 1. 2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	162/3/23

1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV vyjadruje súhlas so všeobecným zámerom návrhu Komisie o európskom kódexe elektronickej komunikácie, s jeho vhodným načasovaním, formou spracovania témy a so spôsobom prístupu ku kodifikácii a prepracovaniu štyroch platných smerníc (rámcová smernica, smernica o povolení, prístupová smernica, smernica univerzálnej služby), pričom ich spája do jednej smernice a zjednodušuje súčasnú štruktúru s cieľom posilniť jej súdržnosť a prístupnosť v súlade s cieľom dosiahnutia regulačnej vhodnosti (REFIT).

1.2 EHSV poukazuje najmä na ťažkosti pri prepracovaní jednotlivých spomínaných smerníc a zdôrazňuje vysokú úroveň právnej činnosti vykonanej po prvý raz, ale upozorňuje na potrebu dôkladnej revízie rôznych jazykových verzí s cieľom opraviť niekoľko menších chýb vo formulácii.

1.3 EHSV súhlasí s hlavnými cieľmi návrhu v snahe zabezpečiť lepšie pripojenie na internet pre všetkých občanov a podniky v rámci celého balíka iniciatív, aby boli investície do nových vysokokvalitných infraštruktúr atraktívnejšie pre všetky podniky v celej EÚ, a to na miestnej úrovni, ako aj za hranicami štátov.

1.4 Výbor však ľutuje rozhodnutie vynechať smernicu o súkromí, ktorá by mala byť pre občanov jasným dôkazom pozitívneho úsilia Únie v tejto oblasti. Návrh tak prichádza o jeden z najdôležitejších pilierov zaručujúcich hlavné záujmy používateľov siete a je slabou stránkou návrhu.

1.5 Zároveň tiež ľutuje, že Komisia si zvolila smernicu s rôznymi spôsobmi harmonizácie, pričom mnohé dôležité otázky ponechala na rozhodnutie členských štátov, čím nezabráni fragmentácii trhov, namiesto toho, aby sa rozhodla pre priamo uplatniteľné nariadenie a stanovila vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľov, a tým prispela k väčšej integrácii jednotného trhu.

1.6 EHSV podporuje hlavné prvky navrhovaného režimu, a to najmä:

a) obavy v súvislosti s dostupnosťou služieb pre používateľov so zdravotným postihnutím a zároveň potrebu lepšieho vymedzenia práv koncových používateľov, ale pod zásadnou podmienkou uplatňovania pravidiel EÚ o ochrane spotrebiteľa, najmä smerníc 93/13/EHS, 97/7/ES a 2011/83/EÚ;

- b) vhodnú formuláciu nových pojmov a definície s dôrazom na objasnenie a výklad právneho rámca;
- c) zmenu postupov pri analýze trhu a kodifikáciu najlepších súčasných postupov s cieľom zabezpečiť, aby sa povinnosti týkajúce prístupu zaviedli len v nevyhnutných prípadoch na riešenie zlyhaní maloobchodného trhu a zabezpečenie dodávky konečnému používateľovi, a zároveň poskytnutie konkurenčnej ponuky;
- d) uľahčenie spoločného využívania frekvenčného spektra v sieťach 5G a podporovanie prístupu koncových používateľov k sieti Wi-Fi, pričom spoločné využívanie spektra na základe všeobecného oprávnenia alebo individuálnych práv na používanie môže zabezpečiť intenzívnejšie a účinnejšie využívanie tohto vzácného zdroja;
- e) posilnenie nezávislosti národných regulačných orgánov a iných príslušných orgánov zdôrazňujú najmä osobitné záruky udelené pri výbere, obmedzení trvania mandátov, nezávislej správe a odvolávaní členov príslušných riadiacich orgánov.

1.7 EHSV naopak vyjadruje vážne výhrady a dôvodné pochybnosti, najmä pokiaľ ide o aspekty týkajúce sa:

- a) určitých zmien v univerzálnej službe, prostredníctvom ktorých by pod zámienkou údajnej modernizácie organizácie týchto služieb v skutočnosti došlo k nahradeniu týchto služieb a dokonca odstráneniu viacerých povinností, ako sú verejné telefónne automaty, úplné telefónne zoznamy a informácie o telefónnych číslach, z jej rozsahu uplatňovania, čím by očakávaný výsledok stratil svoje opodstatnenie;
- b) vymedzenia pojmu funkčného širokopásmového pripojenia, pretože na základe tohto vymedzenia by mohlo dôjsť k vytvoreniu svojvoľného zoznamu dostupných internetových služieb namiesto pripojenia minimálnej neutrálnej kvality, čo by mohlo v budúcnosti viesť k diskriminačným postupom na úkor koncových používateľov;
- c) odkazu na sociálnu pomoc alebo zabezpečenie, čiže na vnútroštátne rozpočty prostredníctvom daní, „aby bola koncovým používateľom s nízkym príjmom alebo s osobitnými sociálnymi potrebami poskytovaná podpora s cieľom zaručiť cenovú dostupnosť funkčného prístupu k internetu a hlasových komunikačných služieb minimálne v pevnom umiestnení“, čím dodávateľom služieb zanikajú takéto povinnosti a umožňuje im to pokrývať len výhodné odvetvia, čím sa zabezpečí ochrana ich záujmov a zúži rozsah univerzálnej služby, ako aj práva spotrebiteľov; rovnako aj na pokrytie nákladov na verejné služby sa odkazuje na verejné zdroje, keďže bola zrušená možnosť vzájomného rozdelenia nákladov, s ktorou sa predtým počítalo;
- d) výslovnej možnosti využitia metódy maximálnej harmonizácie práv koncových používateľov na nízku úroveň ochrany, čo vyústí do obmedzenia práv používateľov z dôvodu zjednodušenia a čo je v rozpore s postojom, ktorý EHSV opakovane obhajoval;
- e) zrušenia určitých regulačných povinností alebo zníženia predchádzajúcich práv alebo záruk pod nepreukázanou zámienkou, že už nie sú potrebné alebo sú zahrnuté vo všeobecných právnych predpisoch o ochrane spotrebiteľa, napríklad zrušenie právomocí národných regulačných orgánov zaviesť priamu reguláciu maloobchodných cien operátorov s významným trhovým vplyvom alebo určitých ustanovení o zmluvách, transparentnosti, rovnocennosti prístupu pre používateľov so zdravotným postihnutím, službách zoznamov a interoperabilite digitálneho televízneho vybavenia;
- f) nedostatočnej regulácie určitých postupov označených za nekalé praktiky v zmluvách s používateľmi, ako napríklad v prípade maximálneho trvania zmluvy alebo ukončenia zmluvy, obnovenia zmlúv v prípade ponuky vo forme balíkov, chýbajúcich sankcií na zabezpečenie efektívnosti procesu zmeny dodávateľa pre koncového používateľa, zachovania povinnosti odškodniť koncového používateľa za „hodnotu dotovaného zariadenia viazaného na zmluvu v čase jej uzavretia vypočítanú *pro rata temporis* a úhradu *pro rata temporis* všetkých ďalších akciových výhod, ktoré boli za také označené v čase uzavretia zmluvy“;

- g) a napokon skutočnosti, že návrh nereaguje na výslovnú žiadosť Rady o európsky kódex práv používateľov elektronických komunikačných služieb, ktorého cieľom by bolo vytvorenie jednoduchého a ľahko použiteľného nástroja na úrovni EÚ, ktorý by zahŕňal všetky práva používateľov elektronických komunikačných služieb v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT) a ochrany spotrebiteľa.

2. Stručné zhrnutie návrhu Komisie

2.1 Návrh smernice

2.1.1 V rámci stratégie pre jednotný digitálny trh ⁽¹⁾ a vzhľadom na nedávne rýchle a zásadné zmeny v štruktúrach trhu elektronických komunikácií a vznik predtým neznámych účastníkov trhu, ktorí museli konkurovať tradičným telekomunikačným operátorom, spolu s nárastom počtu a popularity online obsahových služieb, je potrebné vykonať revíziu a aktualizáciu regulačného rámca pre elektronické komunikácie z roku 2009, najmä s cieľom umožniť občanom a podnikom bezproblémový prístup k online činnostiam, ktoré by vykonávali podľa pravidiel spravodlivej hospodárskej súťaže. Zabezpečenie lepšieho pripojenia na internet pre všetkých občanov a podniky je hlavným cieľom, ktorý si Komisia stanovila v návrhu uverejnenom 14. septembra 2016 ⁽²⁾.

2.1.2 Tento návrh je súčasťou balíka, ktorého cieľom je zatriktívniť investície do nových vysokokvalitných infraštruktúr pre všetky podniky v celej EÚ, a to na miestnej úrovni, ako aj za hranicami štátov, a ktorý zahŕňa aj návrh nariadenia o Orgáne európskych regulátorov pre elektronické komunikácie (BEREC) a oznámenie Komisie na tému Pripojenie pre konkurencieschopný jednotný digitálny trh – smerom k európskej gigabitovej spoločnosti. Predložený bol aj akčný plán pre zavedenie služby 5G v celej EÚ od roku 2018 a návrh nariadenia na podporu internetového pripojenia v miestnych komunitách a na verejných priestranstvách – WIFI4EU.

2.1.3 Všetky tieto nástroje slúžia trom hlavným strategickým cieľom v oblasti pripojenia do roku 2025:

- a) všetky hlavné sociálno-hospodárske subjekty musia mať prístup k veľmi rýchlemu pripojeniu na úrovni gigabitov;
- b) všetky európske domácnosti, vidiecke alebo mestské, musia mať prístup k sieti, ktorá ponúka zostupné pripojenie na aspoň 100 Mbps, upraviteľné na rýchlosti v rádoch gigabitov;
- c) všetky mestské oblasti a všetky hlavné pozemné a železničné dopravné trasy musia mať neprerušené pokrytie sieťou 5G; strednodobým cieľom musí byť komerčne dostupné pripojenie 5G aspoň v jednom z veľkých miest v každom členskom štáte EÚ do roku 2020.

2.1.4 Návrh vychádza z článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a jeho cieľom je dobudovať vnútorný trh v oblasti elektronickej komunikácie a zabezpečiť jeho fungovanie, a to prostredníctvom horizontálneho prepracovania štyroch existujúcich smerníc (rámcová smernica, smernica o povolení, prístupová smernica, smernica univerzálnej služby), pričom ich spája do jednej smernice a zjednodušuje súčasnú štruktúru s cieľom posilniť jej súdržnosť a prístupnosť v súlade s cieľom dosiahnutia regulačnej vhodnosti (REFIT), čím návrh nadobúda formu skutočného európskeho kódexu elektronickej komunikácie.

2.1.5 V závislosti od jednotlivých tém uplatňuje návrh rôzne formy právnej harmonizácie od cielenej a selektívnej plnej harmonizácie, napríklad pokiaľ ide o pravidlá ochrany koncových používateľov, po minimálnu harmonizáciu právomocí národných regulačných orgánov (NRO) na vysokej úrovni alebo až maximálnu harmonizáciu v oblasti frekvenčného spektra.

2.1.6 Tento návrh vychádza z rozsiahlej verejnej konzultácie so zainteresovanými stranami počas obdobia 12 týždňov, zo špecializovaného externého poradenstva zo strany EP a Rady a viacerých štúdií podrobne uvedených a vysvetlených v posúdení vplyvu, ako aj zo stanoviska skupiny expertov na vysokej úrovni zriadenej v rámci štúdie SMART 2015/0005.

⁽¹⁾ COM(2015) 192 final.

⁽²⁾ COM(2016) 590 final.

2.1.7 Predkladaným návrhom chce Komisia dosiahnuť tieto ciele:

- a) intenzívnejšiu hospodársku súťaž a väčšiu predvídateľnosť investícií;
- b) lepšie využívanie rádiových frekvencií;
- c) väčšiu ochranu spotrebiteľov v tých oblastiach, kde sú všeobecné pravidlá ochrany spotrebiteľov nedostatočné vzhľadom na osobitné potreby sektora;
- d) bezpečnejšie online prostredie pre používateľov a spravodlivejšie pravidlá pre všetkých účastníkov trhu.

2.1.8 Stručne povedané, niektoré navrhované zmeny, najmä tie, ktoré sa týkajú spektra, univerzálnej služby, prístupu, koncových užívateľov, číslovania a politického riadenia, majú za cieľ zaviesť jasné pravidlá, umožniť zainteresovaným stranám, aby ľahko pochopili svoje práva a povinnosti a zabrániť prílišnej regulácii a administratívne zaťaženiu.

2.1.9 Navrhované zmeny zahŕňajú najmä: zjednodušenie a geografické zameranie regulácie prístupu; využívanie (kedykoľvek je to možné) všeobecných povolení namiesto jednotlivých licencií v oblasti frekvenčného spektra; podporovanie sekundárnych trhov frekvenčného spektra; odstránenie určitých povinností univerzálnej služby, ako sú požiadavky na zabezpečenie poskytovania telefónnych automatov a fyzických telefónnych zoznamov; zúženie rozsahu uplatňovania univerzálnej služby; objasnenie rozsahu pôsobnosti regulačného rámca a odstránenie povinností v oblasti ochrany spotrebiteľa, a to v prípadoch, keď ich už riešia horizontálne právne predpisy alebo ich splnil trh; harmonizáciu a sprehľadnenie pravidiel a riadenia číslovania v kontexte M2M.

2.1.10 Komisia zároveň navrhuje posilnenie úlohy národných regulačných orgánov a orgánu BEREC s cieľom zabezpečiť jednotné a predvídateľné uplatňovanie pravidiel v rámci celého jednotného digitálneho trhu obmedzením súčasnej fragmentácie a nezrovnalostí s cieľom podporiť účinné riadenie nových inštitúcií⁽³⁾.

2.2 Metóda prepracovaného znenia (recast)

2.2.1 Komisia nevykonala len obyčajnú „kodifikáciu“ a zahrnula obsah viacerých predchádzajúcich smerníc do harmonizovaného a súdržného celku, avšak bez zmeny obsahu, ako to zvyčajne robí vo väčšine prípadov. Namiesto toho využila možnosť, ktorú jej poskytuje medziinštitucionálna dohoda podpísaná 28. novembra 2001⁽⁴⁾, aby zároveň s horizontálnou integráciou rôznych skorších aktov do jediného legislatívneho aktu zaviedla hĺbkové a podstatné zmeny systému (tzv. „podstatné zmeny“).

2.2.2 Pri tomto type legislatívneho zjednodušenia, kodifikácie a podstatných zmien právneho rámca legislatívneho aktu sa v plnej miere uplatňuje bežný legislatívny proces EÚ (bod 5 dohody), ku ktorému EHSV vypracuje stanovisko, a návrh na prepracovanie sa riadi súborom kritérií a pravidiel výslovne stanovených v bodoch 6 a 7 uvedenej dohody.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Aspekty, ktorými sa toto stanovisko nebude zaoberať

3.1.1 EHSV sa nielen vzhľadom na obmedzenia týkajúce sa dĺžky jeho stanovísk, ale aj na samotnú povahu návrhu domnieva, že by sa nemal znovu vyjadriť k aspektom, ktoré boli do predkladaného návrhu prevzaté bez zmeny z predchádzajúcich legislatívnych aktov, pokiaľ to nebude vyslovene nevyhnutné na pochopenie niektorých analyzovaných bodov.

3.1.2 EHSV už mal vo svojich predchádzajúcich stanoviskách možnosť podrobne sa vyjadriť ku všetkým týmto témam a v tejto súvislosti svoje postoje len potvrdzuje.

3.1.3 V predkladanom stanovisku sa tiež podrobne nevyjadrí k aspektom týkajúcim sa štruktúry a fungovania orgánu BEREC, ktoré budú podrobne analyzované v stanovisku, na ktorom sa pracuje súběžne s týmto stanoviskom.

⁽³⁾ COM(2016) 591 final.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES C 77, 28.3.2002, s. 1.

3.2 *Posúdenie všeobecného smerovania skúmaného návrhu*

3.2.1 EHSV by chcel v prvom rade vyjadriť, že víta vhodné načasovanie iniciatívy Komisie, ktorá je plne odôvodnená situáciou na trhu, technologickým vývojom a právnou ochranou používateľov elektronických komunikácií, potrebou prepracovať právny rámec, ktorý by občanom a podnikom umožnil bezproblémový prístup k činnostiam online a ich vykonávanie podľa pravidiel spravodlivej hospodárskej súťaže. Víta tiež použitý postup „prepracovania“ (recast), ktorý je veľmi vhodným nástrojom vo všeobecnom rámci programu REFIT, ale vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia tento postup využíva veľmi zriedkavo.

3.2.2 EHSV v tomto konkrétnom kontexte víta, ako Komisia správne uplatnila zložitý postup „prepracovania“ (prepracované znenie) a pritom dôsledne formálne dodržala stanovené pravidlá, ľutuje však, že Komisia sa nerozhodla zároveň uverejniť verziu so zapracovanými zmenami, ktorá by bola čitateľnejšia, ako to navrhol pri viacerých príležitostiach.

3.2.3 Chcel by tiež vyjadriť svoj súhlas s väčšinou nových pravidiel zavedených v návrhu nového legislatívneho aktu a so spôsobom, ako sú tieto právne nástroje zosúladené s inými politikami EÚ, či už ide o platnú špecifickú reguláciu v danom sektore, konkrétne zásady práva hospodárskej súťaže alebo horizontálne právne predpisy v oblasti ochrany spotrebiteľa.

3.2.4 EHSV sa však domnieva, že ak by sa namiesto (ktoré nie je celkom odôvodnené) tak komplexnej a rozsiahlej smernice s mnohými aspektmi ponechanými na vnútroštátnu reguláciu zvolilo rámcové nariadenie, ktoré by bolo priamo a jednotne uplatniteľné vo všetkých členských štátoch, ako navrhovala Komisia, dosiahli by sa rozsiahlejšie zjednodušenia a právna istota, pričom niektoré zahrnuté témy podliehajúce rôznym stupňom harmonizácie podľa podmienok trhu a podstaty daných tém by upravovali špecifické smernice. Čas potrebný na prijatie tejto smernice (najmenej 18 mesiacov), jej transpozíciu (nie menej ako 2 roky), a jej implementáciu odsúva skutočné nadobudnutie účinnosti nového režimu najskôr na rok 2021 až 2022.

3.2.5 Na druhej strane, vynechanie smernice o súkromí, ktorej návrh bol uverejnený 10. januára 2017 [COM(2017) 10 final], čo je jedna z ústredných a najdôležitejších tém balíka, je síce pochopiteľné z dôvodu legislatívneho harmonogramu, no predstavuje slabú stránku návrhu, ktorý je ochudobnený o jeden z najvýznamnejších pilierov zabezpečujúcich hlavné záujmy používateľov siete. Zosúladenie súčasnej legislatívy s budúcim nástrojom o súkromí sa tým odsúva do ďalšej budúcnosti a vznikajú väčšie ťažkosti pri transpozícii a implementácii všetkých opatrení.

3.2.6 Vynechané bolo aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o roamingu vo verejných mobilných komunikačných sieťach v rámci Únie⁽⁵⁾ a určité aspekty oznámenia Komisie na tému Podpora zdieľaného využívania zdrojov rádiového frekvenčného spektra na vnútornom trhu, ktoré mali byť zaradené do tohto kódexu⁽⁶⁾.

3.2.7 A napokon je zjavné, že návrh nereaguje na výslovnú žiadosť Rady o európsky kódex práv používateľov elektronických komunikačných služieb, ktorého cieľom by bolo vytvorenie jednoduchého a ľahko použiteľného nástroja na úrovni EÚ, ktorý by zahŕňal všetky práva používateľov elektronických komunikačných služieb v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT) a ochrany spotrebiteľa⁽⁷⁾, a zároveň nezohľadňuje zámer vyjadrený v rámci digitálnej agendy uverejniť do roku 2011 Kódex EÚ práv v online prostredí, ktorý by jasne a zrozumiteľne zhrnul súčasné práva používateľov digitálnych služieb v EÚ⁽⁸⁾.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 *Predmet úpravy a zameranie*

EHSV víta snahu Komisie zdôrazniť v článku 1 otázku dostupnosti služieb pre používateľov so zdravotným postihnutím, ako aj potrebu lepšieho vymedzenia práv koncových používateľov. V tejto súvislosti je obzvlášť dôležitá výhrada vyjadrená v článku 1 ods. 4, podľa ktorého sa ustanovenia tejto smernice uplatňujú bez toho, aby boli dotknuté pravidlá Únie o ochrane spotrebiteľa, najmä smernice 93/13/EHS a smernice 2011/83/EÚ, a vnútroštátne pravidlá, ktoré sú v súlade s právom Únie, ku ktorým EHSV práve vypracoval hodnotiace správy (informačné správy INT/795 a 796 prijaté 15. decembra 2016).

⁽⁵⁾ COM(2011) 402 final.

⁽⁶⁾ COM(2012) 478 final.

⁽⁷⁾ 3017. zasadnutie Rady 31. mája 2010.

⁽⁸⁾ COM(2010) 245 final.

4.2 Vymedzenie pojmov

Pokiaľ ide o definície, EHSV zdôrazňuje správnosť formulácie nových pojmov, ako sú „sieť s veľmi vysokou kapacitou“, „interpersonálna komunikačná služba“, „interpersonálna komunikačná služba s číslovaním“, „interpersonálna komunikačná služba bez číslovania“, „bezpečnosť“ sietí a služieb, „bezdrôtový prístupový bod s malým dosahom“, „rádiová miestna počítačová sieť“ (RLAN), „spoločné používanie rádiového frekvenčného spektra“, „harmonizované rádiové frekvenčné spektrum“, „stredisko tiesňového volania“ (PSAP), „najvhodnejšie stredisko tiesňového volania“, „tiesňová komunikácia“, „tiesňová služba“, ktoré majú význam pre právny rámec.

4.3 Ciele

4.3.1 Pokiaľ ide o ciele, výbor poukazuje na relevantný aspekt spolupráce medzi národnými regulačnými orgánmi a inými príslušnými orgánmi, ako aj medzi členskými štátmi a orgánom BEREC pri plnení týchto cieľov, hoci „model“, ktorý uprednostňuje, sa uberať iným smerom, ako uviedol vo svojom stanovisku o novom štatúte orgánu BEREC.

4.3.2 V tejto súvislosti je obzvlášť dôležité vyzdvihnúť opätovné vymedzenie povinností národných regulačných orgánov a iných príslušných orgánov, ako aj orgánu BEREC, stanovených v článku 3 ods. 2.

4.3.3 Dôležitá je tiež spolupráca medzi členskými štátmi v rámci skupiny pre politiku rádiového frekvenčného spektra zriadenej rozhodnutím Komisie 2002/622/ES navzájom a s Komisiou a na ich žiadosť aj s Európskym parlamentom a Radou pri podporovaní strategického plánovania a koordinácii prístupov k politike rádiového frekvenčného spektra v Únii.

4.4 Niektoré relevantné oblasti

4.4.1 Keďže v rámci tohto stanoviska nie je možné vykonať analýzu všetkých príslušných ustanovení, EHSV sa chcel zamerať na niektoré oblasti, ktoré majú podľa neho väčší význam pre spoločnosť.

4.4.2 Regulácia prístupu

4.4.2.1 EHSV víta skutočnosť, že pravidlá prístupu neboli podstatne zmenené a súhlasí s Komisiou, pokiaľ ide o zjednodušenie postupov a podporovanie všadeprítomného pripojenia a veľmi vysokej kapacity, ktoré sú ústredným cieľom regulačného rámca v tomto sektore, ako aj o podporu hospodárskej súťaže, dokončenie vnútorného trhu a ochranu spotrebiteľov.

4.4.2.2 EHSV podporuje konkrétne zmeny regulácie trhu, na základe ktorých budú mať regulačné orgány povinnosť identifikovať investičné zámery a umožniť verejným orgánom hľadať investorov v oblastiach s nedostatočným pokrytím. To by malo zvýšiť transparentnosť plánov zavádzania siete, poskytnúť investorom väčšiu predvídateľnosť a umožniť regulačným orgánom, aby vo svojej analýze trhu lepšie zohľadnili geografické špecifiká.

4.4.2.3 Súhlasí s Komisiou, pokiaľ ide o zmenu postupov pri analýze trhu a kodifikáciu najlepších súčasných postupov s cieľom zabezpečiť, aby sa povinnosti týkajúce prístupu zaviedli len v nevyhnutných prípadoch na riešenie zlyhaní maloobchodného trhu a zabezpečenie dodávky konečnému používateľovi, a súčasne poskytnutie konkurenčnej ponuky. EHSV však nepovažuje predĺženie lehoty na analýzu trhu z troch na päť rokov za opodstatnené.

4.4.2.4 EHSV tiež súhlasí s tým, že hospodárska súťaž založená na infraštruktúre je jednou z najúčinnějších foriem poskytovania nového alebo lepšieho internetového pripojenia v tých oblastiach, kde hustota obyvateľstva umožňuje zavedenie viac ako jednej siete.

4.4.3 Pridelovanie spektra

4.4.3.1 Napriek tomu, že EÚ ako prvá vyvinula bezdrôtové technológie 4G, dochádza k oneskoreniu ich zavádzania v porovnaní s inými regiónmi. Vzhľadom na to, že pridelovanie a riadenie spektra spadá v zásade do právomoci členských štátov, táto skutočnosť bola vo všeobecnosti označovaná ako príčina fragmentácie trhov s priamym negatívnym vplyvom na bezdrôtové sieťové pokrytie a jeho rozšírenie do celej Európy, a ak bude pretrvávať, ohrozí úspešné zavedenie služieb 5G v Európe a zavádzanie nových inovačných služieb.

4.4.3.2 Z tohto dôvodu je zámerom návrhu zaviesť súbor spoločných pravidiel, ako je napríklad minimálna doba platnosti licencie s cieľom zabezpečiť návratnosť investícií, väčší priestor pre obchodovanie so spektrom, konzistentnosť a objektívnosť regulačných opatrení (rezerva, pravidlá organizácie pridelovania, maximálne ceny, bloky frekvenčného spektra, mimoriadna rezerva spektra) a partnerské preskúmanie medzi národnými regulačnými orgánmi s cieľom zabezpečiť konzistentné postupy pridelovania v rámci orgánu BEREC. Operátori by sa zase mali zaviazat', že budú efektívne využívať spektrum, ktoré im bolo pridelené.

4.4.3.3 EHSV súhlasí s týmto novým prístupom, pretože okrem urýchlenia postupov pridelovania frekvenčného spektra pre elektronické komunikácie s jasnými lehotami pre sprístupnenie spektra na trhu poskytne investorom do novej generácie bezdrôtového širokopásmového pripojenia väčšiu predvídateľnosť a konzistentnosť z hľadiska budúcich licenčných modelov a základných podmienok pre pridelenie alebo obnovenie vnútroštátnych práv v oblasti frekvenčného spektra.

4.4.3.4 EHSV napokon víta uľahčenie spoločného využívania frekvenčného spektra v sieťach 5G a podporu prístupu koncových používateľov k sieti Wi-Fi. Spoločné využívanie spektra na základe všeobecného oprávnenia alebo individuálnych práv na používanie môže zabezpečiť intenzívnejšie a účinnejšie využívanie tohto vzácneho zdroja. Používatelia rádiového frekvenčného spektra budú mať v režime všeobecného oprávnenia významnejšiu regulačnú ochranu pred škodlivými vplyvmi, aby sa odstránili prekážky zavádzania prístupových bodov Wi-Fi a aby bol prístup koncových používateľov k bezdrôtovému pripojeniu na internet jednoduchší.

4.4.4 Opätovné vymedzenie režimu univerzálnej služby

4.4.4.1 „Obnovený“ režim univerzálnej služby a zmeny služieb a pravidiel ochrany koncových používateľov sú aspekty, ku ktorým má EHSV najväčšie výhrady. Univerzálna služba už okrem toho bola jednou z oblastí, ktoré EHSV vo svojich predchádzajúcich stanoviskách najviac kritizoval.

4.4.4.2 Rozšírenie tejto služby o iné služby, ako sú mobilné služby a širokopásmové internetové pripojenie, je už dávno prioritou. Pod zámienkou údajnej modernizácie organizácie univerzálnej služby sa však v návrhu v skutočnosti nahrádza táto služba a dokonca dochádza k odstráneniu viacerých povinností, ako sú verejné telefónne automaty, úplné telefónne zoznamy a informácie o telefónnych číslach, z jeho rozsahu uplatňovania, čím by očakávaný výsledok stratil svoje opodstatnenie. EHSV ešte nevie, či je tento sektor dostatočne vyspelý na to, aby zaručil, že bez povinnej univerzálnej služby sa tieto služby budú naďalej poskytovať. Skutočnosť, že článok 82 umožňuje členským štátom „naďalej zaručovať dostupnosť a cenovú prijateľnosť iných služieb“ nezávisí len od toho, či sa „potreba týchto služieb náležite preukáže po zohľadnení vnútroštátnych okolností“, a otvára zároveň priestor na to, aby boli tieto služby v krátkodobom horizonte zrušené vzhľadom na náklady súvisiace s ich poskytovaním.

4.4.4.3 EHSV spochybňuje vymedzenie pojmu funkčného širokopásmového pripojenia, pretože na základe tohto vymedzenia by mohlo dôjsť k vytvoreniu svojvoľného zoznam dostupných internetových služieb namiesto pripojenia minimálnej neutrálnej kvality, čo by mohlo v budúcnosti viesť k diskriminačným postupom na úkor koncových používateľov.

4.4.4.4 Je pravda, že podľa článku 79 majú členské štáty zabezpečiť, „aby mali všetci koncoví používatelia na ich území prístup k funkčnému internetu a hlasovým komunikačným službám v predpísanej kvalite vrátane potrebného pripojenia minimálne v pevnom umiestnení, a to pri cenovej dostupnosti zodpovedajúcej špecifickým vnútroštátnym podmienkam“, alebo dokonca „môžu od podnikov poskytujúcich tieto služby vyžadovať, aby koncovým používateľom ponúkli tarifné možnosti alebo balíky, ktoré sú odlišné od tých poskytovaných za normálnych obchodných podmienok“, a zaviedli „jednotné tarify vrátane vypočítania geografického priemeru na celom území“.

V článku 80 ods. 4 a 5 návrhu sa odkazuje na sociálnu pomoc alebo zabezpečenie, čiže na vnútroštátne rozpočty prostredníctvom daní, „aby bola koncovým používateľom s nízkym príjmom alebo s osobitnými sociálnymi potrebami poskytovaná podpora s cieľom zaručiť cenovú dostupnosť funkčného prístupu k internetu a hlasových komunikačných služieb minimálne v pevnom umiestnení“, čím dodávateľom služieb zanikajú takéto povinnosti.

4.4.4.5 Okrem toho celý systém financovania verejnej služby v prípade, že národný regulačný orgán zistí, že podnik znáša neprimerané zaťaženie, sa obmedzil na zavedenie „mechanizmu, ktorým sa podniku za transparentných podmienok uhradia stanovené čisté náklady z verejných fondov“, čiže znovu sa na pokrytie nákladov na verejné služby žiadajú prostriedky zo štátneho rozpočtu získané formou daní (najmä ak v neziskových oblastiach, kde sa poskytuje služba občanom, nie sú poskytovatelia), keďže bola zrušená možnosť vzájomného rozdelenia nákladov, s ktorou sa predtým počítalo v článku 13 písm. b) zrušenej smernice (v ktorom sa uvádza „b) rozdelenie čistých nákladov záväzkov univerzálnej služby medzi poskytovateľov elektronických komunikačných sietí a služieb“).

4.4.5 Práva koncových používateľov

4.4.5.1 Bod, ku ktorému však má EHSV najviac výhrad, je nová kapitola o právach koncových používateľov, pretože riešenia prijaté v návrhu nezohľadňujú žiadne z jeho stanovísk na túto tému, a to počnúc možnosťou maximálnej harmonizácie v súlade s článkom 94 návrhu. EHSV zastáva názor, že v otázkach týkajúcich sa práv spotrebiteľov by mali byť prijaté buď smernice minimálnej harmonizácie alebo nariadenia, ktoré stanovujú čo najvyššiu úroveň ochrany spotrebiteľov.

4.4.5.2 Považuje za neprijateľné zrušenie určitých regulačných povinností alebo zníženie predchádzajúcich práv alebo záruk pod nepreukázanou zámenkou, že už nie sú potrebné alebo sú zahrnuté vo všeobecných právnych predpisoch o ochrane spotrebiteľa, a to napríklad zrušenie právomocí národných regulačných orgánov zaviesť priamu reguláciu maloobchodných cien operátorov alebo určitých ustanovení o zmluvách, transparentnosti, službách zoznamov a interoperabilite digitálneho televízneho vybavenia (články 95 až 98, 103 až 105).

4.4.5.3 V návrhu Komisie sa rovnako neuznáva, že treba lepšie regulovať určité situácie, ktoré boli označené za nekalé postupy v zmluvách s používateľmi, ako napríklad v prípade maximálneho trvania zmluvy alebo ukončenia zmluvy, obnovenia zmlúv v prípade ponuky vo forme balíkov, chýbajúcich sankcií na zabezpečenie efektívnosti procesu zmeny dodávateľa pre koncového používateľa, zachovania povinnosti odškodniť koncového používateľa za „hodnotu dotovaného zariadenia viazaného na zmluvu v čase jej uzavretia vypočítanú *pro rata temporis* a úhradu *pro rata temporis* všetkých ďalších akciových výhod, ktoré boli za také označené v čase uzavretia zmluvy“.

4.4.5.4 EHSV však víta niekoľko nových ustanovení, ako je napríklad lepšia zrozumiteľnosť zmlúv prostredníctvom zmluvy, ktorá zjednodušene zhrnie hlavné informácie, poskytovanie nástrojov na kontrolu spotreby, nástroje na porovnanie cien a kvality, zákaz diskriminácie na základe štátnej príslušnosti alebo krajiny pobytu.

4.5 Regulačné orgány a iné príslušné orgány

4.5.1 Pokiaľ ide o právomoci regulačných orgánov a iných príslušných orgánov, je obzvlášť potrebné preformulovať najmä znenie súčasného článku 5 ods. 1.

4.5.2 Konkrétne pokiaľ ide o nezávislosť národných regulačných orgánov a iných príslušných orgánov, dôležité sú najmä ustanovenia článkov 7 až 9 vzhľadom na osobitné záruky udelené pri výbere, obmedzení trvania mandátov, nezávislej správe a odvolávaní členov príslušných riadiacich orgánov.

4.6 Konsenzuálne riešenie sporov

4.6.1 Obzvlášť dôležitá je snaha zaručiť systémy transparentného, nediskriminačného, jednoduchého, rýchleho, spravodlivého a cenovo dostupného mimosúdneho riešenia sporov medzi spotrebiteľmi a podnikmi poskytujúcimi siete a/alebo služby elektronickej komunikácie, verejne dostupné služby elektronickej komunikácie okrem interpersonálnych komunikačných služieb bez číslovania, ktoré sa týkajú zmluvných podmienok a/alebo plnenia zmlúv o poskytovaní takýchto sietí a/alebo služieb.

4.6.2 Ešte dôležitejšie je, že členské štáty môžu rozšíriť prístup k týmto postupom iným koncovým používateľom, predovšetkým mikropodnikom a malým podnikom.

4.6.3 Ale v prípade cezhraničných sporov sa v návrhu predkladá riešenie, ktorého dosah je limitovaný tým, že na úrovni EÚ neexistujú mechanizmy pre tento druh sporov, a zamotáva sa do zložitej siete postupov s pochybnými výsledkami, či už pokiaľ ide o ich účinnosť alebo o reálne zaručenie spravodlivého zastúpenia záujmov v primeranom čase, aby sa nakoniec všetko skončilo v súdnom konaní.

V Bruseli 26. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Orgán európskych regulátorov pre elektronické komunikácie

[COM(2016) 591 final — 2016/0286(COD)]

(2017/C 125/09)

Samostatný spravodajca: **Jorge PEGADO LIZ**

Konzultácia	Európsky parlament, 24.10.2016 Rada Európskej únie, 25.10.2016
Právny základ	článok 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť
Prijaté v sekcii	11.1.2017
Prijaté v pléne	25.1.2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa hlasovania)	118/0/4

1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV vo viacerých svojich stanoviskách vždy obhajoval posilnenie funkcií, kompetencií a právomocí orgánu BEREC tak, aby mal potrebné možnosti na vykonávanie účinnej regulačnej úlohy v sektore na európskej úrovni.

1.2 Preto môže len naďalej vo všeobecnosti súhlasiť so zámerom, s ktorým bol návrh Komisie prijatý.

1.3 Vyjadruje však poľutovanie nad skutočnosťou, že Komisia nepristúpila skôr k tomu, čo nazýva možnosť 4, ktorú neodôvodnene zamietla, a uprednostňuje ponechať úlohy orgánu BEREC v oblasti obvyčajnej, aj keď aspoň posilnenej, spolupráce alebo koordinácie.

1.4 EHSV je presvedčený, ako už tvrdil, že len jedna možnosť, na základe ktorej sa orgán BEREC zmení na skutočný regulačný orgán, bude aj s vyhliadkou do budúcnosti schopná zaručiť primeranú reguláciu nových informačných služieb na celoeurópskej či celosvetovej úrovni, ktoré v súčasnosti nie sú zväčša regulované alebo sa na ne vzťahujú nejasné regulačné rámce (M2M, OTT a iné oblasti s veľkým významom pre Úniu, ako sú roamingové alebo nadnárodné trhy) či záväzné celoeurópske postupy prideľovania konkrétnych pásiem.

1.5 Tento aspekt si osobitne zaslúži dôkladné preskúmanie a zváženie, pokiaľ ide o zloženie, štruktúru a fungovanie odvolacej rady, s cieľom zaručiť jej vo všetkých situáciách skutočnú nezávislosť a neustrannosť a primeraný odvolací systém, a to najmä v prípade rozhodnutí týkajúcich sa cezhraničných sporov.

2. Krátke zhrnutie návrhu

2.1 Komisia vo svojom oznámení z mája 2015 s názvom Stratégia pre jednotný digitálny trh v Európe⁽¹⁾ (ďalej len „stratégia pre jednotný digitálny trh“) uviedla, že zmena trhového a technologického prostredia si vyžaduje posilnenie inštitucionálneho rámca, a to posilnením úlohy Orgánu európskych regulátorov pre elektronické komunikácie (ďalej len „orgán BEREC“). Európsky parlament vo svojom uznesení s názvom Smerom k aktu o jednotnom digitálnom trhu⁽²⁾ vyzval Komisiu, aby ešte viac integrovala jednotný digitálny trh a zabezpečila účinnejší inštitucionálny rámec, pričom jedným z prostriedkov by bolo posilnenie úlohy, možností a rozhodovacích právomocí orgánu BEREC s cieľom podporiť jednotné

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 176.

⁽²⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu z 19. januára 2016 o iniciatíve s názvom Smerom k aktu o jednotnom digitálnom trhu (TA (2016)0009).

uplatňovanie regulačného rámca pre elektronickú komunikáciu, umožniť účinný dohľad zo strany orgánu BEREC nad rozvojom vnútorného trhu a pomôcť mu riešiť cezhraničné spory.

2.2 Tento návrh by sa mal posudzovať spoločne s návrhom smernice, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronickej komunikácie⁽³⁾, v ktorom sa orgán BEREC poveruje plnením ďalších úloh, ktoré pomôžu zabezpečiť jednotné uplatňovanie regulačného rámca, a ktorý umožní podporiť rozvoj trhu elektronických komunikácií v celej únii. Orgán BEREC prispeje takisto k podpore prístupu k dátovému pripojeniu s veľmi vysokou kapacitou a jeho využívaniu, hospodárskej súťaže pri poskytovaní sietí a služieb elektronických komunikácií, ako aj k presadzovaniu záujmov občanov Únie.

2.3 Hlavným cieľom návrhu je teda posilniť inštitucionálnu úlohu orgánu BEREC, zlepšiť jeho štruktúru riadenia a zároveň orgán BEREC a Úrad BEREC zmeniť na plnohodnotnú agentúru so širším mandátom, aby bol schopný vykonávať svoje budúce úlohy v nadväznosti na prácu, ktorú už orgán BEREC uskutočnil, a na výmenu poznatkov s národnými regulačnými orgánmi, pričom sa jeho štruktúra, ako aj riadenie, prevádzka, plánovanie a zodpovednosti zosúladiť so spoločným vyhlásením Európskeho parlamentu, Rady a Komisie o decentralizovaných agentúrach z 19. júla 2012 (ďalej len „spoločný prístup“)⁽⁴⁾. Do nariadenia sa začleňujú aj úlohy, ktorými bol orgán BEREC poverený v nedávno prijatom nariadení (EÚ) 2015/2120, ktorým sa ustanovujú opatrenia týkajúce sa prístupu k otvorenému internetu a zrušujú roamingové príplatky⁽⁵⁾. Vynechala sa však revízia smernice o ochrane súkromia a elektronickej komunikácii⁽⁶⁾, ktorej návrh Komisia sľúbila na koniec roku 2016.

2.4 Na dosiahnutie tohto cieľa Komisia zvažovala štyri možnosti, pričom v prvej sa počíta so zachovaním súčasného stavu, druhá zahŕňa posilnenie poradnej úlohy a právomocí, tretia, ktorú uprednostňuje, spočíva v poradnej úlohe s určitými prednormatívnymi právomocami a lepším procesom preskúmania trhov a pridelovaním práva na používanie rádiového frekvenčného spektra, pričom ju podrobne opisuje, a 4. možnosť, ktorú Komisia hneď na začiatku zamietla, spočíva vo vytvorení skutočného regulačného orgánu EÚ ako agentúry posilnenej o potrebné zdroje na vykonanie presunu výkonných právomocí vrátane právomocí dohľadu a vykonávacích právomocí a o záväzné právomoci v oblastiach, v ktorých je potrebné zabezpečiť jednotné vykonávanie pravidiel EÚ.

2.5 V nasledujúcom texte sa opisuje právny vývoj vybratej možnosti, ktorého analýza bude uvedená ďalej.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 EHSV vo viacerých svojich stanoviskách⁽⁷⁾ obhajoval posilnenie funkcií, kompetencií a právomocí orgánu BEREC tak, aby mal potrebné možnosti na vykonávanie účinnej regulačnej úlohy v sektore na európskej úrovni. Preto môže len naďalej vo všeobecnosti súhlasiť so zámerom, s ktorým bol návrh Komisie prijatý.

⁽³⁾ COM(2016) 590 final, ku ktorému EHSV vypracoval stanovisko TEN/612 na tému Európsky kódex elektronickej komunikácie (pozri stranu ... tohto úradného vestníka).

⁽⁴⁾ Spoločné vyhlásenie Európskeho parlamentu, Rady EÚ a Európskej komisie o decentralizovaných agentúrach z 19. júla 2012.

⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2120 z 25. novembra 2015 (Ú. v. EÚ L 310, 26.11.2015, s. 1), EHSV prijal k tomuto návrhu stanovisko TEN/534, (Ú. v. EÚ C 177, 11.6.2014, s. 64).

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 31.7.2002, s. 37); táto situácia už bola analyzovaná v stanovisku TEN/612 na tému Európsky kódex elektronickej komunikácie (pozri stranu ... tohto úradného vestníka).

⁽⁷⁾ Napríklad:

- stanovisko EHSV k návrhu nariadenia, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 531/2012 z 13. júna 2012 [COM(2016) 399 final] (Ú. v. EÚ C 34, 2.2.2017, s. 162, bod 4.7),
- stanovisko EHSV k návrhom Komisie o nových opatreniach v rámci digitálneho jednotného európskeho trhu [COM(2013) 627 final a COM(2013) 634 final] (Ú. v. EÚ C 177, 11.6.2014, s. 64, bod 4.7.1),
- stanovisko EHSV k oznámeniu Komisie na tému Podpora zdieľaného využívania zdrojov rádiového frekvenčného spektra na vnútornom trhu [COM(2012) 478 final] (Ú. v. EÚ C 133, 9.5.2013, s. 22, bod 4.10),
- stanovisko EHSV o inkluzívnom digitálnom vnútornom trhu (Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 8, bod 3.1.1.1),
- stanovisko EHSV k oznámeniu Komisie o otvorení internetu a neutralite siete v Európe [KOM(2011) 222 v konečnom znení] (Ú. v. EÚ C 24, 28.1.2012, s. 139, bod 2.4.1),
- stanovisko EHSV k návrhu rozhodnutia, ktorým sa zriaďuje prvý program politiky rádiového frekvenčného spektra [COM(2010) 471 final] a oznámeniu Komisie – Široké pásmo v Európe: investície do digitálneho riadeného rastu [COM(2010) 472 final] (Ú. v. EÚ C 107, 6.4.2011, s. 53, body 2.13 a 2.14).

3.2 EHSV sa napriek tomu zameriava na riešenie, ktoré je bližšie možnosti 4, ktorú uviedla Komisia, keďže sa domnieva, že čisto kozmetické úpravy postavenia orgánu BEREC nepostačujú na to, aby sa zmenil na skutočný regulačný orgán.

3.3 Doslovne to uviedol vo svojom stanovisku TEN/534: „EHSV sa domnieva, že navrhované zmeny v súvislosti s postavením orgánu BEREC (napr. predseda rady regulačných orgánov bude svoju funkciu zastávať na plný úväzok) sa môžu ukázať ako nepostačujúce vzhľadom na výzvy spojené s konkurencieschopnosťou a nevyhnutnosťou vytvárať investičné stimuly, najmä na podporu širokopásmového pripojenia a sietí NGN/NGA.“ (bod 4.7.1).

3.4 Preto sa pri vykonávaní funkcií, v rámci ktorých sa dobre vie o nedostatku primeranej regulácie, ako sú napríklad nové celoeurópske alebo celosvetové informačné služby, ktoré v súčasnosti nie sú zväčša regulované alebo sa na ne vzťahujú nejasné regulačné rámce (M2M, OTT a iné oblasti s veľkým významom pre Úniu, ako sú roamingové alebo nadnárodné trhy), či záväzné celoeurópske postupy pridelovania konkrétnych pásiem súvisiacich s novými právomocami, ktoré sú orgánu BEREC pridelené nielen v tomto návrhu, ale ešte vo väčšej miere v návrhu európskeho kódexu elektronickej komunikácie, nezdá prijateľné zachovať činnosti orgánu BEREC len na úrovni síce posilnenej, ale obvyčajnej spolupráce či koordinácie.

3.5 Tento návrh určite nepredstavuje víziu do budúcnosti, pokiaľ ide o väčšiu integráciu digitálneho jednotného trhu, keďže sa ním naďalej umožňuje roztrieštenosť v oblasti regulácie, a to prostredníctvom národných regulačných orgánov.

3.6 To možno vysvetľuje nie príliš povzbudzujúce výsledky hodnotenia orgánu BEREC uvedené v návrhu, a to pokiaľ ide o jeho význam, účinnosť, efektívnosť a vlastnú pridanú hodnotu modelu, v ktorom sa napriek všetkému chce pokračovať.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Pokiaľ ide o vymedzenie právomocí, v texte sa vo všeobecnosti postupuje podľa modelu spoločného pre všetky agentúry rovnakého typu, ktorý je vymedzený v spoločnom vyhlásení Európskeho parlamentu, Rady a Komisie o decentralizovaných agentúrach, a nevyžaduje si žiadne osobitné pripomienky.

4.2 Pokiaľ ide o odvoláciu radu, treba napriek tomu poznamenať, že čo sa týka záruky nestrannosti a nezávislosti jej „členov na základe transparentných a objektívne overiteľných kritérií, ktoré stanovujú agentúry“, najmä ak sa výber členov odvolacej rady robí „spomedzi personálu agentúry a/alebo členov správnej rady..., nemali by sa pri ňom spochybníť uvedené zásady nestrannosti a nezávislosti“ (bod 21 uvedeného vyhlásenia).

4.3 V porovnaní s tým, čo možno vidieť pri iných podobných orgánoch, ako je okrem iného EUIPO⁽⁸⁾, Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín⁽⁹⁾, Európska agentúra pre bezpečnosť leteckva⁽¹⁰⁾ a Európska chemická agentúra⁽¹¹⁾, EHSV prekvapuje stručnosť ustanovení, ktorými sa v článkoch 11 až 14 návrhu vymedzuje právny rámec odvolacej rady.

4.4 EHSV konštatuje, že vo všetkých nariadeniach týkajúcich sa pravidiel organizácie a postupov odvolacích rád uvedených agentúr sa podrobne stanovujú procesy uplatňované v týchto radách a že rozhodnutia, ktoré sa v nich prijímajú, podliehajú možnosti odvolania na Všeobecný súd Európskej únie s cieľom ich zrušenia, pričom jeho rozsudky podliehajú ešte odvolaniu na Súdny dvor Európskej únie, pokiaľ ide o právne otázky.

⁽⁸⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 216/96 z 5. februára 1996 (Ú. v. ES L 28, 6.2.1996), zmenené nariadením Komisie (ES) č. 2082/2004 zo 6. decembra 2004 (Ú. v. EÚ L 360, 7.12.2004).

⁽⁹⁾ Článok 67 a nasl. nariadenia Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 (Ú. v. ES L 227, 1.9.1994, s. 1–30).

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1592/2002 z 15. júla 2002 (Ú. v. ES L 240, 7.9.2002, s. 1–21).

⁽¹¹⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 771/2008 z 1. augusta 2008 (Ú. v. EÚ L 206, 2.8.2008, s. 5–13).

4.5 Hoci majú úlohy orgánu BEREC vo väčšine situácií čisto poradný charakter, môže sa stať, že na základe spojenia ustanovení z návrhu smernice s ustanoveniami tohto návrhu bude mať orgán BEREC napokon rozhodovaciu právomoc s účinnosťou v právnom prostredí tretích strán, čo budú predstavovať prípady niektorých rozhodnutí uvedených v článku 2 ods. 1 písm. b) až d), a to o:

- identifikácii nadnárodných trhov,
- vzoroch zhrnutia zmluvy,
- hospodárskom modeli s cieľom pomáhať Komisii pri určovaní maximálnych sadzieb za ukončenie volania v Únii,
- stanoviskách o riešení cezhraničných sporov,
- návrhoch vnútroštátnych opatrení týkajúcich sa postupov regulácie trhu,
- návrhoch vnútroštátnych opatrení týkajúcich sa postupov pre partnerské preskúmanie rádiového frekvenčného spektra,
- návrhoch rozhodnutí a odporúčaní o harmonizácii.

4.6 Príkladom je prípad cezhraničných sporov, v ktorých „ktorákoľvek strana môže predložiť spor dotknutému národnému regulačnému orgánu alebo dotknutým národným regulačným orgánom“, ktoré „musia spor oznámiť BEREC, aby dosiahli konzistentné vyriešenie sporu v súlade s cieľmi stanovenými v článku 3“. V tomto prípade „BEREC vydá stanovisko, v ktorom dotknutému národnému regulačnému orgánu alebo dotknutým orgánom v čo najkratšom možnom čase a v každom prípade do štyroch mesiacov, pokiaľ nejde o výnimočné okolnosti, odporučí učiniť konkrétne kroky na vyriešenie sporu, prípadne vo veci nekonať“.

4.7 V situácii, ako je táto, sa pri odvolaní proti takémuto rozhodnutiu na odvolaciu radu, ktoré sa stanovuje v návrhu, bude len ťažko uznávať, že je zachovaná záruka nezávislosti a nestrannosti.

4.8 Zdá sa, že napriek skutočnosti, že sa vždy predpokladá možnosť odvolania na súd, postup na administratívnej úrovni neposkytuje možnosť odvolania sa na skutočne nezávislý subjekt.

4.9 EHSV očakáva, že v konečnom znení návrhu bude táto téma príslušne prehodnotená.

V Bruseli 25. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru o Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1316/2013 a (EÚ) č. 283/2014, pokiaľ ide o podporu internetového pripojenia v miestnych spoločnostiach

[COM(2016) 589 final — 2016/0287(COD)]

(2017/C 125/10)

Samostatný spravodajca: **Emilio FATOVIC**

Konzultácia	Európsky parlament 6. 10. 2016 Rada 25. 10. 2016
Právny základ	článok 172 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť
Prijaté v sekcii	11. 1. 2017
Prijaté v pléne	26. 1. 2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržali sa)	195/1/0

1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV víta iniciatívu Komisie WiFi4EU, ktorej cieľom je šíriť bezplatný prístup na internet na verejných miestach a ktorá bude prínosom z hľadiska prístupnosti, najmä v prospech najviac znevýhodnených sociálnych skupín, ako aj z hľadiska územného hospodárskeho rastu, a to najmä v oblasti verejných služieb, zdravia, obchodu a cestovného ruchu.

1.2 Výbor víta skutočnosť, že jeden jeho návrh, ktorý bol už niekoľkokrát opakovaný v predchádzajúcich stanoviskách, sa konečne stal neoddeliteľnou súčasťou procesov digitalizácie Európskej únie⁽¹⁾. Návrh vychádzal z presvedčenia, že prístup k internetu je základným právom každého občana ako aj nevyhnutným nástrojom sociálneho začlenenia a hospodárskeho rastu.

1.3 EHSV poukazuje na to, že rýchly pokrok v digitálnej oblasti pravdepodobne spôsobí v krátkodobom horizonte zaostalosť všetkých nainštalovaných technológií. Výbor preto vyzýva Komisiu, aby okrem technologických cieľov stanovila aj ciele sociálneho rozvoja, aby sa iniciatíva WiFi4EU stala dynamickejšou, trvácnejšou a stabilnejšou.

1.4 Výbor súhlasí s tým, aby sa pri koncipovaní WiFi4EU čerpala inšpirácia z projektu Eduroam a navrhuje spojiť oba postupy s cieľom zabezpečiť všetkým občanom na území celej EÚ jedinečnú digitálnu identitu, ako je to už stanovené v nariadení eIDAS. Tento proces by mohol mať významný vplyv z hľadiska posilnenia pocitu európskeho občianstva a prekonania „digitálnej chudoby“.

1.5 EHSV považuje WiFi4EU za strategický projekt a 120 miliónov EUR vyčlenených naň za výrazne nedostatočnú sumu na pokrytie potrieb celého územia EÚ. EHSV preto vyzýva na podstatné zvýšenie finančných prostriedkov, aby bolo do roku 2025 možné poskytovať bezplatné a bezdrôtové pripojenie s veľmi vysokou rýchlosťou na všetkých verejných miestach na území EÚ a realizovať tak iniciatívu podľa zásady „**kvalitné bezdrôtové pripojenie pre všetkých**“ (**Quality Wifi4all**). V tejto súvislosti bude dôležité zabezpečiť väčšiu integráciu všetkých už aktívnych verejných služieb bezdrôtového pripojenia tak, aby sa v plnej miere využili dostupné zdroje a predchádzalo sa plytvaniu.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 8.

1.6 EHSV považuje za nejasné a rozporuplné kritériá určené na pridelenie prostriedkov („kto prv príde, ten prv berie“ a geografické kritérium). Výbor odporúča zohľadniť počet obyvateľov a geografickú rozlohu členských štátov EÚ a vopred stanoviť maximálnu výšku finančných prostriedkov pridelených každej krajine, aby k nim mali všetky regióny prístup vyváženým spôsobom.

1.7 Výbor navrhuje vyčleniť 20 % prostriedkov na hospodársky a digitálne menej rozvinuté oblasti s osobitným zameraním na ostrovy, horské oblasti, cezhraničné alebo okrajové územia, alebo oblasti, ktoré boli vystavené prírodným katastrofám s cieľom investovať zdroje tam, kde sú najviac potrebné. Výbor odporúča, aby kritériá na zápis do zoznamu dodávateľov neboli diskriminačné z hľadiska veľkosti podniku.

1.8 EHSV podporuje zásadu vyčleniť prostriedky na zavedenie bezplatného internetového pripojenia tam, kde v súčasnosti chýba. Výbor však vyzýva Komisiu, aby v rámci strategickej vízie integrovala verejné iniciatívy s tými, ktoré predpokladajú verejno-súkromného partnerstvo.

1.9 EHSV žiada zaviesť kvalitné služby bezplatného bezdrôtového prepojenia, so zaručenou prenosovou rýchlosťou minimálne 100 Mb/s v období rokov 2017 – 2020, avšak vychádzajúc už teraz z predpokladu, že sa tento mechanizmus bude musieť prispôbiť vyšším rýchlostiam už v strednodobom horizonte. Sú na to tri dôvody:

- a) treba zosúladiť WiFi4EU s oznámením o gigabitovej spoločnosti;
- b) jednoduché pripojenie ADSL by z dôvodu svojich technických obmedzení nedokázalo zabezpečiť dostatočnú kvalitu pripojenia súčasne pre desiatky ľudí;
- c) bezplatná verejná služba nemusí nevyhnutne mať nízku kvalitu.

1.10 EHSV schvaľuje prijatie mechanizmov na odstránenie byrokracie a na zjednodušenie postupov na uľahčenie prístupu k financovaniu. Výbor však vyzýva Komisiu, aby stanovila tri roky ako minimálne obdobie poskytovania tejto služby pod trestom vrátenia získaných finančných prostriedkov.

2. Úvod a metodické východiská

2.1 Návrh COM(2016) 589, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1316/2013 a (EÚ) č. 283/2014, pokiaľ ide o podporu internetového pripojenia v miestnych spoločenstvách, spadá do balíka opatrení v oblasti telekomunikácií, ktorý Európska komisia prijala 13. septembra 2016 a ktorý obsahuje aj nasledujúce opatrenia:

- oznámenie s názvom „Pripojenie pre konkurencieschopný digitálny jednotný trh – smerom k európskej gigabitovej spoločnosti“ – COM(2016) 587,
- akčný plán „5G pre Európu“ – COM(2016) 588,
- návrh smernice, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronickej komunikácie – COM(2016) 590,
- návrh nariadenia, ktorého cieľom je posilniť Orgán európskych regulátorov pre elektronickej komunikácie (BEREC) jeho transformáciou na agentúru, hoci sa zachováva jeho súčasný názov – COM(2016) 591.

2.2 EHSV síce vypracoval stanovisko ku každému návrhu, ale v rovnakej rézii, s cieľom zaručiť v dokumentoch súlad a koherentnosť vízie a obsahu (toto stanovisko je úzko späté so stanoviskami TEN/611 *Európska gigabitová spoločnosť*, TEN/612 *Európsky kódex elektronickej komunikácie*, TEN/613 *Orgán európskych regulátorov pre elektronickej komunikácie* a TEN/615 *5G pre Európu: akčný plán*), ako aj kontinuitu s predchádzajúcimi stanoviskami EHSV na túto tému.

3. Zhrnutie návrhu Komisie

3.1 Návrh nariadenia, ktorým sa spúšťa iniciatíva s názvom „WiFi4EU“, je súčasťou balíka opatrení zoskupených v oznámení „európska gigabitová spoločnosť“. Táto iniciatíva je určená na financovanie zariadenia bezplatných prístupových bodov (hotspotov) na pripojenie k internetu na verejných miestach (ako sú knižnice, námestia, parky, nemocnice, verejné budovy vo všeobecnosti) vychádzajúc z úspešnej iniciatívy Eduroam, ktorá už poskytuje túto službu na univerzitách a vysokých školách.

3.2 Komisia vyčlenila 120 miliónov EUR, ktoré by podľa odhadu mali poslúžiť na zapojenie 6 000 a 8 000 obcí v období rokov 2017 – 2020 s cieľom dosiahnuť pri plnom využití 40 až 50 miliónov pripojení denne. Obmedzené finančné prostriedky vyčlenené na túto iniciatívu ju kvalifikujú ako pilotný projekt.

3.3 Prijemcami iniciatívy sú obce, ktoré doteraz neponúkajú takúto službu. Projekty nesmú presiahnuť rozpočet vo výške 60 000 EUR a získajú pokrytie až do výšky 100 % nákladov na nákup a inštaláciu bezdrôtových prístupových bodov, zatiaľ čo náklady na predplatné na internetové služby, ako aj údržbu zariadení budú znášať miestne orgány.

3.4 Miestne orgány budú nabádané, aby rozvíjali a podporovali bezplatné poskytovanie svojich digitálnych služieb, najmä v oblastiach elektronického cestovného ruchu, elektronického zdravotníctva, elektronickej verejnej správy.

3.5 Návrh sa obmedzuje na verejné miesta, a je koncipovaný tak, aby sa nedostal do konfliktu s voľným trhom digitálnej prevádzky a nenarúšal ho, ale naopak ho šírením digitálnych technológií na menej rozvinutých územiach posilnil.

3.6 Návrh Komisie stanovuje tri hlavné kritériá pre pridelovanie finančných prostriedkov:

- a) môžu o ne žiadať len miestne spoločenstvá, ktoré doteraz neposkytujú takúto službu;
- b) priame poskytovanie finančných prostriedkov v chronologickom poradí podávania žiadostí (princíp „kto prv príde, ten prv berie“);
- c) uplatnenie geografického kritéria na pridelovanie finančných prostriedkov vyváženým spôsobom.

3.7 Návrh stanovuje zjednodušený model prístupu k financovaniu a vykazovaniu vykonávanej činnosti prostredníctvom poukážok, ktoré budú následne použité na vyplatenie spoločností poverených inštalovaním zariadení. Komisia bude mať možnosť v reálnom čase kontrolovať skutočné fungovanie bezdrôtových prístupových bodov, aby mohla v prípade potreby zasiahnuť a iniciovať inšpekcie.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV víta iniciatívu Komisie WiFi4EU, ktorej cieľom je šíriť bezplatný prístup na internet na verejných miestach a ktorá bude prínosom z hľadiska prístupnosti ⁽²⁾, najmä v prospech najviac znevýhodnených sociálnych skupín, čo by prispelo k riešeniu otázky *digitálnej chudoby* ⁽³⁾, ako aj z hľadiska územného hospodárskeho rastu, a to najmä v oblasti zdravia, verejných služieb, obchodu a cestovného ruchu ⁽⁴⁾.

4.2 Výbor víta skutočnosť, že jeden jeho návrh, ktorý bol už niekoľkokrát opakovaný v predchádzajúcich stanoviskách, sa konečne stal neoddeliteľnou súčasťou procesov digitalizácie Európskej únie ⁽⁵⁾. Návrh vychádzal z presvedčenia, že prístup k internetu je základným právom každého občana ako aj nástrojom sociálneho začlenenia a hospodárskeho rastu.

4.3 EHSV vyzýva Komisiu, aby zvažila dlhodobý vplyv iniciatívy WiFi4EU na územiach, ktoré sú jej príjemcami. Rýchly pokrok v digitálnej oblasti pravdepodobne spôsobí v krátkodobom horizonte zaostalosť všetkých nainštalovaných technológií. Výbor preto odporúča začleniť pilotný projekt do širšej strategickej a stabilnej vízie, ktorá by kládla sociálne ciele pred ciele čisto technologického charakteru.

4.4 Výbor sa domnieva, že návrh náležite nevysvetľuje, ako bude táto iniciatíva začlenená do procesu digitalizácie EÚ, ktorá prebieha v súčasnosti nejdnoľahšie. Paleta siaha od území, kde ešte neexistuje vysokorýchlostné pripojenie ADSL, po iné, kde už úspešne fungujú siete s ultraširokopásmovým pripojením s prenosovou rýchlosťou 1 Gb/s. EHSV dúfa, že si iniciatíva vytýči ambiciózne ciele z hľadiska kvality ponúkaných služieb.

4.5 EHSV poukazuje na to, že návrh nesprievádza náležitá a podrobná štúdia uskutočniteľnosti. Dokazuje to skutočnosť, že údaje poskytnuté Komisiou o možnom vplyve sú príliš všeobecné, neboli adekvátne doložené sociálno-ekonomickým posúdením a pravdepodobne nadhodnotené v porovnaní so skutočným potenciálom z dôvodu obmedzených finančných prostriedkov.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 28.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 25.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 9.

⁽⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1 .

4.6 EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že predpokladaný rozpočet je obmedzený na 120 miliónov EUR, čo túto dôležitú iniciatívu deklasuje na obyčajný pilotný projekt. Výbor preto dúfa, že sa výrazne zvýši finančné krytie s cieľom zvýšiť status WiFi4EU na úroveň štrukturálneho a strategického opatrenia s merateľnými cieľmi, ako neoddeliteľnej súčasti modelu gigabitovej spoločnosti, ktorým by sa dali dosiahnuť ciele digitálneho rozvoja stanovené na rok 2025. EHSV zdôrazňuje potrebu začleniť do programu gigabitovej spoločnosti cieľ 100-percentného bezplatného bezdrôtového pripojenia na všetkých verejných miestach do roku 2025.

4.6.1 EHSV pripomína, že pôvodný odhad CEF, pokiaľ ide o prostriedky na rozširovanie digitálnych sietí a služieb, predstavoval vyše 9 miliárd EUR, ktoré boli postupne zredukované len na niečo vyše 1 miliardy. Výbor opätovne vyjadruje poľutovanie nad týmto znížením prostriedkov vyčlenených na jednu z hlavných priorít konkurencieschopnej Európy a dúfa, že sa podarí získať zdroje z rozpočtových položiek.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 Výbor konštatuje, že kritériá stanovené pre pridelovanie finančných prostriedkov nie sú dostatočne rozvinuté v návrhu a domnieva sa, že sa môžu dostať do vzájomného rozporu. Predovšetkým treba poznamenať, že zásada „kto prv príde, ten prv berie“ môže zvýhodniť územia, ktoré už boli digitalizované, a tým obráť o dostupné finančné prostriedky štáty a územia, ktoré ich potrebujú viac.

5.2 EHSV odporúča zohľadniť pri pridelovaní prostriedkov počet obyvateľov a geografickú rozlohu členských štátov EÚ a vopred stanoviť maximálnu výšku finančných prostriedkov pridelených každej krajine, aby k nim mali všetky regióny prístup vyváženým spôsobom.

5.2.1 EHSV dúfa, že register dodávateľov na realizáciu infraštruktúry, do ktorého sa budú musieť zapísať príslušné podniky, aby si z nich mohli obce vybrať, nebude diskriminovať žiaden podnik na základe jeho veľkosti.

5.3 Výbor dúfa, že 20 % rozpočtu bude určených na hospodársky a digitálne menej rozvinuté oblasti s osobitným zameraním na ostrovy, horské oblasti, cezhraničné alebo okrajové územia, alebo oblasti, ktoré boli vystavené prírodným katastrofám s cieľom investovať zdroje tam, kde sú najviac potrebné⁽⁶⁾.

5.4 EHSV podporuje zásadu vyčleniť prostriedky na zavedenie bezplatného internetového pripojenia tam, kde v súčasnosti chýba. Výbor si však uvedomuje naliehavosť i zložitost technologického a hospodárskeho úsilia potrebného na zavedenie tejto služby v celej Európe. EHSV preto vyzýva Komisiu, aby v rámci strategickej vízie integrovala verejné iniciatívy s tými, ktoré predpokladajú verejno-súkromného partnerstvo.

5.5 EHSV žiada zaviesť v období rokov 2017 – 2020 kvalitné služby bezplatného bezdrôtového prepojenia so zaručenou prenosovou rýchlosťou minimálne 100 Mb/s (ultraširokopásmové pripojenie), avšak vychádzajúc už teraz z predpokladu, že sa tento mechanizmus bude musieť prispôsobiť vyšším rýchlostiam už v strednodobom horizonte. Sú na to tri dôvody:

- a) treba zosúladiť WiFi4EU s oznámením o gigabitovej spoločnosti, ktorej cieľom je priniesť do roku 2025 ultravysokorýchlostné pripojenie optickými káblami (1Gb/s) do všetkých lokalít EÚ, kde sa poskytujú verejné služby (verejná správa, nemocnice, knižnice);
- b) jednoduché pripojenie ADSL by z dôvodu svojich technických obmedzení (latentný čas, stabilita pripojenia a maximálna šírka pásma) nedokázalo zabezpečiť uspokojivú kvalitu pripojenia súčasne pre desiatky ľudí;
- c) koncepcia bezplatnej verejnej služby nemusí nevyhnutne znamenať nízku kvalitu.

5.6 Výbor súhlasí s tým, aby sa pri koncipovaní WiFi4EU čerpa inšpirácia z projektu Eduroam, domnieva sa však, že tieto iniciatívy musia byť od začiatku vzájomne komplementárne, počínajúc cieľom zabezpečiť všetkým občanom na území celej EÚ jedinečnú digitálnu identitu. V tejto súvislosti výbor navrhuje rozšírenie toho, čo už bolo stanovené a navrhnuté v nariadení eIDAS⁽⁷⁾ o digitálnej identite, ktorá preukázala poskytovanie záruk jednak na ochranu údajov, jednak na zabezpečenosť voči zneužitiu služieb (terorizmus). Tento proces by mohol mať významný vplyv z hľadiska posilnenia pocitu európskeho občianstva.

⁽⁶⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1 .

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 73.

5.7 EHSV schvaľuje prijatie mechanizmov na odstránenie byrokracie a na zjednodušenie postupov na uľahčenie prístupu k financovaniu. Výbor však konštatuje, že návrh Komisie nestanovuje minimálne obdobie, počas ktorého sú miestne orgány ako príjemcovia povinné poskytovať službu bezplatného WiFi pripojenia (pod trestom vrátenia získaných prostriedkov). EHSV odporúča stanoviť dĺžku minimálneho výkonu tejto služby na tri roky.

5.8 Komisia by mala ďalej nabádať štáty, aby podporovali rozširovanie bezplatného bezdrôtového pripojenia na internet na všetkých verejných miestach. To by malo veľký význam najmä v malých mestách a oblastiach, ktoré nie sú pre trh atraktívne, kde veľkí komerční operátori len ťažko budú vynakladať veľké investície na digitálnu infraštruktúru, s cieľom dosiahnuť harmonický rozvoj EÚ, ktorý poskytne viac príležitostí a kvality života pre všetkých.

5.9 EHSV opakovane potvrdzuje svoju požiadavku adresovanú Komisii, aby sa zohľadnili demografické aspekty. Mnohí starší ľudia sú skutočne ešte digitálni analfabeti. Výbor preto odporúča, aby iniciatíva WifiEU zahŕňala aj vytvorenie jediného, viacjazyčného a ľahko použiteľného prístupového portálu. Výbor ďalej odporúča, aby obce, ktoré dostanú finančné príspevky, ponúkali školenia najmä pre starších ľudí, aby sa podporovalo šírenie internetu, zabezpečil úspech tejto iniciatívy, bojovalo proti sociálnemu vylúčeniu a upevňovali miestne spoločenstvá.

V Bruseli 26. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru o Oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov — 5G pre Európu: akčný plán

[COM(2016) 588 final]

(2017/C 125/11)

Samostatný spravodajca: **Mihai MANOLIU**

Konzultácia	Komisia 24. 11. 2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť
Prijaté v sekcii	11. 1. 2017
Prijaté v pléne	26. 1. 2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	199/1/4

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV považuje za potrebné podporiť plnenie cieľov Európskej komisie v súvislosti s implementáciou prvých sietí 5G (do roku 2018) a zavedením komerčných služieb v Európe (do konca roku 2020).

1.2 EHSV sa domnieva, že rozhodujúcimi faktormi budú úspešné projekty v rámci verejno-súkromného partnerstva (5G – PPP) počas fázy výskumu a integrácia sietí typu fronthaul so sieťami typu backhaul pri prenose údajov prostredníctvom prepínačov s veľkou kapacitou, heterogénnych spojení v rámci prenosu a prostredníctvom procesorových jednotiek v cloude, pričom treba využiť viacerých poskytovateľov internetových služieb.

1.3 EHSV odporúča, aby Komisia spolupracovala s členskými štátmi a medzinárodnými organizáciami v snahe vyriešiť problémy technického charakteru týkajúce sa frekvencií a šírky pásma, ako aj pri vypracúvaní noriem (bez osobitných noriem nemožno hovoriť o masovom rozvoji a bez rozvoja nemožno hovoriť o trhu so zariadeniami za rozumnú cenu).

1.4 EHSV berie do úvahy možné riziká (viacero faktorov by mohlo spôsobiť prekážky pri dosahovaní cieľov) pre všetky mestské oblasti a hlavné dopravné trasy, ktoré budú v budúcnosti využívať pokrytie 5G. Pokiaľ ide o poskytovanie služieb v týchto oblastiach, opatrenia na stimulovanie dopytu sa ukázali ako neúčinné.

1.5 Výbor podporuje myšlienku kompenzovať nedostatok súkromných investícií v odľahlých regiónoch a regiónoch s malým počtom obyvateľov v niektorých členských štátoch verejnými investíciami alebo inými riešeniami z hľadiska financovania. EHSV sa zároveň domnieva, že pri zdôvodňovaní rozhodnutí o verejnom financovaní treba zohľadniť aj účinky na miestne hospodárstvo, prácu na diaľku, ponuku služieb zdravotnej starostlivosti a na nové možnosti vzdelávania (účinky spill-over).

1.6 EHSV odporúča normalizovať postupy a vymedziť špecifikácie v rámci všetkých fáz projektu 5G ako predpoklad vytvorenia spravodlivých pracovných vzťahov, pričom sociálni partneri budú môcť objektívne zhodnotiť problémy a pokrok pri dosahovaní cieľov.

1.7 Výbor sa domnieva, že siete 5G môžu vďaka svojim špecifickým vlastnostiam, ako je interoperabilita, transparentnosť a bezpečnosť údajov, vo výraznej miere prispieť k modernizácii verejnej správy v členských štátoch a k zníženiu byrokracie.

1.8 EHSV zdôrazňuje, že dôležitú úlohu v digitálnej oblasti môžu zohrávať MSP. Práve MSP môžu na trh uvádzať nové modely inovácie a verejné financovanie niektorých virtuálnych clustrov určených pre MSP môže byť riešením na podporu startupov a možnosťou, na ktorú netreba zabúdať, popri iných inovatívnych a individuálnych modeloch financovania.

1.9 EHSV sa nazdáva, že rozvoj digitálnych zručností občanov, a najmä pracovníkov, musí byť pre EÚ prioritou. Opatrenia EÚ týkajúce sa stratégie digitálnych zručností a veľká koalícia pre pracovné miesta v oblasti digitálnych technológií predstavujú spojivo medzi sociálnymi partnermi, poskytovateľmi vzdelávania a ostatnými príslušnými sociálnymi aktérmi v tejto oblasti. EHSV vyjadruje svoje obavy v súvislosti s potrebou venovať osobitnú pozornosť osobám so zdravotným postihnutím, pre ktoré sa musia vytvoriť podmienky prístupu k novým technológiám spojeným s G5.

1.10 EHSV sa zasadzuje za to, aby investície založené na štrukturálnych fondoch vytvárali rovnaké podmienky pre všetky členské štáty a spravodlivý a nediskriminačný prístup pre všetky hospodárske subjekty.

1.11 Poľnohospodárstvu a lesnému hospodárstvu, ako aj mnohým podnikom vo vidieckych a odľahlých oblastiach Európy sa neustále sľubuje rýchlejšie širokopásmové pripojenie a mobilné siete 3G alebo 4G, tieto sľuby však nikdy neboli dodržané. Aby vidiecke, odľahlé, horské a ostrovné oblasti v Európe mali budúcnosť, majú určité právo žiadať o prístup aspoň k širokopásmovému pripojeniu s rýchlosťou 5Mbps a mobilným komunikáciám 3G alebo 4G.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 EHSV vo všetkých svojich stanoviskách podporil iniciatívy Európskej komisie v oblasti IKT ako predpoklad pre dobudovanie jednotného digitálneho trhu a stimul sociálno-ekonomického rozvoja EÚ. Výbor oceňuje skutočnosť, že Európska komisia sa zasadzuje za zavedenie sietí piatej generácie (technológie 5G pre mobilné siete), a podporuje kroky, ktoré Komisia podniká už od fázy výskumu. Tak ako je to v prípade každého nového produktu alebo novej služby, ich vývoj a uvedenie na trh prinášajú so sebou určité riziká a príležitosti, ktoré sa musia objektívne posúdiť, aby sa mohli uplatniť najlepšie politiky na dosiahnutie očakávaných výsledkov.

2.2 Hoci je generácia 5G založená na súčasnej technológii, nemala by sa zamieňať s generáciou 4G, ktorá môže zahŕňať viaceré pokrokové globálne technológie, ako napr. LTE a LTE Advanced (TD-LTE, AXGP, LTE-A, TD-LTE-A, LTE s VoLTE), WiMax, WiMax2, Network Function Virtualization/Software Defined Network (NFV/SDN), HetNets (Heterogeneous Networks) a LPLT (Low Power Low Throughput network).

2.3 Hlavnou kvalitou technológie 5G v porovnaní s technológiou 4G je jej oveľa väčšia rýchlosť (firma Samsung oznámila rýchlosť 7,5 Gbps a Nokia 10 Gbps, zatiaľ čo Univerzita v Surrey v Spojenom kráľovstve minulý rok oznámila, že dosiahla prekvapivú rýchlosť 1 Tbps, čo je porovnateľné s technológiou optických sietí, pričom všetky tieto výsledky sa dosiahli v laboratórnych podmienkach). Ďalšími dôležitými výhodami okrem rýchlosti sú malé oneskorenie (zaručuje sa oneskorenie pod 1 ms vo veľkých sieťach) a veľká kapacita. Ak by v reálnych podmienkach nebolo možné dosiahnuť úroveň oneskorenia nižšiu ako 1 ms, časť služieb určených pre technológiu 5G (rozšírená realita, virtuálna realita, vozidlá bez šoféra, dotykový internet) by sa nedala zabezpečiť s potrebnými špecifikami.

2.4 V tomto smere budú reakcie všetkých zainteresovaných strán na trhu závisieť od týchto očakávaných technických špecifik. Je dôležité pripomenúť, že pri prechode zo sietí 2G na siete 3G neboli splnené očakávania, pokiaľ ide o prístup užívateľov mobilných telefónov na internet. Toto sa stalo možným až potom, ako sa začali uplatňovať v praxi špecifické technické kapacity 3.5G, to znamená, že spojením smartfónov a širokopásmových mobilných sietí sa umožnil prístup z týchto prístrojov na internet.

2.5 Siete 5G a optické siete sú komplementárne. Technológia 5G je lepším riešením na krátke vzdialenosti a v oblastiach s veľkým počtom pripojení. Pokiaľ ide o prenos informácií na veľké vzdialenosti, optické siete (typu blackhaul a backbone) majú nesporné výhody: rýchlosť prenosu až do 1 Tb, žiadne riziko prekrývania sa s inými elektromagnetickými signálmi, ktoré znečisťujú životné prostredie a ovplyvňujú bezdrôtové technológie, a neslabnúcí signál počas prenosu.

2.6 Normalizácia potrebných technických špecifikácií pre prístroje a vybavenie, ako aj pre siete, je hlavnou otázkou, ktorá zaujíma zainteresované spoločnosti a medzinárodné združenia pôsobiace v tejto oblasti. Špecifikácie poskytujú pokyny na testovanie a validáciu technických komponentov, ktoré sú pre technológiu 5G dôležité. Vypracovanie špecifikácií poskytuje partnerom v priemyselnom odvetví, dodávateľom komponentov a sietí a prevádzkovateľom možnosť rozvíjať interoperabilné riešenia a prispieva k postupu, ktorý predchádza normalizácii. Potom ako ITU, 3GPP a ostatné normalizačné orgány rozhodli, že do roku 2020 treba stanoviť normy pre technológiu 5G, dodávatelia mobilných telefónov zintenzívnili svoje úsilie, aby ponúkli čo najkonkurencieschopnejšie služby 5G.

2.7 EHSV sa nazdáva, že akčné plány na rozvoj technológie 5G a jej rozsiahlu implementáciu treba podporiť prostredníctvom podporných iniciatív (iniciatívy na stimulovanie dopytu v oblasti širokopásmového internetu za ceny dostupné pre užívateľov) a operačných iniciatív, aby sa tieto optimistické lehoty mohli dodržať.

2.8 EHSV sa obáva, že by tento vývoj (siete 5G) mohol mať za následok pozastavenie súčasného rozvoja 3G a 4G vo vidieckych, odľahlých a horských oblastiach iba preto, že v nasledujúcich 20 rokoch vraj určite príde niečo lepšie.

2.9 V mnohých častiach Európy neexistuje žiadny mobilný signál, žiadna sieť 2G, 3G ani 4G. Dôvodom je to, že zakaždým, keď sa prístupná nové technológie, zastaví sa zavádzanie predchádzajúcich verzií, čo znamená, že v mnohých vidieckych, odľahlých a horských oblastiach v Európe existujú komunikačné služby, ktoré boli zastarané už pred 20 rokmi.

2.10 Využívanie superrýchleho širokopásmového pripojenia bude integrálnou súčasťou siete 5G. Čo sa však stane, ak podniky nemajú superrýchle širokopásmové pripojenie prostredníctvom optických vlákien a rýchlosť ich pevnej siete je nižšia ako 1 Mbps? Poľnohospodárstvu a lesnému hospodárstvu, ako aj mnohým podnikom vo vidieckych a odľahlých oblastiach Európy sa neustále sľubuje rýchlejšie širokopásmové pripojenie a mobilné siete 3G alebo 4G, tieto sľuby však nikdy neboli dodržané.

2.11 Príliš malý počet ľudí rozptýlených na rozsiahlom území je spoločným problémom v celej Európe a dodávatelia túto skutočnosť uvádzajú ako dôvod, prečo nemôžu poskytovať služby v týchto oblastiach. Aby vidiecke, odľahlé, horské a ostrovné oblasti v Európe mali budúcnosť, majú určite právo žiadať o prístup aspoň k širokopásmovému pripojeniu s rýchlosťou 5Mbps a mobilným komunikáciám 3G alebo 4G.

3. Konkrétne pripomienky

3.1 Keďže náklady na zavádzanie nových technológií sú enormné, EHSV zdôrazňuje, že potreba investícií v EÚ výrazne prevyšuje objem investícií (4,2 miliardy EUR) plánovaných v rámci verejno-súkromného partnerstva, v ktorom sa Európska komisia angažuje. EHSV sa nazdáva, že opatrenia, ktoré Komisia navrhuje, môžu podporiť úsilie v oblasti financovania, ľudských zdrojov a technického rozvoja, ak táto otázka bude neustále predmetom pozornosti, ak sa zavedie stimulujúci rámec pre súkromné investície a ak sa dosiahne dokonalá koordinácia úsilia Komisie so snahami členských štátov.

Akcia 1 Komisia v spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami z odvetvia stanoví na dobrovoľnom základe pracovný program na čo najrýchlejšie zavedenie sietí 5G.

3.2 Ciele Komisie zamerané na zavedenie prvých sietí 5G do konca roku 2018 a následné zavedenie komerčných služieb v Európe do konca roku 2020 závisia v podstate od výsledkov projektov realizovaných v rámci 5G – PPP vo fáze výskumu. Okrem iného ide o mimoriadne dôležitý projekt 5GXCrosshaul, ktorého cieľom je prepojiť siete fronthaul (bezdrôtové siete 5G) so sieťami backhaul (siete, ktoré v prevažnej miere tvoria optické vlákna) pri prenose údajov. Treba vytvoriť vysokokapacitné prepínače, heterogénne prenosové spojenia, procesory umiestnené v cloude (minicentrá údajov) a prístupové body k základným sieťam jedného alebo viacerých poskytovateľov internetových služieb.

Akcie 2 a 3 Komisia v spolupráci s členskými štátmi vypracuje do konca roku 2016 predbežný zoznam prvotných pásiem frekvenčného spektra na prvé spustenie služieb 5G a do konca roku 2017 stanoví kompletný súbor pásiem frekvenčného spektra, ktoré sa budú harmonizovať pre počiatočnú implementáciu komerčných sietí 5G v Európe.

3.3 Rádiové frekvencie, ktoré sa používajú pre technológie 3G a 4G, sú preťažené, a preto je žiaduce, aby sa technické problémy týkajúce sa frekvencie a šírky pásma pre technológiu 5G vyriešili na celosvetovej úrovni. Okrem spolupráce s členskými štátmi by Komisia mala zohľadniť aj kroky, ktoré už príslušné organizácie podnikli na medzinárodnej úrovni. Pre technológiu 5G, sa ITU a 3GPP, ktoré združujú normalizačné organizácie, ako napríklad ARIB, ATIS, ETSI, TSDSI, TTA, TTC a CCSA, dohodli na pláne v dvoch etapách, pričom prvá etapa je špecificky zameraná na aktivity v oblasti výskumu a druhá na rozsiahly rozvoj.

Akcia 4 *Pri príprave národných plánov pre siete 5G bude Komisia spolupracovať s priemyselným odvetvím, členskými štátmi a ďalšími zainteresovanými stranami (neprerušované pokrytie sieťami 5G do roku 2025).*

3.4 Nebude ľahké dosiahnuť cieľ, aby do roku 2025 bolo v každom členskom štáte vo všetkých mestských oblastiach a na hlavných dopravných trasách zabezpečené pokrytie 5G. EHSV upozorňuje na to, že stanoviť harmonogram s krátkymi lehotami na realizáciu odvážnych cieľov je veľmi riskantné. Analýza implementácie sietí typu Next Generation Network a politík zameraných na znižovanie rozdielov v digitálnej oblasti ukázala, že „biele“ a „sivé“ oblasti, tak ako sú vymedzené v usmerneniach pre širokopásmové siete, sú ešte rozsiahlejšie. Pokiaľ ide o poskytovanie širokopásmových služieb v týchto oblastiach, pravidlá ex ante, ako aj opatrenia na stimulovanie dopytu sa ukázali ako neúčinné.

3.5 EHSV zdôrazňuje, že podpora a financovanie projektov na implementáciu sietí 5G prostredníctvom znižovania objemu financovania optických sietí (NGA a NGN) môže v niektorých členských štátoch viesť k prehĺbeniu digitálnej priepasti medzi regiónmi. Nedostatok súkromných investícií do sietí 5G a optických sietí v najvzdialenejších regiónoch a v regiónoch s malým počtom obyvateľov alebo v regiónoch s rozptýleným obyvateľstvom z dôvodu obmedzenej návratnosti investovaného kapitálu treba kompenzovať verejnými investíciami alebo inými riešeniami v oblasti financovania, ktoré budú určené na úrovni členských štátov. Pri podpore opatrení na financovanie z verejných zdrojov treba zohľadniť účinky (typu spill-over) na miestnu ekonomiku, prácu na diaľku, služby v oblasti zdravotnej starostlivosti a príležitosti v oblasti vzdelávania.

Akcia 5 *Komisia vyzýva členské štáty a priemyselné odvetvie, aby si stanovili ciele v oblasti normalizácie (počiatočné normy do konca roku 2019).*

3.6 Plány týkajúce sa technológie 5G samy osebe nemôžu chrániť sieť ani užívateľov. V záujme toho, aby sa zaručila primeraná úroveň ochrany, treba uskutočniť normalizáciu sietí 5G a postupov. Monitorovaním infraštruktúry sietí 5G, oddelením sietí určených na riadenie od sietí určených na poskytovanie služieb a zavedením dobre vymedzených postupov v prípade porúch spolu s ostatnými procesmi je možné zabezpečiť optimálnu úroveň bezpečnosti pre užívateľov, ako aj pre infraštruktúru siete. Kľúčovú úlohu zohráva testovanie bezpečnosti. Všetky interakčné protokoly musia fungovať správne, a to aj v prípade útoku (hackeri sa neustále pokúšajú odhaliť a využiť slabé miesta produktov).

3.7 EHSV si myslí, že normalizácia postupov v priemyselných procesoch a vymedzenie technických špecifikácií zariadení sú predpokladom na zabezpečenie spravodlivých pracovných vzťahov v spoločnostiach pôsobiacich v tejto oblasti, keďže sociálni partneri môžu objektívne zhodnotiť príčiny prípadných problémov a spolupracovať na ich odstránení, ako aj na plnení stanovených cieľov. EHSV vo svojich predchádzajúcich stanoviskách upozornil na to, že nadmerná normalizácia môže brániť pokroku v tejto oblasti.

Akcia 6 *S cieľom podporiť vznik digitálnych ekosystémov na báze pripojiteľnosti 5G bude potrebné naplánovať realizáciu dôležitých technologických experimentov a testovať aplikácie prostredníctvom partnerstva 5G – PPP (v roku 2017) a bude potrebné vymedziť podrobné plány realizácie pokročilých predkomerčných skúšok (v marci 2017) (2018: Európa – svetový líder v zavádzaní technológie 5G).*

3.8 Testovanie koncových zariadení a aplikácií na celoeurópskej úrovni v čo najskoršej fáze môže byť výhodné vo vzťahu k veľkým aktérom pôsobiacim v celosvetovom meradle. Z obchodného hľadiska si rozsiahly rozvoj technológie 5G vyžaduje splnenie viacerých podmienok. EHSV preto zastáva názor, že kým nebudú prijaté osobitné normy, nebude možný rozsiahly rozvoj, avšak bez rozvoja sa na trhu neobjavia cenovo dostupné zariadenia a bez týchto zariadení budú chýbať základné komponenty, ktoré sú pre siete 5 G nevyhnutné.

3.9 EHSV sa domnieva, že jednou z najdôležitejších výziev technológie 5G je prilákať investície potrebné na rozsiahly rozvoj a implementáciu, pričom technológia 4G, ktorú si väčšina užívateľov mylí s LTE, bude mať v budúcnosti naďalej veľký potenciál, pretože prevádzkovatelia môžu generovať zisky prostredníctvom investícií do sietí LTE.

3.10 V porovnaní so situáciou v Južnej Kórei, USA alebo Japonsku je prechod zo sietí 3G na 4G v Európe zatiaľ obmedzený. Je možné, že prevádzkovatelia, ba dokonca aj užívatelia, uprednostňujú siete typu 4G, a to tým viac, že súčasný rozvoj sietí 4G bude pokračovať nezávisle od rozvoja 5G, pretože každá z technológií, ktorá tvorí 4G, má potenciál prinášať prevádzkovateľom v budúcych rokoch značné zisky s oveľa nižšími nákladmi než nová technológia.

Akcia 7 Komisia vyzýva členské štáty, aby zväzili využívanie budúcej infraštruktúry 5G na zlepšenie výkonu komunikačných služieb využívaných na zabezpečenie verejnej bezpečnosti a ochrany, civilnej ochrany a zásahov v prípade katastrof (národné plány realizácie sietí 5G).

3.11 EHSV je presvedčený o tom, že siete 5G môžu vo výraznej miere prispieť k modernizácii verejnej správy, využívaniu údajov a zabezpečeniu interoperability. Podnecovanie členských štátov, aby podporovali využívanie budúcej infraštruktúry 5G verejnými orgánmi, je jedným zo spôsobov, ako podporiť nové siete. Výbor odporúča Komisii, aby zväzila aj možnosť pravidelných investícií s cieľom nahradiť zariadenia, ktoré pri svojej každodennej práci používajú zamestnanci európskych inštitúcií, aby ukázala, že pri propagovaní technológie 5G chce vystupovať aj v úlohe spotrebiteľa. Pokiaľ ide o verejné investície, rovnaké odporúčania treba adresovať aj členským štátom.

3.12 EHSV zastáva názor, že pre EÚ je nevyhnutné prilákať súkromné investície, a preto treba vypracovať kombinované politiky, ktoré nebudú stimulovať iba výskumnú činnosť, ale aj inovačné činnosti. Výbor EÚ pre inováciu môže popri mnohých ďalších nástrojoch vo výraznej miere prispieť k podpore inovačnej činnosti.

3.13 Európska komisia musí prioritne podporovať stimulovanie výskumu, inovácie a rozvoja na území EÚ, podnecovať európske podniky, aby zvýšili svoje výdavky na výskum a vývoj v rámci EÚ, a prilákať investorov z krajín mimo EÚ. V období od roku 2007 do roku 2015 európske podniky zvýšili vývoz finančných prostriedkov určených na výskum a vývoj. Tento nárast vývozu finančných prostriedkov mimo EÚ (hlavným príjmom výdavkov podnikov na výskum a vývoj sa stala Čína) sprevádzaný poklesom dovozu finančných prostriedkov na výskum a vývoj prispel k poklesu objemu investícií do výskumu a vývoja v Európe.

Akcia 8 Komisia bude spolupracovať s priemyselným odvetvím a skupinou EIB/EIF (financovanie MSP) na stanovení cieľov, novej konfigurácie a modalít pre nástroj na rizikové financovanie (uskutočniteľnosť by sa mala posúdiť do konca marca 2017, súkromné financovanie a rôzne zdroje verejného financovania).

3.14 EHSV víta iniciatívy EK s cieľom podporiť podnikateľov v digitálnej oblasti. Strategické politické fórum pre digitálne podnikanie, ktoré bolo založené v roku 2014, zverejnilo výsledky aktivít v tejto oblasti. EHSV je presvedčený, že MSP môžu zohrávať dôležitú úlohu pri podpore nových modelov inovácie. Stanovenie a realizácia riešení v oblasti financovania v záujme vytvárania a rozvoja virtuálnych inovačných clustrov určených pre MSP je jedným z možných riešení, ako podporiť inovatívne európske startupy, ktoré by mali prístup k verejným finančným prostriedkom s cieľom rozvíjať služby a aplikácie, čo predstavuje možnosť, na ktorú by sa nemalo zabúdať.

3.15 EHSV sa domnieva, že rozvoj digitálnych zručností občanov vo všeobecnosti a pracovníkov zvlášť musí zostať naďalej prioritou EÚ v súvislosti so zavádzaním sietí generácie 5G. Opatrenia EÚ týkajúce sa stratégie digitálnych zručností a európsky rámec elektronických kompetencií sú stále aktuálne.

3.16 Výbor sa domnieva, že veľká koalícia pre pracovné miesta v oblasti digitálnych technológií (The Grand Coalition for Digital Jobs), ktorá môže spájať sociálnych partnerov s poskytovateľmi vzdelávania a ostatnými verejnými a súkromnými aktérmi, môže byť nástrojom na prilákanie čo najväčšieho počtu mladých ľudí do oblasti IKT.

Výzvou pre budúce politiky EÚ bude sťažený prístup znevýhodnených skupín k službám sietí 5G a k špecifickým aplikáciám v dôsledku menšej kúpnej sily týchto osôb. Osobitnú pozornosť treba venovať osobám so zdravotným postihnutím, ktoré musia mať ľahký prístup k novým zariadeniam a technológiám, ktoré výrobcovia vyvinú.

3.17 EHSV sa domnieva, že investičné plány založené na štrukturálnych fondoch musia vytvárať rovnaké podmienky pre všetky členské štáty. Kritéria stanovené v špecifikáciách pre schvaľovanie projektov musia členským štátom a hospodárskym subjektom vo všetkých členských štátoch umožňovať vyvážený a nediskriminačný prístup. Aby sa zabránilo prehlbovaniu rozdielov medzi členskými štátmi v digitálnej oblasti, ktoré by malo negatívny účinok na dobudovanie jednotného digitálneho trhu v EÚ, EHSV odporúča preskúmať spôsob, akým sa realizuje Junckerov plán. Náprava zistených nedostatkov musí slúžiť ako ponaučenie, aby politické rozhodnutie o financovaní sietí 5G bolo jedným z hlavných pilierov úsilia posilniť súdržnosť na území EÚ.

3.18 Okrem rizík súvisiacich s technickým výkonom nových sietí, politikami a rozhodnutiami v oblasti pridelovania verejných finančných zdrojov a rizík obchodného charakteru, ktoré predstavujú investície do nových technológií alebo ďalšie investície do zlepšovania súčasných technológií (odhaduje sa, že sieť G4 by mala byť do roku 2030 nasýtená), existujú aj ďalšie riziká, ktoré musia investori veľmi pozorne analyzovať, skôr ako sa rozhodnú, či budú investovať alebo nie.

3.19 Neustále monitorovanie pokroku dosiahnutého v oblasti implementácie sietí 5G umožní korekciu odchýlok, ktoré sa nevyhnutne prejavujú medzi hodnoteniami ex ante a ex post, aby sa mohli dosiahnuť oba ciele uvedené v oznámení, z ktorých jeden sa týka patentov nevyhnutných pre normu (SEP) (20 % z nich vlastní európske organizácie) a druhý trhového podielu vo výške minimálne 35 %, ktorý vlastní európski poskytovatelia infraštruktúry siete 5G.

V Bruseli 26. januára 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o účasti Únie v partnerstve pre výskum a inováciu v oblasti Stredozemia (PRIMA), na ktorom sa spoločne podieľajú niektoré členské štáty

[COM(2016) 662 final — 2016/0325 (COD)]

(2017/C 125/12)

Spravodajca: **Emilio FATOVIC**

Konzultácia	Komisia, 18.10.2016, Rada, 9.11.2016, Parlament, 27.10.2016
Právny základ	článok 188 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	REX
Prijaté v pléne	26.1.2017
Plenárne zasadnutie č.	522
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	164/3/1

1. Závěry a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) v súlade so svojimi predchádzajúcimi početnými stanoviskami víta účasť na programe PRIMA s cieľom rozvíjať spoločné inovatívne riešenia pre zásobovanie vodou a potravinové systémy v oblasti Stredozemia, ktoré budú bezpečnejšie, účinnejšie, efektívnejšie a udržateľnejšie z hľadiska životného prostredia a nákladov.

1.2 EHSV verí, že účasť na programe PRIMA by priniesla pridanú hodnotu pre celú EÚ, pretože by umožnila komplexne riešiť niektoré zo základných príčin, ktoré súvisia s nestabilitou v oblasti Stredozemia a spôsobujú masovú migráciu. Na druhej strane by sa program PRIMA mohol vďaka zmluvnému partnerstvu a prekonaniu bilaterálnej logiky v prospech mnohostranného a spoločného prístupu stať v nasledujúcich rokoch dôležitým modelom.

1.3 Výbor sa domnieva, že skutočne holistický a viacúrovňový prístup naprieč odvetviami, spolu s konkrétnymi a merateľnými cieľmi v oblasti udržateľnosti, odolnosti, kvality života a práce, ľudských práv a demokracie sú základnými predpokladmi pre úspech programu PRIMA.

1.4 EHSV podporuje návrh odôvodniť účasť na programe PRIMA na základe článku 185 Zmluvy o fungovaní EÚ s cieľom zabezpečiť čo najúplnejšiu integráciu na vedeckej úrovni a na úrovni riadenia a financií a zapojenie členských štátov a tretích krajín, prvýkrát na rovnakej úrovni. Tento prístup bude slúžiť k účinnejšiemu riešeniu spoločných problémov s tretími krajinami v súlade s logikou *spoločného rozvoja a spolurozhodovania*, a to po začlenení do širšej *makroregionálnej stratégie pre Stredozemie*, s prihliadnutím na všetky ostatné politiky (ESP), iniciatívy a partnerstvá (Únia pre Stredozemie), ktoré sa už v tomto regióne vykonávajú.

1.5 EHSV podporuje zásadu, aby finančné prostriedky Únie vyčlenené na program PRIMA boli prinajmenšom rovnocenné s finančnými prostriedkami poskytnutými prispievajúcimi členskými štátmi, a v prípade ich neposkytnutia či oneskoreného poskytnutia podporuje možnosť Komisie primerane znížiť finančný príspevok EÚ.

1.6 Výbor podporuje zriadenie PRIMA-IS – realizačnej štruktúry zodpovednej za riadenie a kontrolu programu PRIMA. EHSV dúfa, že tento orgán sa bude vyznačovať otvoreným riadením a bude využívať inkluzívne vstupné mechanizmy, najmä pokiaľ ide o pristúpenie nových tretích krajín alebo členských štátov. Okrem toho výbor dúfa v účasť všetkých potenciálne zainteresovaných strán (regióny, miestne orgány, vysoké školy a organizácie občianskej spoločnosti) v rámci PRIMA-IS s cieľom posilniť jej riadenie a prispieť k určeniu a spoločnému monitorovaniu hospodárskych vplyvov, vplyvov v oblasti zamestnanosti a sociálnych vplyvov programu.

1.7 EHSV v súlade so zásadou prierezového charakteru vo vzťahu k ostatným politikám EÚ odporúča začleniť program PRIMA do balíka predpisov o obehovom hospodárstve a všetkých s ním spojených iniciatív (napr. využívanie pôdy a hnojív).

1.8 Výbor opakuje naliehavú potrebu *rámцovej smernice o pôde*, ktorá zohľadní rozdiely medzi jednotlivými krajinami EÚ, s cieľom zabezpečiť lepšie zameranie programu PRIMA na inovácie a výskum.

1.9 EHSV opakuje, že je potrebné, aby tento program riešil problémy vodného hospodárstva komplexným spôsobom s prihliadnutím na environmentálny, hospodársky a sociálny rozmer, ako aj na celý kolobeh vody vrátane umelých stupňov, a to z pohľadu udržateľného rozvoja. Mal by sa skutočne uplatňovať spravodlivejší prístup k čerpaniu vody skúmaním potrieb a konkurencie medzi hospodárskymi odvetviami a odvetviami energetiky, potreby ochrany sladkovodných ekosystémov a povinnosti zabezpečiť uplatňovanie základných práv občanov.

1.10 EHSV sa domnieva, že program Horizont 2020 je najvhodnejším nástrojom na rozdelenie finančných prostriedkov, a zároveň podporuje voľbu zaradenia veľkej časti činností v rámci programu PRIMA medzi tzv. *Spoločenské výzvy*. Výbor najmä odporúča, aby sa podporovali výskumné a inovačné procesy v odvetví poľnohospodárstva a výroby potravín so silným sociálnym dosahom, ktoré sú ekonomicky dostupné a ľahko prenosné, ale ktoré umožnia aj zveličenie tradičných znalostí a boj proti fenoménu úniku mozgov a podporu hospodárskeho rastu a zamestnateľnosti, v súlade s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja.

1.11 EHSV je priaznivo naklonený návrhu financovať s podporou PRIMA-IS jeden alebo viaceré projekty v prípade, že nebudú môcť byť financované z vnútroštátnych prostriedkov, pretože bol vyčerpaný vnútroštátny finančný príděl. Takéto financovanie, ktoré nebude môcť presiahnuť 20 % celkového príspevku EÚ k programu PRIMA, zaručí realizáciu projektov vysokej kvality.

1.12 EHSV súhlasí s účasťou aktérov pochádzajúcich z krajín EÚ, ktoré sa nezapájajú do programu PRIMA v prípade, že disponujú odbornými znalosťami, ktoré chýbajú v krajinách zúčastňujúcich sa na tomto programe. V takomto prípade podiel ich finančného príspevku nesmie prekročiť 50 % pre „opatrenia v oblasti výskumu a inovácií“, a bude sa pohybovať v rozsahu od 35 % do 50 % pre „opatrenia v oblasti inovácií“. To umožní zrealizovať ambiciózne projekty v duchu EÚ a podporiť krajiny, ktoré zamýšľajú zapojiť sa a investovať do programu PRIMA.

1.13 Výbor v súvislosti s veľkými ťažkosťami mnohých členských štátov, ktoré sa zúčastňujú na programe Horizont 2020, pokiaľ ide o rýchle a efektívne splnenie formálnych požiadaviek programu, požaduje zjednodušenie týchto požiadaviek tam, kde je to možné, a aktívnu podporu procesu budovania kapacít.

2. Úvod

2.1 Podľa Organizácie Spojených národov trpí v oblasti Stredozemia nedostatkom vody 180 miliónov ľudí, čo zodpovedá 50 % všetkých ľudí trpiacich nedostatkom vody na celej planéte⁽¹⁾. Táto skutočnosť má vážne dôsledky na výživu, zdravie, živobytie, životnú úroveň a blahobyt.

2.2 V správe FAO s názvom „Mediterra 2016“ sa uvádza, že v posledných rokoch sa tento jav zhoršil v dôsledku politickej nestability, zmeny klímy a rýchleho rastu počtu obyvateľov. K týmto faktorom sa potom pridáva „trojité plynutie“, ktoré predstavuje zneužívanie prírodných zdrojov, potravinový odpad a postupný zánik tradičných znalostí⁽²⁾.

2.3 Problémy s nedostatkom vody a cenovo dostupnou a udržateľnou výrobou potravín sú jednou z hlavných príčin migračnej vlny, ktorá postihuje Európu. Ak sa tieto javy nevyriešia na začiatku, nebude možné vyrovnať sa s ich dôsledkami v krátkodobom ani dlhodobom horizonte.

⁽¹⁾ UNEP/Map-Plan Bleu, *State of the Environment and Development in the Mediterranean*, Atény, 2009. V oblasti Stredozemia sa nachádzajú iba 3 % celosvetových vodných zdrojov. Podľa Organizácie Spojených národov každý človek potrebuje aspoň 1 700 m³ vody ročne na dôstojný život. Zo 460 miliónov ľudí, ktorí obývajú oblasť Stredomoria, sa 180 miliónov považuje za ľudí trpiacich nedostatkom vody, pretože na nich pripadá menej ako 1 000 m³ vody na osobu/rok, pričom na 80 miliónov z nich pripadá menej ako 500 m³, v dôsledku čoho sa považujú za ľudí trpiacich extrémnym nedostatkom vody.

⁽²⁾ CIHEAM/FAO. *Mediterra 2016. Zero Waste in the Mediterranean. Natural Resources, Food and Knowledge*, Paris, Presses de Sciences Po, 2016.

2.4 Investície zo strany členských štátov v oblasti Stredozemia do výskumu a inovácií (R&I) v oblasti zásobovania vodou a udržateľnej výroby potravín nikdy neboli úmerné dôležitosti tejto výzvy a často sa obmedzovali na roztrieštené formy spolupráce na základe dvojstranných dohôd.

2.5 Myšlienka partnerstva pre výskum a inovácie v oblasti Stredozemia (PRIMA) vznikla pri príležitosti euro-stredomorskej konferencie o vede, technológiách a inováciách, ktorá sa konala v Barcelone v roku 2012. Zámerom je posilniť euro-stredozemskú spoluprácu v oblasti výskumu a inovácií ako súčasť širších cieľov vonkajšej politiky Únie s ohľadom na južné susedstvo⁽³⁾.

2.6 Európska komisia vypracovala podrobné hodnotenie vplyvu⁽⁴⁾ a návrh na účasť na programe⁽⁵⁾, ktoré sú predmetom analýzy tohto stanoviska, v nadväznosti na závery Rady z 5. decembra 2014 o konkurencieschopnosti a na formálny návrh predložený v decembri toho istého roku zo strany členských štátov a tretích krajín v oblasti Stredozemia⁽⁶⁾.

3. Zhrnutie návrhu Komisie

3.1 Právnym základom účasti na programe PRIMA je článok 185 ZFEÚ. Tento nástroj umožňuje EÚ, aby pri vykonávaní viacročného rámcového programu po dohode s príslušnými členskými štátmi stanovila svoju účasť na výskumných a rozvojových programoch, na ktorých sa spoločne podieľa niekoľko členských štátov, vrátane účasti na štruktúrach vytvorených na vykonávanie týchto programov.

3.2 Program, ktorý je vypracovaný na obdobie 10 rokov, bude vykonávať spoločne 14 krajín:

- 9 členských štátov: Cyprus, Francúzsko, Grécko, Taliansko, Luxembursko, Malta, Portugalsko, Česká republika a Španielsko,
- 2 tretie krajiny pridružené v rámci programu Horizont 2020: Izrael a Tunisko,
- 3 tretie krajiny, ktoré nie sú pridružené v rámci programu Horizont 2020: Egypt, Libanon a Maroko.

3.2.1 Účasť tretích krajín, ktoré nie sú pridružené v rámci programu Horizont 2020, bude predmetom medzinárodnej dohody s EÚ s cieľom rozšíriť právny režim programu PRIMA.

3.3 Cieľom programu PRIMA je vyvinúť spoločné inovačné riešenia v oblasti systémov zásobovania vodou a potravinami, ktoré región Stredozemia naliehavo potrebuje. Vďaka týmto riešeniam budú systémy prístupu k vode a potravinám bezpečnejšie, účinnejšie, efektívnejšie a udržateľnejšie z hľadiska životného prostredia a nákladov.

3.4 Program PRIMA bude začlenený do širšieho a rozsiahlejšieho rámca opatrení na vysokej úrovni a bude dopĺňať ďalšie európske iniciatívy, ktoré sa netýkajú výskumu a inovácie. Medzi ne patria:

- Vedecká diplomacia
- Revízia európskej susedskej politiky (ESP)
- Ciele v oblasti trvalo udržateľného rozvoja
- Migrácia
- Európska diplomacia v oblasti klímy po zasadnutí COP21

⁽³⁾ COM(2016) 385 final. Oznámenie Komisie o vytvorení nového rámca partnerstva s tretími krajinami v rámci európskej migračnej agendy.

⁽⁴⁾ SWD(2016) 332 final.

⁽⁵⁾ COM(2016) 662 final.

⁽⁶⁾ Tento návrh bol predložený 19 krajinami.

3.5 V súlade s oznámením Komisie o vytvorení nového rámca partnerstva s tretími krajinami v rámci európskej migračnej agendy ⁽⁷⁾ je cieľom programu PRIMA riešenie základných príčin migrácie s využitím všetkých politík EÚ, ktoré sú k dispozícii ⁽⁸⁾, prostredníctvom mechanizmu zmluvného partnerstva.

3.6 Pokiaľ ide o subsidiaritu, program PRIMA je spoločný program vychádzajúci a zložený z vnútroštátnych programov a činností, ktoré riadia a vykonávajú zúčastnené členské štáty a pridružené krajiny s podporou a účasťou EÚ. Mnohostranný a viacsektorový prístup by mal spolu s veľkými investíciami z hľadiska zdrojov umožniť dosiahnuť technologické a politické ciele v strednodobom a dlhodobom horizonte, ktoré jednotlivé členské štáty doposiaľ neboli schopné samy dosiahnuť.

3.7 Z hľadiska *proporcionality* bude účasť Únie na programe PRIMA prebiehať v medziach právomocí podľa ZFEÚ a bude len uľahčovať a podporovať, a to aj finančne, splnenie cieľov programu PRIMA zúčastnenými štátmi. Zúčastnené štáty budú musieť spolupracovať, aby lepšie koordinovali, zosúlادili a integrovali príslušné vnútroštátne programy alebo činnosti, a napokon vypracovali spoločný dlhodobý strategický výskumný program.

3.8 Únia poskytne finančnú podporu tak, aby vnútroštátne investície navýšila o rovnakú sumu. Príspevok Únie môže predstavovať maximálne 200 miliónov EUR vrátane príspevku Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO). Príspevok bude k dispozícii prostredníctvom rámcového programu pre výskum a inovácie v rámci programu Horizont 2020. Tento záväzok bude pokrývať sedem pracovných rokov v období rokov 2018 – 2024.

3.9 Maximálny príspevok EÚ nesmie presiahnuť sumu vyčlenenú zo strany prispievajúcich členských štátov. V prípade neposkytnutia či oneskoreného poskytnutia príspevku zo strany zúčastnených členských štátov na program PRIMA Komisia navyše primerane zníži finančný príspevok EÚ.

3.10 Komisia očakáva, že na realizáciu desaťročného programu je potrebné vypracovať komplexný strategický výskumný program uskutočňovaný niekoľkými zúčastnenými štátmi a vykonávaný prostredníctvom špecializovanej realizačnej štruktúry a zabezpečiť jeho plné vykonávanie prostredníctvom série výziev na predloženie nadnárodných návrhov. Príspevok EÚ bude riadený prevažne v rámci primárnej realizačnej štruktúry programu PRIMA, tzv. PRIMA-IS.

3.11 Komisia očakáva, že ročné pracovné plány zabezpečia jednotnosť a koordináciu všetkých činností programu PRIMA a budú smerovať k dosiahnutiu všeobecných a špecifických cieľov programu. Ročný pracovný plán, ktorý podlieha schváleniu Komisiou, bude obsahovať:

- nadnárodné výzvy na predkladanie návrhov, ktoré sa majú financovať prostredníctvom PRIMA-IS s príspevkom EÚ v súlade s pravidlami účasti programu Horizont 2020,
- činnosti financované len zúčastnenými štátmi, ktoré sa započítavajú do paritného financovania s príspevkom Únie.

Pred začlenením týchto činností do ročného pracovného plánu ich vyhodnotí komisia zložená z externých odborníkov.

3.12 Výročná správa PRIMA-IS bude zahŕňať oba typy intervencie a poslúži pri vykonávaní úprav a zmien, v prípade potreby aj pokiaľ ide o finančný záväzok, po rozhodnutí Komisie. Okrem toho bude program PRIMA podliehať posúdeniu v polovici obdobia v roku 2022 a záverečnému hodnoteniu v roku 2028.

⁽⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 3.

⁽⁸⁾ Vzdelanie, výskum, zmena klímy, energetika, životné prostredie, poľnohospodárstvo.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Keďže:

- EHSV už niekoľkokrát zdôraznil, že voda⁽⁹⁾ a udržateľnosť v potravinárskom a poľnohospodárskom výrobnom reťazci⁽¹⁰⁾ musia predstavovať kľúčové témy európskych politík v súčasnosti i budúcnosti.
- Výbor tiež vyhlásil, že vodná a potravinová kríza v krajinách oblasti Stredozemného mora⁽¹¹⁾ je spolu s vojnami a nedodržiavaním základných ľudských práv jednou z hlavných príčin migračnej vlny, ktorá postihuje Európu.
- EHSV už niekoľkokrát zdôraznil, že je potrebné posilniť spoluprácu s tretími krajinami, najmä s tými, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika (ESP) a Únia pre Stredozemie, aby bolo možné efektívnejšie reagovať na spoločné výzvy⁽¹²⁾ na základe logiky spoločného rozvoja⁽¹³⁾.
- Výbor viackrát odporúčal prijať rozhodné opatrenia na riešenie a vyriešenie javov, ktoré sú príčinou politickej, hospodárskej, sociálnej a humanitárnej krízy v oblasti Stredozemia⁽¹⁴⁾.

EHSV víta program PRIMA za predpokladu, že bude vytvorený na základe skutočne holistického⁽¹⁵⁾ a viacúrovňového⁽¹⁶⁾ prístupu naprieč odvetviami⁽¹⁷⁾, čo je nevyhnutným predpokladom pre jeho úspech, vrátane dosiahnutia konkrétnych a merateľných cieľov, pokiaľ ide o udržateľnosť⁽¹⁸⁾, odolnosť, kvalitu života a práce, ľudských práv a demokracie.

4.2 Výbor schvaľuje návrh Komisie, podporovaný vládami jednotlivých štátov, regiónmi, miestnymi orgánmi, univerzitami, organizáciami občianskej spoločnosti a všetkými zúčastnenými stranami⁽¹⁹⁾, aby sa program PRIMA realizoval na základe článku 185 Zmluvy o fungovaní EÚ s cieľom zabezpečiť čo najúplnejšiu integráciu na vedeckej úrovni a na úrovni riadenia a financií a zapojenie členských štátov a tretích krajín.

4.3 Výbor sa domnieva, že program PRIMA môže byť dôležitou iniciatívou a dobrým modelom, pretože by umožnil prekonať logiku dvojstranných dohôd o partnerstve, ktoré spolu s obmedzenou dostupnosťou finančných prostriedkov až doteraz bránili dôslednému riešeniu niektorých z hlavných problémov, ktorým čelia oblasti Stredozemia, v rámci širšej perspektívy makroregionálnej stratégie pre Stredozemie⁽²⁰⁾.

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV (Ú. v. EÚ C 44, 15.2.2013, s. 147; Ú. v. EÚ C 12, 15.1.2015, s. 33).

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV (Ú. v. EÚ C 303, 19.8.2016, s. 64).

⁽¹¹⁾ Stanovisko EHSV (Ú. v. EÚ C 347, 18.12.2010, s. 41).

⁽¹²⁾ Stanovisko EHSV (Ú. v. EÚ C 383, 17.11.2015, s. 91).

⁽¹³⁾ Uznesenie o príspevku EHSV k pracovnému programu Komisie na rok 2017 Bod 9.4 „Hodnotenie európskej susedskej politiky by malo byť prioritou. Vzťahy s krajinami južného a východného Stredozemia by sa nemali zameriavať len na obranu na základe bezpečnostných hľadísk alebo utečeneckej krízy, ale skôr by sa mali stať skutočnou politikou spoločného rozvoja medzi rovnocennými partnermi.“

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV: „EHSV víta najnovší návrh Komisie ‚riešiť vonkajší rozmer utečeneckej krízy‘ [...]“. Zdá sa, že v tomto najnovšom návrhu sa uznáva, že riešenie hlavných príčin migrácie presahuje oblasť vnútorných vecí a bezpečnosti a je prepojené s inými oblasťami politiky, ako je obchod, rozvoj, zahraničná politika, integrácia. To je v súlade so zásadou súdržnosti politiky medzinárodnej rozvojovej spolupráce EÚ (Ú. v. EÚ C 71, 24.2.2016, s. 75, bod 1.7).

⁽¹⁵⁾ Stanovisko EHSV na tému *Makroregionálna stratégia v oblasti Stredozemia* (Ú. v. EÚ C 44, 15.2.2013, s. 1, bod 1.4).

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV: „EHSV sa domnieva, že napriek mimoriadne nestabilnej situácii, ktorá prevláda v oblasti Stredozemia, boli vytvorené podmienky na to, aby sa mohol začať dialóg na viacerých úrovniach medzi Komisiou, členskými štátmi, štátmi, ktoré sa zúčastňujú na európsko-stredozemskej spolupráci, miestnymi a regionálnymi samosprávami a občianskou spoločnosťou s cieľom vytvoriť makroregionálnu stratégiu v oblasti Stredozemia, ktorá by bola rozdelená na dve časti a zodpovedala by potrebám regiónu, pričom by posilňovala jeho konkurencieschopnosť“ (Ú. v. EÚ C 44, 15.2.2013, s. 1, bod 1.1).

⁽¹⁷⁾ Stanovisko EHSV na tému *Podpora obnoviteľných zdrojov energie a európska susedská politika: európsko-stredozemský prípad* (Ú. v. EÚ C 376, 22.12.2011, s. 1, body: 1.3, 1.10, 1.11); stanovisko EHSV na tému *Vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ*, (Ú. v. EÚ C 264, 20.7.2016, s. 28, body: 1.1, 1.2.3, 1.3); stanovisko EHSV na tému *Trvalo udržateľné využívanie zdrojov rýb v Stredozemí* (Ú. v. EÚ C 43, 15.2.2012, s. 56).

⁽¹⁸⁾ Stanovisko EHSV na tému *Ciele na obdobie po roku 2015 v európsko-stredomorskom regióne* (Ú. v. EÚ C 383, 17.11.2015, s. 44).

⁽¹⁹⁾ PRIMA Impact Assessment – Stakeholder Event. Malta, 17. apríla 2016.

⁽²⁰⁾ Stanovisko EHSV na tému *Vytvoriť stratégiu na rozvoj súdržnosti v Stredozemí* (Ú. v. EÚ C 170, 5.6.2014, s. 1).

4.4 EHSV podporuje zásadu, aby finančné prostriedky Únie vyčlenené na program PRIMA boli rovnocenné s finančnými prostriedkami poskytnutými prispievajúcimi členskými štátmi, a v prípade ich neposkytnutia či oneskoreného poskytnutia podporuje možnosť Komisie primerane znížiť finančný príspevok EÚ.

4.5 Výbor považuje PRIMA-IS za nevyhnutnú a rozhodujúcu realizačnú štruktúru zodpovednú za riadenie a kontrolu programu PRIMA a európskych finančných prostriedkov vyčlenených na tento program, a preto dúfa, že sa bude vyznačovať otvoreným riadením.

4.6 EHSV sa domnieva, že program Horizont 2020 je najvhodnejším nástrojom na rozdelenie finančných prostriedkov, a zároveň podporuje voľbu zaradenia veľkej časti činností v rámci programu PRIMA medzi tzv. *Spoločenské výzvy* vzhľadom na ich globálny a nadnárodný charakter⁽²¹⁾.

4.6.1 Výbor poznamenáva, že mnohé tretie krajiny, ktoré sa zúčastňujú na programe Horizont 2020, majú v súčasnosti vážne ťažkosti, pokiaľ ide o rýchle a efektívne splnenie formálnych požiadaviek programu. EHSV preto žiada o zjednodušenie týchto požiadaviek tam, kde je to možné, s cieľom uľahčiť účasť a maximalizovať výsledky.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 Výbor konštatuje, že nie všetky stredomorské štáty sa zapojili do procesu. V zásade akýkoľvek iný členský štát alebo tretia krajina by sa mohla podieľať na iniciatíve PRIMA za predpokladu, že sa bude podieľať na jej financovaní. EHSV však poznamenáva, že valné zhromaždenie PRIMA-IS zložené zo zástupcov národných vlád musí jednomyselne schváliť vstup nových tretích krajín⁽²²⁾. V súlade s politickými a sociálnymi podmienkami v kandidátskej tretej krajine EHSV odporúča, aby EÚ zaujala komplexnejší prístup, vyhla sa jednomyselnému hlasovaniu a nahradila ho kvalifikovanou väčšinou, pretože by sa to mohlo stať právom veta niektorých štátov voči ostatným. Pokiaľ ide o činnosti, ktoré sa majú vykonávať pri realizácii programu, odporúča sa tiež využiť širokú škálu technických úrovní (TRL) s cieľom pokryť všetky fázy vedeckej produkcie.

5.2 ESHV odporúča, aby mal program skutočne prierezový charakter vo vzťahu k ostatným existujúcim alebo budúcim politikám a iniciatívam EÚ s cieľom posilniť jeho schopnosť ovplyvňovať ich. Výbor najmä konštatuje, že je potrebné postupovať v súlade s balíkom predpisov o obehovom hospodárstve⁽²³⁾. Tento faktor bude hrať kľúčovú úlohu pri udržateľnom využívaní vody a pre bezpečnosť potravín a udržateľnú poľnohospodársku výrobu (napr. využívanie pôdy a hnojív⁽²⁴⁾).

5.2.1 Výbor sa domnieva, že iniciatíva PRIMA obnovuje naliehavú potrebu rámcovej smernice o pôde⁽²⁵⁾, ktorá zohľadní rozdiely medzi jednotlivými krajinami EÚ, čo je nevyhnutné s cieľom zúžiť zameranie a zamerať sa viac na inovačné a výskumné činnosti.

5.3 ESHV odporúča viacúrovňový prístup zahŕňajúci aktívnu účasť organizovanej občianskej spoločnosti. Tá by mohla zohrávať kľúčovú úlohu nielen na dosiahnutie a šírenie osobitných cieľov, ale aj všeobecnejších cieľov v oblasti demokratizácie a posilnenia ochrany ľudských práv v mnohých tretích krajinách⁽²⁶⁾. Výbor preto požaduje priame zapojenie organizovanej občianskej spoločnosti vo forme poradného výboru, a to aj v rámci PRIMA-IS s cieľom posilniť jej riadenie a pomôcť identifikovať a spoločne monitorovať sociálne a hospodárske dopady programu⁽²⁷⁾.

5.4 V prípade, že jeden alebo viaceré projekty nebudú môcť byť financované prostredníctvom vnútroštátnych agentúr financovania z vnútroštátnych prostriedkov, pretože bol vyčerpaný vnútroštátny finančný prídely, výbor navrhuje financovať ich s podporou PRIMA-IS. Takéto financovanie EÚ nebude môcť presiahnuť 20 % celkového príspevku EÚ k programu PRIMA, a ak dodatočné prostriedky nebudú postačovať, vyberie sa nasledujúci projekt z poradovníka. Toto opatrenie bude mať zásadný význam na udržanie vysokej kvality realizovaných projektov.

⁽²¹⁾ Stanovisko EHSV na tému *JTI a PPP/Horizont 2020* (Ú. v. EÚ C 34, 2.2.2017, s. 24).

⁽²²⁾ COM(2016) 662 final. Článok 12.2.

⁽²³⁾ Stanovisko EHSV na tému *Súbor predpisov o obehovom hospodárstve* (Ú. v. EÚ C 264, 20.7.2016, s. 98).

⁽²⁴⁾ Stanovisko EHSV na tému *Obehové hospodárstvo – Hnojivá* (Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 80).

⁽²⁵⁾ Stanovisko EHSV na tému *Tematická stratégia ochrany pôdy* (Ú. v. EÚ C 168, 20.7.2007, s. 29). Stanovisko EHSV na tému *Obehové hospodárstvo – Hnojivá* (Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 80, body: 1.4 a 3.6).

⁽²⁶⁾ Stanovisko EHSV na tému *Občianske spoločnosti v regióne Euromediu* (Ú. v. EÚ C 376, 22.12.2011, s. 32).

⁽²⁷⁾ Stanovisko EHSV na tému *Riadenie makroregionálnych stratégií* (Ú. v. EÚ C 12, 15.1.2015, s. 64).

5.5 EHSV súhlasí, aby mali aktéri pochádzajúci z krajín EÚ, ktoré sa nezapájajú do programu PRIMA, možnosť získať financovanie v prípade, že disponujú odbornými znalosťami, ktoré chýbajú v krajinách zúčastňujúcich sa na tomto programe. V takomto prípade podiel ich finančného príspevku by sa mal obmedziť na 50 % oprávnených nákladov pre „opatrenia v oblasti výskumu a inovácií“, a pohybovať sa v rozsahu od 35 % do 50 % oprávnených nákladov pre „opatrenia v oblasti inovácií“. To umožní udržať vysokú kvalitu zrealizovaných projektov v duchu EÚ a zároveň podporiť krajiny, ktoré zamýšľajú zapojiť sa a investovať do programu PRIMA.

5.6 EHSV opakuje, že je potrebné riešiť problémy vodného hospodárstva komplexným spôsobom s prihliadnutím na environmentálny, hospodársky a sociálny rozmer, ako aj na celý kolobeh vody vrátane umelých stupňov založených na nových technológiách, a to z pohľadu udržateľného rozvoja. Treba zvážiť vyrovnanejší prístup k odberu vody, ktorý by zodpovedal požiadavkám a hospodárskej súťaži medzi hospodárskymi a energetickými odvetviami, potrebe zachovať sladkovodné ekosystémy a požiadavke rešpektovať základné právo občanov⁽²⁸⁾.

5.7 EHSV pripomína, že jedným z najväčších problémov oblasti Stredozemia, a to najmä na africkej strane, je strata tradičných udržateľných poľnohospodárskych postupov súvisiacich s únikom mozgov (väčšinou mladých). Výbor odporúča, aby sa v rámci štúdií a výskumov s vysokou pridanou hodnotou v rámci programu Horizont 2020 pracovalo s predstavou ľahko prenosných procesov so silným sociálnym dopadom vyznačujúcich sa ekonomickou prístupnosťou, a to s cieľom posilniť tieto znalosti a podporiť hospodársky rast a zamestnateľnosť.

V Bruseli 26. januára 2017

Prededa
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽²⁸⁾ Stanovisko EHSV na tému *Začlenenie vodohospodárskej politiky do európskej politiky* (Ú. v. EÚ C 248, 25.8.2011, s. 43, článok 1.13).

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK